ISSN 1331-9124

Blaženi Alojzije Stepinac

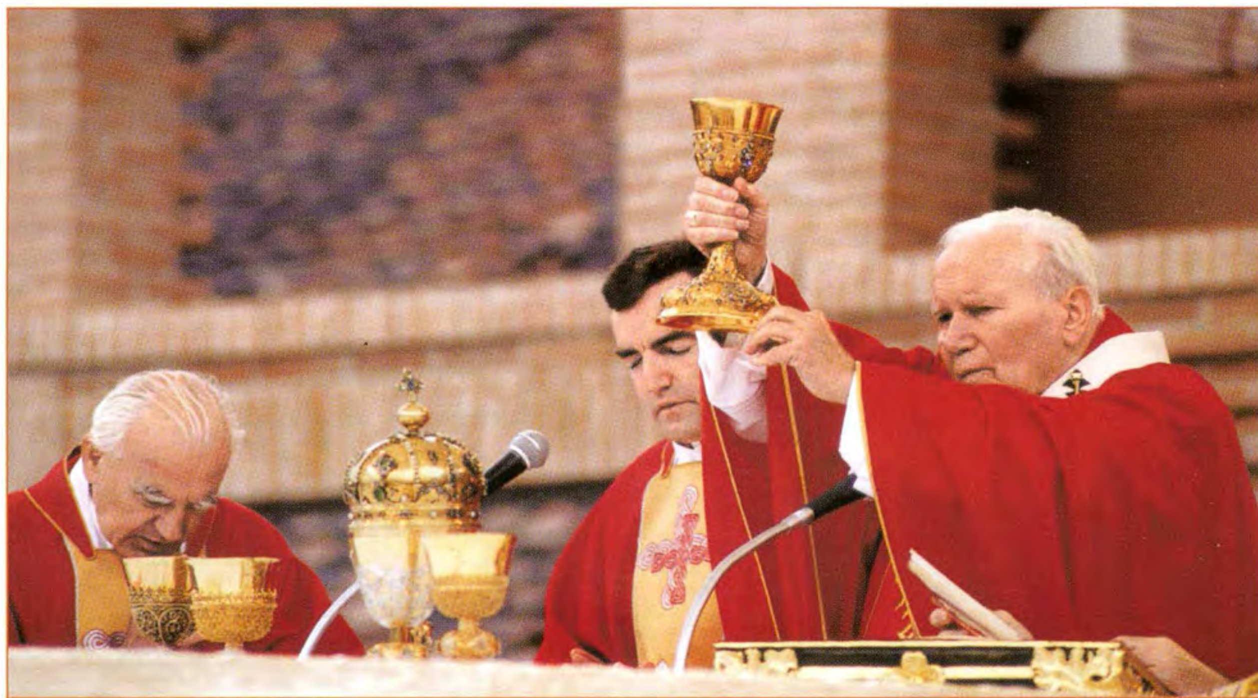
GLASNIK POSTULATURE,
God. 12. (2005.)
10. veljače,
Broj 1
Cijena 5 kn

1934 1939

Blaženi Alojzije, moli za nas!

»Mi vjerujemo u pobjedu Tvoju, Kriste Bože Svetootajstveni! Nema te sile na ovome svijetu, koja bi nas bila kadra i za čas samo pokolebati u tom našem vjerovanju.«

(Bl. A. STEPINAC, Iz propovijedi na Euh. kong. u Karlovcu, 28.VI.1936.)

Ivan Pavao II. predvodi Euharistijsko slavlje tijekom kojega je proglasio blaženim kardinala Alojzija Stepinca u Mariji Bistrici, 3. listopada 1998.

Ne daj se pobijediti zlom, nego dobrim svladavaj zlo!

Misli iz poruke pape Ivana Pavla II. u prigodi proslave Svjetskoga dana mira 1. siječnja 2005.

Suočeni s tolikim tragedijama koje pogađaju svijet, kršćani poniznim pouzdanjem ispovijedaju da samo Bog omogućuje čovjeku i narodima nadvladavanje zla i postizanje dobra. Svojom smrću i uskrsnućem Krist nas je spasio i otkupio dajući »otkupninu« za nas (1 Kor 6,20; 7,23), zaslužujući njome spasenje za sve. Njegovom je stoga pomoću svima moguće dobrim pobijediti zlo.

Temeljeći se na sigurnosti da zlo neće nadvladati, kršćanin goji nesputanu nadu koja ga podržava u promicanju pravde i mira. Bez obzira na osobne i društvene grijehe koji obilježavaju ljudsko djelovanje, nada daje uvijek novi polet naporima poduzetim u korist pravde i mira, praćenim čvrstom vjerom u mogućnost izgradnje boljega svijeta. Ako je u svijetu prisutno i djeluje »otajstvo bezakonja« (2 Sol 2,7), ne smije se zaboraviti da otkupljeni čovjek u sebi ima dovoljno energije da mu se suprotstavi. Stvoren na sliku Božju i otkupljen po Kristu koji se »na neki način sjedinio sa svakim čovjekom« (*II. vatikanski sabor, Pastoralna konstitucija Gaudium et spes*, 22), on, čovjek, može djelatno surađivati u pobjedi dobra. Djelovanje »duha Gospodnjega ispunja svemir« (Mudr 1,7). Kršćani, a posebice vjernici laici, »neka ne skrivaju tu nadu u nutarnjosti duha, nego neka je izražavaju i kroz oblike svjetovnog života neprekidno se obraćajući i boreći se protiv vladara ovoga tamnoga svijeta, protiv duhovnih sila zloće. (Ef 6,12)«. (*II. vatikanski sabor, Dogmatska konstitucija Lumen gentium*, 35)

Nijedan muškarac i nijedna žena dobre volje ne mogu se izuzeti iz zadatka borbe za pobjedu nad zlom uz pomoć dobra. To je borba koja se ispravno vodi samo oružjem ljubavi. Kad dobro pobijedi nad zlim, kraljuje ljubav, a gdje ljubav kraljuje, kraljuje mir. Taj je evanđeoski nauk preuzet i na II. vatikanskom saboru, koji ponavlja da je »nova zapovijed ljubavi osnovni zakon ljudskog savršenstva pa, prema tome, i preobrazbe svijeta« (*Pastoralna konstitucija Gaudium et spes*, 38.). To vrijedi i za društveno i političko područje. U tom je smislu papa Lav XIII. napisao da oni kojima je dužnost brinuti se o dobru mira u odnosima među narodima moraju u sebi poticati i u drugima raspaliti »ljubav, gospodaricu i kraljicu svih kreposti« (*Enciklika Rerum novarum: Acta Leonis* XIII, 11 [1892] 143; usp. Benedikt XV., *Enciklika Pacem Dei*: AAS 12 [1920] 215).

U ovoj godini posvećenoj Euharistiji, neka sinovi Crkve u tom najizvrsnijem sakramentu ljubavi otkriju izvor svakoga zajedništva: zajedništva s Isusom Otkupiteljem, a u njemu i sa svakim ljudskim bićem. Snagom Kristove smrti i uskrsnuća, sakramentalno uprisutnjenih pri svakom euharistijskom slavlju, i mi smo spašeni od zla te se možemo priznati braćom, ponad svake razlike jezične, nacionalne, kulturne. Jednom riječju, snagom dioništva na istom Kruhu i na istom Kaležu možemo se osjetiti »obitelji Božjom« te skupa dati sasvim poseban i djelotvoran doprinos izgradnji svijeta utemeljenog na vrijednostima pravde, slobode i mira.

UREDNIKOVA RIJEČ

Mučenik iz knjiga progonitelja

Uhićenja i suđenja Kristovih vjernika u početcima Crkve i kroz prva tri stoljeća njezina postojanja zabilježena su u knjigama samih progonitelja ili mučitelja Kristovih učenika i pripadnika Crkve. Oni o njima sigurno nisu pisali sa simpatijama ili promidžbenim nakanama već naprotiv, iz mržnje i sa željom da se zatre spomen na Isusa i njegovu Crkvu.

Tako se dogodilo i s komunističkim progonom Katoličke crkve za vrijeme komunističke diktature u Jugoslaviji. Dakle, što je vrijedilo za prvu Crkvu ponovilo se i u naše vrijeme: *Ex libris persecutorum* – iz knjiga i bilježaka progonitelja znamo za preko 600 ubijenih svećenika, bogoslova, sjemeništaraca i redovnica te tisuća Kristovih vjernika laika.

Svjedočanstvo Marka Belinića

Nedavno je umro Marko Belinić, jedan od dužnosnika komunističke partije Hrvatske i Jugoslavije. Prije dvije godine mu je Stjepan Mesić, predsjednik RH, dodijelio visoko državno odlikovanje. Možda nije znao ili nije htio znati da je Marko Belinić samo u Sošicama, početkom siječnja 1943., bez suđenja, na smrt bez priziva, osudio oko 300 mladih ljudi koji najvećim dijelom nisu bili ideološki neprijatelji, već unovačeni vojnici postrojbi koje su prolazile njihovim selima i gradovima. Spasila su se njih dvanaestorica, neki još žive, i njima bi za podneseno poniženje, nanesenu nepravdu i pretrpljeni teror trebalo dati odlikovanje. Mučenicima, a ne mučiteljima.

U razgovoru u Nadbiskupskom dvoru, godine 1994., u kojem je trebalo razjasniti ulogu druga Marka Belinića u slučaju nadbiskupa Stepinca, on se pohvalio kako je Tito baš njega zadužio da zaustavi partizanske jedinice kod Dugog Sela, a on da ode i od nadbiskupa Stepinca ishodi njegovu lojalnost partizanskim vlastima. Postavio sam mu tada nekoliko upita:

1. »Ako ste Vi zapovijedali postrojbama koje su trebale ući u Zagreb, koji je proglašen otvorenim gradom, koji se nije branio, u kojem nije bilo naoružanog neprijatelja, kako se moglo dogoditi da je u tom revolucionarnom pohodu ubijeno na desetke tisuće Zagrepčana?«

2. »Ako je Tito Vas zadužio za ulazak u Zagreb, zašto su neke druge postrojbe prije Vas, s južne strane, umarširale u Zagreb i izvršile do danas prikriveno klanje nevinih ljudi?«

3. »Ako je nadbiskup Stepinac očitovao lojalnost novoj vlasti, kako ste se Vi usudili s političke manifestacije održane na Trgu bana Josipa Jelačića, početkom lipnja 1945., uprijeti prst prema Nadbiskupskom dvoru i prijetiti: 'Gonit ćemo zločinca Stepinca!'?«

Nadbiskup Stepinac blagoslivlje zastavu prigodom Križarskoga dana (»Merčeva godina«) u katedrali, u svibnju 1938.

Subesjednik mi je tek na to zadnje pitanje odgovorio: »Mene su novinari uvijek krivo interpretirali!«

Zamolio sam gosp. Belinića da tijekom sljedećih mjeseci, do idućeg našeg susreta, a toga nije bilo, pismeno obrazloži tu iskrivljenu povijesnu i novinarsku interpretaciju. Nažalost, on to do smrti nije učinio.

Za rastanak mi je ispripovijedio sljedeće: »Pitali ste me za smrt nekih svećenika. Ja se ne sjećam točno svih činjenica, ali se sjećam kad smo mi iz vrha (partijskog, op. J.B.) jednom bili na nekoj večeri ili proslavi u Crnoj Mlaki. U jednom mi je trenutku prišao Lutvo Ahmetović (pomoćnik ministra unutarnjih poslova Narodne Republike Hrvatske i moćnik komunističke partije Hrvatske i Jugoslavije, op. J.B.) i pozvao me nešto vidjeti. Zakoračili smo iza kuće u kojoj je bila večera i na panju sam ugledao svećenika s rukama vezanima na leđima. Na glavi je imao šešir, bio je obučen u crnu halju i zaodjenut kaputom. Drug Lutva je uzeo nekakvu toljagu i uz riječi: 'Ovako ćemo mi riješiti kontrarevoluciju.', tom svećeniku rasjekao glavu.«

Glas o svetosti bl. Alojzija Stepinca među vjernicima se proširio za njegova života, a još više nakon njegove smrti. Mnogi su se vjernici željeli dotaknuti njegova lijesa ili nekim predmetom dotaknuti njegovo mrtvo tijelo.

Svoj iskaz drug Belinić završio je riječima: »Pa, možete razumjeti da ja nisam bio za takve metode.«

Iz svjedočanstva progonitelja razumijmo, ako možemo, da bi u Crnoj Mlaki bilo potrebno podići spomenik nepoznatom svećeniku mučeniku, u čijem liku prepoznajemo desetke katoličkih svećenika koje su komunisti, zadojeni mržnjom na Katoličku crkvu i vjeru, noću odvodili i mučki ubijali.

»Podaci o širenju kulta« kardinala Stepinca

Ovom živom, riječju očitovanom, svjedočanstvu, uz 45. obljetnicu mučeničke smrti kardinala Stepinca, pridodajemo i nekoliko bilješki udbaša, koji su po dužnosti svojih naredbodavaca svaki dan nakon Alojzijeva ukopa u Katedrali uhodili njegove pobožnike koji su na tom blaženom grobu tražili olakšanje svom životnom bremenu i utjehu agoniji svoga križnog puta. Čitav je hrvatski narod tada prolazio svoj put križa. Ne slobode, već ropstva, kako je taj komunistički sustav u Jugoslaviji, podređen Moskvi i Beogradu, u svom obrambenom govoru na suđenju, 3. listopada 1946., opisao nadbiskup Stepinac.

Pod naslovom »Podaci o širenju kulta Stepinca«, obavještajac s oznakom *II/I. MG.*, sastavio je za svoje poslodavce 23. prosinca 1960. godine izvješće o svojim zapažnjima o širenju glasa svetosti o kardinalu Stepincu, ponajviše s pohoda hodočasnika njegovu grobu, iz kojeg donosimo samo nekoliko indikativnih zaključaka.

»Prvih nekoliko mjeseci, nakon pogreba Stepinca, kler je uz pomoć istaknutih klerikalaca ulagao ogromne napore da bi vjerske sljedbenike zainteresirao za kult Stepinca. U tom vremenskom periodu širile su se razno-razne glasine o čudesima koja su se dogadjala po zagovoru Stepinca; preporučivalo se vjerskim sljedbenicima da redovito mole i posjećuju njegov grob, itd. Jedan od aktera te akcije bio je i zagrebački nadbiskup Šeper. Posjet vjerskih sljedbenika Stepinčevom grobu u prvim mjesecima bio je brojan. O tome je detaljnije pisano u prikazu od 24.IV.o.g.

Nadbiskup Stepinac u Mircama na Braču na Svijećnicu 1938.

Nakon provedene kampanje, kad je kler stekao uvjerenje da se akcija dovoljno zahuktala, prividno se povlači i u prvi plan za propagiranje kulta stavlja istaknute klerikalce koji svakodnevno dolaze na grob, gdje se mole. Svećenici te klerikalce koriste i za prodaju fotografija umrlog Stepinca. Na prividno povlačenje klera utjecali su, osim poduzetih mjera od strane organa vlasti, i sami crkveni zakoni. Naime, prema crkvenom zakonu službena crkva ne smije sa svoje strane ništa učiniti na stvaranju, održavanju i jačanju kulta prije nego završi postupak beatifikacije.

Rukovodstvo Zagrebačke nadbiskupije, iako se prividno povlači, uredjuje prilaze grobu, kao i samo mjesto nad kriptom. Na tome se naročito založio nadbiskup Šeper, koji je na svoju ruku izdao naredjenje časnim sestrama, koje čiste katedralu, kako trebaju urediti grob, što se na grob treba postaviti, iako uprava nad katedralom i nad grobovima lica, koja su u njoj pokopana, spada u nadležnost kanonika, katedralnog kustosa, a ne nadbiskupa. Šeper je, da bi režim oko groba bio što bolji, zadužio pojedine svećenike i bogoslove da preko dana dežuraju, da vode nadzor nad grobom, da budu predvodnici u molitvama i tome slično. Nije bila rijetkost da su svećenici i bogoslovi, koji su vodili nadzor, kidali latice cvijeća, koje se nalazilo na grobu Stepinca i dijelili ih kao relikviju vjerskim sljedbenicima. Oni su organizirali i vodili mimohod oko groba – slučaj sa vjerskim sljedbenicima, koji su učestvovali u katedrali na blagoslovu održanom prilikom završetka zagrebačkog hodočašća u Mariji Bistrici. Tom prilikom u mimohodu učestvovalo je oko 5.000 vjerskih sljedbenika.

Veći posjet Stepinčevom grobu od strane vjerskih sljedbenika bio je prilikom crkvenih blagdana, osobito na Alojzijevo i Dušni dan, kada je grob posjetilo oko 2.000 vjerskih sljedbenika. Posjeti su u druge dane slabiji. Zahvaljujući nastojanjima klera, klerikalnih elemenata, osobito članica Družbe Krista Kralja, koje su glavni propagatori ove akcije, tokom čitavog dana na grobu se može konstantno vidjeti po nekoliko lica koja se mole za uredjivanje groba. Od strane rukovodstva zagrebačke nadbiskupije uloženo je dosta novaca. Tako je svečano ukrašen prostor nad kriptom, gdje se nalazi posmrtna maska Stepinca postavljena na uzvišenom postolju, ukrašena cvijećem. Povremeno se ispod posmrtne maske pojavljuje lovorov vijenac kroz koji je isprepletena hrvatska trobojnica bez petokrake. Stavljeni su nosači za svijeće i cvijeće, kako bi vjerski sljedbenici mogli na odredjenom mjestu paliti svijeće i stavljati cvijeće. U atriju katedrale postavljena je ploča na kojoj se uz hrvatski natpis nalaze natpisi na pet evropskih jezika, koji daju uputstva gdje se grob nalazi. Uz te natpise nalaze se i nac-

rtane zastave zemalja na čijem jeziku je obavijest napisana.

Kler je uz pomoć istaknutih klerikalaca nastojao da se posjet stalno podržava. O broju posjeta vode računa. Kad osjete da on jenjava, stupaju direktno u akciju nagovarajući vjerske sljedbenike da pojačaju propagandu među vjernicima, kako bi ovi u većem broju dolazili na Stepinčev grob.

Pojedini redovnici, u prvom redu isusovci, popustljiviji stav organa vlasti prema crkvi i njihovu želju, da dodje do sredjenja odnosa izmedju crkve i države, pripisuju čudesnom zagovoru Stepinca. Osim toga oni i preko propovijedi, aludirajući na dosadašnje posjete, tvrde, kako su ti posjeti i danas brojni što da je dokaz ljubavi i poštovanja, koje vjerski sljedbenici gaje prema Stepincu. Pojedinci, prikazujući Stepinca u svijetu kakvog bi oni željeli vidjeti, nastojali su uvjeriti vjerske sljedbenike da je Stepinac bio nevino osudjen. Tako je isusovac Jović iz Zagreba, prilikom održavanja »misija« u Čapljini, kotar Mostar, nastojao da i to iskoristi za propagandu kulta Stepinca.

On je prisutnim svećenicima govorio, da je već u toku proces za beatifikaciju Stepinca, da Stepinac ima ogromne zasluge za Crkvu i hrvatski narod, da se prikupljaju predmeti vezani za život i rad Stepinca, da je zagrebačka nadbiskupija uzela za svoje geslo – simbol Stepinca itd. Pokazivao je svećenicima uredjeni album sa slikama Stepinca i izvacima iz njegovih govora.

Isusovac Bulat Petar iz Zagreba, kroz propovijedi, koje je održao u Subotici za vrijeme »misija«, tvrdio je, da je Stepinac lažno klevetan od organa vlasti, da mu je imputirana suradnja sa okupatorom, da je bio nazvan ubicom i pljačkašem. Tvrdio je, da to ne odgovara istini i da je Stepinac bio nevino osudjen.

Franjevac Pohl David iz Vukovara, kotar Vinkovci, ponudio je jednoj klerikalki grančicu sa Stepinčevog odra i groba. Ova ju nije htjela primiti, navodeći, da ima dosta relikvija sa Stepinčevog odra i groba. U tome je, izmedju ostalih, aktivan i nadbiskup Šeper. On u razgovoru sa pojedinim klerikalcima i svećenicima ističe potrebu i korisnost tih posjeta, svetost života Stepinca i njegovu beskompromisnu borbu »za pravedne zahtjeve Crkve«. Tendencija je Šepera i ostalog klera da bi i taj momenat stalnih posjeta vjerskih sljedbenika grobu i njihove molitve, iskoristili kao jedan od jačih argumenata u sutrašnjem zahtjevu za beatifikaciju Stepinca. To je i uvjetovalo da kler u posljednje vrijeme pokazuje sve veću zabrinutost nad nastojanjem jednog dijela posjetilaca, koji Stepincu odaju poštu (počast, poštovanje, op. J.B.) više kao političaru, a manje kao svećeniku. Takvi se žele onemogućiti, jer rukovodstvo zagrebačke nadbiskupije strahuje, da će ovakvo tretiranje i štovanje Stepinca ne samo škoditi budućoj beatifikaciji, već da bi moglo utjecati da do nje i ne dodje.

Nadbiskup Stepinac podjeljuje sakramenat potvrde u dvorištu Zagrebačke katedrale

Oni u isto vrijeme strahuju da će organi vlasti prije ili kasnije iskoristiti taj argumenat i zbog toga im predbacivati ili ih pozvati na odgovornost što dozvoljavaju da se Stepinca slavi kao političko lice.

Da bi se donekle onemogućila ova akcija klera, poduzimane su izvjesne mjere od strane organa vlasti. Tako je bio pozvan na saslušanje u julu ove godine svećenik Juranić, koji se je starao za održavanje reda oko groba. On je bio organizator mimohoda. Prilikom razgovora u SUP-u Zagreb, Juranić se dosta bahato i drsko držao, nastojeći braniti Stepinca i osporiti prava organima SUP-a da se miješaju u tu stvar. Medjutim, nakon saslušanja Juranić se ne samo povukao, nego je i prestao voditi nadzor nad grobom, a aktivnost drugih svećenika bila je slabija.

Od strane Komisije za vjerska pitanja skrenuta je pažnja biskupu Lachu u maju mjesecu ove godine, kao kustosu katedrale na grob Stepinca. Lach je upozorenje saslušao i rekao, da će o tome izvijestiti nadbiskupa Šepera, dok je kanonik Hren tu priliku iskoristio uzimajući u obranu Stepinca, napadajući i klevećući organe vlasti tvrdnjama, da je Stepinac nevino osudjen, da mu je sud imputirao niz djela, koja on nije nikada napravio i tome slično. Rekao je da je on uvjeren da će povijest za 50 godina, usprkos osude koja je izrečena, pisati sve najbolje o Stepincu.«

Nepobitna svetost

U Arhivu Postulature sačuvano je desetak velikih kutija svjedočanstava o uslišanjima, ozdravljenjima, fizičkima i moralnim čudesima koja su se dogodila na zagovor bl. Alojzija Stepinca. Riječ je o ozdravljenjima potvrđenima liječničkom dokumentacijom, službenim izjavama, potvrdama o sređenim brakovima, poboljšanju obiteljskih poteško-

ća, dobivanju radnih mjesta, položenih ispita i upisa na fakultete i škole, ispovijedima prije smrti nakon 50 i više godina, o obraćenju djece, muža, roditelja, odvikavanju od mana itd. Ta su svjedočanstva vjernici pisali, sastavljali i ostavljali na grobu ili predavali u sakristiji katedrale da se sačuvaju. **Nitko to u Katederali niti vodstvu Nadbiskupije nije organizirao niti tražio**. Dogodilo se ono što je jedan strani novinar stavio na naslov svojih novina poslije Kardinalove smrti: »Tito se više boji mrtva, nego živa Stepinca!«

Da to nije istina, zašto bi 600 policajaca opkolilo maleni Krašić na dan kad je Blaženik umro, zbog čega je demonstrirana sila pokazivanjem oružja i pomicanjem tenkova, zaustavljen promet vlakova iz smjera Karlovca prema Zagrebu na dan njegova ukopa, ili prijetnja radnicima da se toga dana ne udaljuju s radnih mjesta ili upućuju prema Zagrebu.

A glas Stepinčeve svetosti nadživio je svoje progonitelje, pa će nadživjeti i sve krivotvorine novinara i plaćenika koji i dan-danas lažno prikazuju njegovu osobu i njegov život. Ne smućuju nas te klevete, ali tvrdimo da su nedostojne istine, slobode i pravde. Stoga poučeni Alojzijevim primjerom i poticajem molimo dobroga Boga: »Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine!« (Lk 23,32)

O tom glasu Stepinčeve svetosti i u ovom broju *Glasnika* svjedoče članci, svjedočanstva i pisma Vas, čitatelja *Glasnika*, te fotografije s različitih proslava u kojima je on sudjelovao, ili pak po kojima smo se mi uključivali u čašćenje bl. Alojzija Stepinca.

Neka u nama poraste Kristov duh. A taj je duh prepoznatljiv na liku bl. Alojzija. Njegova vjera i ljubav prema Isusu Kristu i njegovoj Crkvi neka u ovoj Euharistijskoj godini pobude u nama živu vjeru u Isusa Krista, prisutna u sakramentu Euharistije.

Njegova žrtva, o kojoj svjedoče i sami njegovi progonitelji, neka nas sve više združuje u nerazorivo jedinstvo i neraskidivu vjernost Isusu Kristu i Katoličkoj crkvi.

Na Bogojavljenje,
6. siječnja 2005.
Dr. Juraj Batelja, postulator

TEOLOŠKI PODLISTAK

Piše: Dr. Josip SABOL

Sloboda u Kristu – bitna dimenzija našeg života

Individualna i grupna sloboda su one vrednote koje zauzimaju danas prvo mjesto na ljestvici vrednota. Bit ove slobode se sastoji u tome da ona isključuje gotovo svaki pritisak izvana, npr. u obliku naredbi ili zabrana. Izgleda da je s ovako shvaćenom slobodom nespojivo navještanje Božjeg zakona, Božjih zabrana i zapovijedi. Bog zakonodavac i Bog sudac kao da ne pripada u demokratsko i pluralno društvo. Današnji čovjek, ali i današnji kršćanin, teško prihvaćaju onakvog Boga kakvog smo upoznali u Starom zavjetu: Jahve je autoritativni, upravo diktatorski, monarhički Bog. To ne ide zajedno s vremenom demokracije i ljudskih prava, kažu mnogi danas.

Mnogi ističu da je Bog Novog zavjeta posve drukčiji u usporedbi s Jahvom. Ovo zapažanje – po sebi razumljivo – jedva se može spojiti s jednom drugom činjenicom. Ako analiziramo način života i ponašanja mnogih kršćanskih vjernika, dobit ćemo dojam da oni baš ne žive u Novom zavjetu što se tiče slike Boga. Mnogi vjernici, ali i mnogi svećenici, najradije operiraju s Bogom zakonodavcem, sa zapovijedima i zabranama koje prikazuju kao neku stvarnost izvan nas, nasuprot čovjeku, u konfrontaciji s čovjekom.

Sve ovo daje ljudima osjećaj da se nalaze pod prisilom, pod nekom prijetnjom, što ne mogu uskladiti s osjećajem slobode koju danas uživaju. Posljedica

Nadbiskup Stepinac prigodom blagoslova kapele sv. Alojzija u Kustošiji 20. lipnja 1937.

je da se mnogi otuđuju od vjere, od Božjeg zakona, i Božji zakon gubi u isto vrijeme svoju istinsku narav i svrhu. Krivo je misliti da je Božji zakon neka prisila izvana, da je on najteži od svih postojećih na svijetu jer je neumoljiv, bezuvjetan, nepromjenljiv. Čovjeku ne preostaje drugo nego se pokoriti ili se pak oprostiti od kršćanske zajednice.

Zapravo je ovo način mišljenja iz našeg civilnog života, što ga prenosimo na naš odnos s Bogom. Za civilni život vrijedi pravilo: pokoravaj se zakonima države, jer tako nećeš imati problema s vlastima. U odnosu na Boga vrijedi ovo isto pravilo.

Iza ovog stava stoji slijedeći koncept u našoj svijesti: zakon Božji nam je nametnut da Bog ispita našu vjernost prema njemu i da Bog onda donese sud o nama s dvije mogućnosti: nagraditi ili kazniti. Konkretno se to dogodilo tako, da je Bog dao svoj zakon – Deset zapovijedi – s naredbom: ako budemo vršili njegov zakon, bit ćemo nagrađeni vječnim životom, u protivnom bit ćemo kažnjeni vječnim prokletstvom. Ovo je vrlo pojednostavnjeno prikazano. Pa ipak ima dovoljno znakova da baš ova formula ispunja svijest mnogih kršćanskih vjernika.

Božji zakon kao ispit, kao iskušenje. Kod mladih možemo često čuti ovo: na pitanje, zašto smo na svijetu, odgovor glasi: Bog nas je stvorio da nas iskuša; ako položimo ispit, zadobit ćemo nebo kao nagradu, ako padnemo na ispitu, bit ćemo kažnjeni vječnim paklom. Kod ovakvih riječi moramo se duboko zamisliti. Moramo zapravo postati žalosni gledajući što su ljudi učinili od Boga, od nebeskog Oca. Ovo nije slika, ovo je karikatura Boga Isusa Krista i našeg Boga. Naravno, u Bibliji ima takvih mjesta na temelju kojih si ljudi mogu stvoriti ovakvu sliku Boga. Npr. jedno takvo mjesto je odmah na početku Biblije: »Od svakog stabla u vrtu smiješ jesti po volji. Jedino od ovog stabla, koje uči razlikovati dobro od zla, ne smiješ jesti, jer ako budeš jeo, umrijet ćeš.« (Post 2,16–17). Prvi ljudi – Adam i Eva – kao i današnji ljudi doživljavaju ovaj Božji postupak kao autoritativno ponašanje. Bog traži od nas da se pokorimo njegovoj volji, bez pitanja – i u čovjeku se rađa težnja da učini baš suprotno onome što Bog naređuje. Tako su stvarno učinili prvi ljudi, tako čine i današnji ljudi. Čovjek – da tako kažem – najradije poseže za zabranjenim voćem. Psiholozi kažu da je to posve normalno, da je to psihološki zakon. Ako je tome tako, onda je normalno da ljudi ne poštuju Deset zapovijedi Božjih?

Crkveni pjevački zbor župe Milne, pod ravnanjem s. Vjekoslave, krajem siječnja 1936. pjesmom »Ide Jure Jurandom« pozdravio je nadbiskupa koadjutora A. Stepinca prigodom njegova odlaska iz Supetra i prolaska kroz Milnu. Zahvaljujemo Pavlu Bonačiću Protiju koji nam je proslijedio ovu fotografiju.

Svakako je činjenica da je Bog morao uvidjeti da njegove zapovijedi malo pomažu, da se ljudi radije ponašaju mimo njih. Bog je htio sa svojim zapovijedima ljudima olakšati zajednički život, htio im je dati pravac života, utemeljenje njihova djelovanja na dobro sviju. Ljudi su htjeli drugo: po svojoj volji postupati i raditi. Ili bolje rečeno: ljudi nisu mogli baš sve shvatiti što je Bog od njih tražio. Nedostajala je osnovica za to. Ako duša i duh čovjeka nisu u redu, zakonodavac može stvarati mnoštvo zakona i zabrana, život se neće mijenjati jer ljudi ostaju isti.

Ljudski govoreći, Bog je uvidio da more propisa i uvijek novi zakoni nemaju tu moć da čovjeka promjene. Stoga je Bog zahvatio u ljudsku povijest na drugi način. Uspostavio je takve odnose između sebe i ljudi da bude ljudima moguće razumjeti Božju misao i Božju namjeru sa zapovijedima. Nastao je tako Novi savez između Boga i čovjeka. Novi odnosi su tražili novo utemeljenje na slobodi djece Božje.

Sam je Isus Krist proklamirao slobodu bitnom dimenzijom našeg ljudskog života. Isus Krist je počeo ostvarivati već za vrijeme svog života na zemlji ono što je navijestio prorok Jeremija: »I dat ću im srce, to jest spoznaju, da me poznaju da sam ja Jahve, da budu narod moj, a ja Bog njihov jer će se oni svim srcem svojim k meni obratiti.« (Jer 24,7) Ne više propisi, zakoni, zabrane nego nutarnja spoznaja, nego uvid srca, nadahnuće uma da ljudi uvide, da osjete i da se slobodno odluče za Boga. To je temelj Novog zavjeta: Duh Božji dotiče naše srce, Duh Kristov dolazi k nama, a ne kamene ploče ispisanih zapovijedi.

Novi zavjet je vrijeme slobode. Gdje je Duh Božji, tu je sloboda. Mi ljudi Novog zavjeta smo pod zakonom Duha. Ova sloboda Duha je ona moć koja nam omogućuje da u Božjim zapovijedima, npr. u Deset zapovijedi, prepoznamo zakon našeg života, koji je upisan u našem srcu. Kamene ploče su samo vanjski prikaz nutarnjeg zakona kojeg nosi svaki čovjek u svom srcu, pa i pogani, te i oni žive po Božjem zakonu iako ne poznaju Sveta pisma, uči nas Pavao Apostol (Rim 1,1ss.). Duh Božji nas prosvjetljuje da možemo gledati u poštivanju Božjih zapovijedi sigurni put k sretnom i uspjelom životu, jer su Božje zapovijedi dokaz ljubavi Boga prema nama, a ne vršenje njegove vladavine nad nama.

EUHARISTIJSKI KONGRESI

Euharistijski kongresi za vrijeme nadbiskupa A. Stepinca

Imenovan i posvećen za nadbiskupa koadjutora, blaženi je Alojzije Stepinac odlučio provesti duhovnu, materijalnu i moralnu obnovu naroda. Zamišljeni je pastoralni plan ostvarivao proslavljanjem euharistijskih kongresa.

Božji je narod svesrdno prihvatio taj pastoralni Stepinčev program, te se u velikom broju uključivao u pokrajinska euharistijska slavlja dajući si oduška uslijed raznovrsnih promidžbi ideja koje su išle na uštrb Katoličke crkve i katoličkih istina, ali se i moralno jačao da može nadvladati poteškoće koje su proizlazile iz neznanja ili tvrdoće života.

Upoznali smo tijek i uspjeh Euharistijskih kongresa u Virovitici (održan na blagdan Velike Gospe 15. kolovoza 1934.), u Čakovcu, od 23. do 25. kolovoza 1935. u ovom broju *Glasnika* donosimo prikaz Euharistijskog kongresa održanog u Bjelovaru, 20., 22. i 23. lipnja 1935.

Euharistijski kongres u Bjelovaru

Euharistijski kongres u Bjelovaru proslavljen je 19. i 20. lipnja 1935. Na Kongresu su sudjelovali i nadbiskup dr. Antun Bauer i nadbiskup-koadjutor dr. Alojzije Stepinac. Prije dolaska u Bjelovar i nakon kongresa mons. Stepinac je vršio kanonsku vizitaciju i dijelio sakrament potvrde u župama Čazmanskog i Bjelovarskog dekanata. U Bjelovaru se zadržao od 18. do 22. lipnja.

Osim aktivnog sudjelovanja u kongresnim slavljima, nadbiskup-koadjutor Alojzije Stepinac podijelio je sakrament potvrde, a na svoj imendan, 21. lipnja, i prvu pričest dječacima i djevojčicama bjelovarske župe. Tom prigodom je odobrio da se u Bjelovaru osnuje dječje sklonište koje će nositi njegovo ime.

Spoznaje o bjelovarskom Euharistijskom kongresu pripremljene su prema izvješćima koja je objavio katolički dnevnik *Hrvatska Straža*, 20., 22. i 23. lipnja 1935., a fotografski pojašnjena slikama iz Arhiva Postulature.

Svečanosti za doček gostiju

U utorak, 18. lipnja, prije šest sati poslije podne, inače mirne ulice Bjelovara jače su oživjele. Cijeli grad polazio je prema kolodvoru, gdje je pripremljen svečani doček dr. Alojziju Stepincu, nadbiskupu koadjutoru, koji je nešto poslije šest sati stigao vlakom iz

Nadbiskup A. Stepinac dijeli sakrament sv. potvrde u Bjelovaru, 19. lipnja 1935., prvog dana Euharistijskog kongresa

Velikog Grđevca, gdje je boravio na kanonskoj vizitaciji. Kod ulaska vlaka u stanicu gradska glazba je intonirala križarsku himnu. Na to se pojavio nadbiskup-koadjutor u pratnji vlč. dr. Franje Šepera, nadbiskupskog tajnika, g. Đurekovića, župnika u Velikoj Pisanici, i g. Metzgera. Tu je preuzv. nadbiskupa-koadjutora najprije pozdravio gradski načelnik g. Josip Mihaljev, a zatim djevojčica Nadica Rupa ovom pjesmicom, koju je ispjevala gđa Karla Kolesarić:

Pitala sam majku:
Majčice ded reci!
Hoće l' danas doći
Nadbiskup i k djeci.
Hoće zlato moje,
Djeca su mu mila.
Onda bih ja, majko,
Njemu cvijeće svila.
Da dočekam milog,
Riječi lijepo slažem,
Što osjećam, mislim
Da mu milo kažem.
Savila sam kitu
A sad ovdje stojim
Srce jako kuca,
Malo se i bojim.
Hoće li me vidjet,
Saslušat me malu?
Kad mu, što je došo,
Kažem toplu hvalu?
Mili natpastiru
Primi cvijeće moje,
A i malo srce
Neka bude Tvoje!

Nakon pozdrava djevojčica je preuzv. nadbiskupu-koadjutoru predala lijepi buket cvijeća, a potom se nadbiskup svima nazočnima toplo zahvalio na lijepom dočeku.

Poslije pozdrava formirana je impozantna povorka, u kojoj su sudjelovala ova društva: 1. Križari. 2. Školska djeca – dječaci. 3. Školska djeca – djevojčice. 4. Gradska glazba. 5. Vatrogasna četa. 6. Hrv. pjev. društvo Golub. 8. Društvo željezničara sv. Andrije. 9. Križari. 10. Križarice. 11. Društvo Domagoj. 12. Hrv. kat. muževi. 13. Gospojinsko dobrotvorno društvo. 14. Hrv. kat. žene. 15. Treći red sv. Franje. 16. Nebnica. 17. Predstavnici vlasti, ustanova i pozvanih društava. Povorka je kretala ulicom Kraljice Marije na trg pred crkvom, a uz sviranje gradske glazbe i zvonjavu zvona sa gradskih crkava. U povorci su se isticale crkvene i križarske zastave, kao i zastave drugih društava. Pred crkvom je preuzv. g. nadbiskupa-koadjutora pozdravio toplim govorom mjesni župnik i dekan preč. Horvat.

Nadbiskup A. Stepinac dolazi na euharistijski kongres u Bjelovaru 1935.

Potom je održana pobožnost euharistijskog klanjanja i blagoslova, tijekom koje je nadbiskup-koadjutor održao lijepu propovijed o svrsi euharistijskih kongresa. U govoru je istaknuo kako kongresi imaju svrhu, da se javno manifestira vjera, da se narod trgne iz malodušja te dade počast Bogu.

Poslije blagoslova i propovijedi, g. Metzger je održao pred crkvom prigodno predavanje.

U devet sati navečer priređeno je slavlje u počast nadbiskupu-koadjutoru. Bila je to impozantna baklјada s lampionima, u kojoj su sudjelovala prije spomenuta društva. Povorka se formirala pred sokolskim vježbalištem broj 1 i odatle pošla Strossmayerovom ulicom, Trgom kralja Petra i Preradovićevom ulicom pred župni dvor. Gradske su glazbe za vrijeme povorke intonirale lijepe koračnice. Sjaj svjetiljki i glazba učinili su za Bjelovar dosada neviđenu sliku. Članovi pjevačkih društava *Dvojnice i Golub* precizno su pred župnim dvorom, gdje se povorka zaustavila, otpjevali pod vodstvom gradskog organista g. Emila Černia Novakov *Tvoj biser krasni*. Nakon toga je nadbiskupa-koadjutora pozdravio g. Slavoljub Kolesarić, pukovnik u miru i predsjednik kongresnog odbora.

Na taj govor **nadbiskup-Stepinac toplo je zahvalio, istaknuvši naročito, kako treba da ga podupru svi vjernici, koje mu je Bog povjerio, da može lakše nositi svoje breme. Sva je moja nada u Gospodinu – nastavio je nadbiskup-koadjutor.**

Poslije govora su nadbiskupu-koadjutoru priređene srdačne ovacije i buran aplauz, u kojem je sudjelovao cijeli pred župnim dvorom sakupljeni Bjelovar.

Nato je gradska glazba odsvirala nekoliko skladbi, a građanstvo je još dugo aklamiralo nadbiskupa Stepinca, očitujući tako nepodijeljene simpatije prema svome natpastiru.

Prvi dan kongresa

U srijedu, 19. lipnja, nadbiskup-koadjutor je najprije slavio misu u župnoj crkvi sv. Terezije. Pod misom je pjevao crkveni pjevački zbor pod ravnanjem g. Emila Černia. Nakon mise nadbiskup-koadjutor dijelio svetu Potvrdu. Bilo je 960 potvrđenika.

Oko 10 sati stigao je toga dana u Bjelovar i hrvatski metropolit dr Antun Bauer, u pratnji preč. M. Pavlića. Hrvatskog metropolita pozdravili su u župnom uredu predstavnici crkvenih i civilnih vlasti. Poslije sv. Potvrde g. Metzger održao je predavanje o Katoličkoj Akciji.

Tijekom toga dana, svečanosti Euharistijskog kongresa poprimile su širi opseg. Široke gradske ulice odjekivale su pjesmom što su je pjevali hodočasnici, koji su u brojnim procesijama stizali iz okolnih župa, da na Euharistijskom kongresu manifestiraju svoju vjeru, uvećaju oduševljenje i osvježe svoj vjerski zanos. Stizali su seljaci i seljanke pješice bez obzira na težinu puta, samo da ravna Podravina bude što jače zastupana i da što glasnije progovori.

Križevi i barjaci, koji su predvodili procesije, isticali su se pred pobožnim povorkama, kojima je pjesma blažila napore puta. Te zanesene povorke, uz molitvu i pjesmu, ovaj su put dočaravale sliku iz prijašnjih vremena, kada su se naši Krajišnici na glas topova sakupljali u bjelovarske tvrđave, da iz njih pruže otpor neprijatelju, koji bi zaprijetio Krajini. Jednaki ushit kao onda među hrabrim Krajišnicima, dok su se sakupljali u sjedište regimente, vladao je ovih dana i među njihovim potomcima, koji su stopama svojih pređa pobožno polazili na Euharistijski kongres u Bjelovar. Tako su na ovim svečanostima bila zastupana sela i župe: Grubišno Polje, Zrinski Topolovac, Miholjanec, Ladislav, Kloštar, Virje, Molve, Novigrad, Kalinovac, Rovišće, Vel. Pisanica, Cirkvena, Nevinac, Čazma, Ciglena, Trojstvo, Jelačićevo, Ivanjska, Kapela, Đurđevac, Šandrovac itd. Osim toga bio je prisutan velik broj kongreganista iz Zagreba, Križevaca i drugih mjesta.

Poslije podne u pola pet sati svečano je zborovanje otvorila gđa Agneza Topolčić, predsjednica društva katoličkih žena. **Zborovanju su prisustvovali nadbiskupi Bauer i Stepinac, više uglednih svećenika i laika te prilično velik broj naroda.**

Na tom zborovanju govorili su: prof. Marica Stan-

ković *o zadaći katoličke majke*, prof. dr. Marko Klarić iz Zagreba o temi *Katolička majka prema Presvetoj Euharistiji*, prof. Petar Grgec *o važnosti naših župa i biskupija*, g. Metzger *o zadaći katoličkog muža* i dr. Vladimir Cicak *o ulozi katoličke obitelji u katoličkom narodu*. Sakupljeno mnoštvo pažljivo je saslušalo govornike i zasluženo im aplaudiralo. Zborovanje je završeno nešto poslije šest sati. Nakon toga bilo je u dvorištu osnovne škole kratko omladinsko zborovanje, na kojemu je govorio dr. Ivo Protulipac.

U pola devet sati, pod vedrim nebom, na ljetnom vježbalištu sokolskog doma I. prikazivana je duhovna igra *Izgubljeni sin* od Hansa Salata i Hermana Schella, koju je na hrvatski preveo svećenik dr. Kamilo Dočkal. Igru je izvodio Dramski klub i Pjevačka sekcija *H. K. Kasina* iz Zagreba, a režirao ju je Josip Krameršek, pa se to može smatrati sasvim sigurno jednom od najuspjelijih točaka kongresnog programa, što je i vrlo brojna publika šutke priznala za vrijeme same predstave, dok je onako zaokupljena igrom vrlo pažljivo pratila radnju, kako se to dosta rijetko događa. Jednako je tako publika odala priznanje glumcima i frenetičkim aplauzom na završetku igre. Kod prikazivanja je sudjelovala glazba 42. pješadijskog puka u Bjelovaru.

Nešto poslije10 sati u srijedu na večer formirana je oko kapelice na visoravni Matije Gupca lurdska procesija sa svijećama, u kojoj su sudjelovala brojna katolička društva. Procesiju je vodio nadbiskup-koadjutor dr. Alojzije Stepinac. Pobožne pjesme, koje je zaneseno pjevao brojni narod u ophodu, prolamale su mrak i tišinu i očito odavale duboko pobožnu dušu našega vjernog naroda.

Jednako su i brojne svijeće, koje su vjernici nosili u procesiji, impresivno i ugodno djelovale na sve one, koji su sudjelovali u toj lijepoj manifestaciji. Lurdsku procesiju odveo je nadbiskup-koadjutor u župnu crkvu sv. Terezije, gdje je noću u 12 sati apostolski protonotar dr Ferdo Rožić odslužio svečanu ponoćku uz propovijed, koju je na opće zadovoljstvo vjernika snažno i sugestivno izrekao o. Jordan Viculin, poznati pučki propovjednik.

Drugi i završni dan kongresa

U četvrtak, 20. lipnja, ujutro u pola devet sati započeo je na improviziranom oltaru pred župnom crkvom sv. Terezije **svečani pontifikal, koji je odslužio nadbiskup-koadjutor dr. Alojzije Stepinac uz brojnu asistenciju. Pontifikalu je prisustvovao i hrvatski metropolit i nadbiskup zagrebački dr. Antun Bauer.**

Za vrijeme pontifikalne sv. Mise propovijedao je o *Euharistiji-temelju naše vjere* sveučilišni profesor i

Božji narod grada Bjelovara i okolice srdačno je pozdravljao nadbiskupa koadjutora dr. Alojzija Stepinca za vrijeme Euharistijskog kongresa održanog u Bjelovaru od 18. do 20. lipnja 1935.

zagrebački kanonik dr. Stjepan Bakšić. Snažni govor u kojem je došla do potpunog izražaja poznata elokvencija vrsnog govornika, djelovao je na prisutni narod, koji je ispunio sav prostor pred crkvom i velik dio šetališta, prodorno i efektivno, što je svatko mogao primijetiti na cijelom mnoštvu, a i sam na sebi.

Za vrijeme sv. Mise pjevao je pojačani crkveni zbor uz pratnju orkestra vojničke glazbe. Oltar je bio okićen zelenilom i cvijećem, a isto tako je bila okićena zelenilom i crkva, pred kojom je stajao oltar. Brojne žarulje bile su geometrijski razmještene na pročelju crkve i po tornju, što je svake noći za vrijeme kasnih kongresnih svečanosti pružalo vrlo lijepu rasvjetu. Iza oltara stajao je red djevojčica, koje su bile obučene u narodnu nošnju iz različitih naših krajeva, dok su na lijevoj strani bile smještene četiri grupe djevojčica s košaricama punim cvijeća. Svaka od ovih četiriju skupina djevojčica bila je obučena u haljine posebne boje. Tako je jedna skupina imala haljine ljubičaste boje, druga žute, treća plave i četvrta ružičaste, što je ostavljalo nesumnjivo vrlo ugodni dojam na prisutne.

Svečani pontifikal je završio u 9 i četvrt. Nakon euharistijskog slavlja formirala se velika Euharistijska teoforička (ujedno i Tijelovska) procesija, u kojoj je sudjelovalo preko deset tisuća ljudi. Jednako je bilo u špaliru vrlo mnogo svijeta, koji je pratio odvijanje i kretanje ove uistinu najimpozantnije manifestacije cijeloga Euharistijskog kongresa.

Procesiju je vodio nadbiskup-koadjutor dr. Alojzije Stepinac. Na početku procesije nosio je jedan dječak križ, dok su se iza njega svrstale škole: osnovna muška, osnovna ženska, stručna škola i gimnazija, vanjske župe, koje smo već spomenuli, abecednim redom. Svaka je župa bila tako razmještena, da su najprije išla njezina muška društva, a zatim ženska. Na početku svake župe nošena je na poduljem vr-

Nadbiskup A. Stepinac dijeli sakrament sv. potvrde u Bjelovaru, 19. lipnja 1935.

šku drvena bijela pločica, na kojoj je crnim slovima bilo ispisano, kojoj župi koja skupina pripada. Mnoge su od tih skupina na sebe svraćale naročitu pozornost zbog slikovite i osebujne narodne nošnje. Tako se naročito isticala skupina iz Korenova i Rovišća.Gradska glazba, koja je bila smještena odmah iza župa, intonirala je za vrijeme procesije naizmjence s vojnom glazbom pobožne pjesme. Iza gradske glazbe dolazili su vatrogasci, poslije njih križari i križarice sa svojim barjacima, željezničarsko društvo sv. Andrija, grupa domagojevaca akademičara iz Zagreba, Hrvatski katolički muževi, Gospojinsko dobrotvorno društvo, Hrvatske katoličke žene, Treći red sv. Franje, Vojna glazba i jedan odred vojske, Hrvatsko pjevačko društvo *Dvojnice*, Hrvatsko pjevačko društvo *Golub*, skupina dječaka i djevojčica u posebnim haljinama sa košaricama i cvijećem, časne sestre i svećenstvo. Iza Presvetog Otajstva stupali su predstavnici vlasti, ustanova i pozvanih društava, zatim crkveni zbor, drugi odred vojske, i konačno je išao ostali narod. Procesija je bila formirana u redove od 6 ili 4 osobe.

Ovako formirana procesija kretala se Preradovićevom ulicom, ulicom Kraljice Marije i Trgom Stjepana Radića, pa se Jugoslavenskim šetalištem i Supilovom ulicom vratila do župne crkve sv. Terezije. Prozori na kućama u spomenutim ulicama i trgovima bili su okićeni zelenilom, cvijećem, sagovima i svijećama. Na taj su način građani Bjelovara odali počast Kristu u ovom velikom euharistijskom ophodu, koji se dostojanstveno pomicao širokim bjelovarskim ulicama. Kod realne gimnazije, na Trgu Stjepana Radića, kod kapelice sv. Florijana te kod Narodne čitaonice bile su od zelenila podignute sjenice, kod kojih je nadbiskup-koadjutor dr. Alojzije Stepinac podijelio blagoslov s Presvetim. Kod svake sjenice ispalio je odred vojske počasni plotun. Procesija je završila nešto prije dvanaest sati, kada je nadbiskup-koadjutor podijelio završni blagoslov s Presvetim.

Oko 12 sati otvorio je svečano kongresno zborovanje g. Slavoljub Kolesarić. Nakon njega su se izredali dr. Protulipac, gđa Stanković, prof. Petar Grgec i major u m. Metzger. Svi su govornici bili srdačno aklamirani od prisutnog naroda, koji ih je pažljivo saslušao. Poslije zborovanja zahvalio se govornicima g. Kolesarić. Nakon toga narod se mirno razišao.

U pol 1 sat bio je u dvorani osnovne škole priređen ručak za siromašne starce i starice.

Njih je posjetio nadbiskup-koadjutor, kojega je pozdravila jedna starica pjesmicom, koju je ispjevala gđa Karla Kolesarić.

U 1 sat poslije podne priređen je u dvorani Sokolskog doma 1. svečani banket, kojemu je prisustvovalo oko 70 uzvanika. Među ostalima bili su: dr. Antun Bauer, nadbiskup zagrebački i hrvatski metropolit, dr. Alojzije Stepinac, nadbiskup-koadjutor, dr. Ferdo Rožić, mons. dr. Stjepan Bakšić, g. Slavoljub Kolesarić, p. u m. g. Josip Mihaljev, gradski načelnik, preč. Mirko Kapić, kanonik zagrebački, mjesni župnik preč. g. Horvat, preč. g. Pavao Jesih, prebendar, nadbiskupski tajnik dr. Šeper, prof. dr. Nikola Kolarek, predstavnici civilnih i vojnih vlasti, predstavnici društava i tiska, itd. Sve je prisutne najprije pozdravio nadbiskup dr. Antun Bauer, zatim nadbiskup-koadjutor dr. Alojzije Stepinac, g. Slavoljub Kolesarić. Govorili su poslije njih presvij. dr. Ferdo Rožić, gradonačelnik g. Mihaljev i dr. Za vrijeme banketa koncertirala je Gradska glazba.

Za vrijeme cijelog kongresa priređena je u jednoj sobi osnovne škole izložba katoličkog tiska. Izložbu je aranžirao g. Metzger, pa su brojni posjetioci, koji su je pogledali, iz nje jasno mogli upoznati situaciju, u kojoj se kod nas nalazi katolički tisak. Tu je bio izložen jedini naš katolički dnevnik *Hrvatska Straža*, više tjednika, glasnika i mjesečnika, knjige, edicije gotovo svih naših katoličkih nakladnih poduzeća.

Istoga dana poslije podne u 3 sata stigao je u pratnji svog tajnika preč. g. Spiridiona Petranovića preuzv. g. biskup križevački dr. Dionizije Njaradi. On je posjetio u župnom dvoru preuzv. g. nadbiskupa dr. Antuna Bauera i dr. Alojzija Stepinca. Nakon toga se dulje vremena zadržao u srdačnom razgovoru sa domagojcima.

Poslije podne u pol pet sati ponovno je prikazana igra *Izgubljeni sin*, koju je posjetila brojna publika.

Tijekom poslijepodneva vraćali su se hodočasnici kućama, nekoji pješice, a nekoji vlakovima, noseći nezaboravne dojmove **s ovoga kongresa, na kojemu je sudjelovalo od 25 do 30.000 ljudi.**

Trideset tisuća ljudi, od seljaka do intelektualaca, od radnika do obrtnika, osjetilo je za vrijeme Kongresa u sebi poletnu dušu. Čitavo je to mnoštvo ispunjavalo jedinstvo osjećaja i zajednica misli, i u tom je glavna veličina ovih euharistijskih dana.

MOLITVA VJERNIKA – Stepinčevo 2005.

Uvodna misao: Pomolimo se Gospodinu našemu Isusu Kristu. Iznesimo mu svoje vapaje imajući pred očima uzor vjere, pouzdanja i ljubavi – bl. Alojzija. Neka i on s nama i za nas moli.

1 Za Crkvu: Gospodine, molimo te da odanost – kojom se u tvoju svetu Crkvu ugrađivao najsvjetiliji lik Crkve u Hrvata, bl. Alojzije Stepinac – resi svakog člana Crkve. Daj nam i takvu odanost tvome namjesniku, rimskom prvosvećeniku, a biskupski zbor, svećenike i vjernički put ujedini u vjeri i djelotvornoj ljubavi. Molimo te.

2 Za narod: Gospodine, u ljubavi prema svojem hrvatskom narodu i domovini neka nas nadahnjuje onaj koji se u tome ni od koga nije dao natkriliti – naš Blaženik. Daj nam otvorenost za ljubav i prema svim drugim narodima, jer smo svi tvoja djeca i međusobno braća. Molimo te.

3 Za obitelj: Gospodine, brak i obitelj svetinja su koju si u početku htio kao zemaljski temelj, a sakramentom posvetio kao krunu duhovnog zajedništva. Zaštiti naše obitelji od razaranja i bijele kuge, našu mladež od nastranosti, razvrata i pogibeljnih ovisnosti. Ispuni nas alojzijevskim duhom – očeve i majke povjerenjem u život, mladež oduševljenjem za poziv duhovnih vrednota. Molimo te.

4 Za bolesnike i patnike: Gospodine, svijet je put patnje i bola – bolesti, nesreća, progona, mučenja, ubijanja, razaranja i mržnje. Nisi ti, Gospodine, htio ovakav svijet, nego si sve zlo htio prihvatiti, ponijeti i ljubavlju ga preobraziti. Daruj nepokolebljivo pouzdanje patnicima da se ne postide što su krenuli tvojim putem. Daj da ljudsku zloću i đavolsku zlobu, s vjerom u tebe, podnosimo ustrajnošću mučenika Stepinca. Molimo te.

5 Za umiruće: Gospodine, za sebe si nas stvorio da nikad ne uminemo – i kad umremo, da u tebi živimo, u tebi se proslavimo i tebe veličamo. Daj nam smrt Blaženika – da umirući budu okrijepljeni popudbinom tvoga presvetog euharistijskog tijela, a mi svi s njima, u molitvenoj povezanosti dočekamo stupanj svetosti dostojan gledanja tvoga lica. Molimo te.

Zaključna molitva: Gospodine Isuse Kriste, jedini posredniče između Boga Oca i ljudi, u tebe se pouzdajemo! Usliši naše molitve izlijevanjem Duha Svetoga iz milosrdne ljubavi Očeve, da tako obnoviš lice naše zemlje hrvatske i svjetske.

Koji živiš i kraljuješ, Bog u sve vijeke vjekova. Amen.

»MOLITVENA ZAJEDNICA BLAŽENOG ALOJZIJA STEPINCA«

Već sedmu godinu djeluje »**Molitvena zajednica blaženog Alojzija Stepinca**«. To je skupina katoličkih vjernika koja nastoji živjeti Evanđelje nadahnuta primjerom bl. Alojzija Stepinca. Do sada se u zajednicu uključilo oko 5.000 molitelja. Ta naša braća i sestre nastoje molitvom, praćenom savjesnim kršćanskim životom, pridonijeti vlastitoj osobnoj duhovnoj formaciji, a time duhovnoj i moralnoj obnovi Crkve u Hrvata i samog hrvatskog naroda, na temeljima 14-stoljetne katoličke baštine.

Tko može postati i što čini član molitvene zajednice »Blaženi Alojzije Stepinac«?

Svaki se kršćanin može uključiti u Zajednicu »BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC«, koja promiče molitveni život, duhovne vrijednosti, i širi Kristovu ljubav u sva područja javnoga života, kako je to činio i bl. Alojzije.

Prijavnica se može naručiti na sljedećoj adresi:

Zajednica štovatelja
BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC
10000 Zagreb, Kaptol, 31; tel. (01) 481-1781; 468-0426; fax.: (01) 468-0722

Svaki štovatelj blaženog Alojzija Stepinca uključen u ovu molitvenu zajednicu moli:

- za čast i proslavu Isusa Krista i Katoličke crkve
- za čvrstoću osobne vjere i vjernosti Isusu Kristu i Crkvi
- za svoje osobne nakane i potrebe
- za domovinu Hrvatsku i svakog čovjeka
- za očitovanje i potvrdu svetosti bl. Alojzija Stepinca u postupku njegove Kauze za proglašenje svetim

Uz molitvu, svaki štovatelj bl. Alojzija Stepinca uključen u ovu molitvenu Zajednicu svojim radom nastoji:

- savjesno obavljati svoje svakidašnje obveze
- svjedočiti kršćanske istine u privatnom i javnom životu
- surađivati s Postulaturom u promicanju Blaženikova glasa svetosti
- sudjelovati svakog 10. u mjesecu u slavlju sv. Mise ili molitvenom sastanku
- darom i žrtvom pridonositi za uspješan dovršetak postupka za proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca

S vjerom u Općinstvo svetih, za potrebe svoje i braće ljudi, osobito za ozdravljenje bolesnih i obraćenje nevjernika, moli zagovor bl. Alojzija Stepinca, biskupa i mučenika s nakanom što skorijeg njegova proglašenja svetim.

STEPINAC I MLADI

Zamjetna je bila bliskost koju je zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac uspostavljao s mladima na selu i u gradu, u školama i na sveučilištu. Bio je svjestan činjenice da su mladi jamac sretnije budućnosti i Crkve i naroda. Znao je i to, da su mladi lako povodljivi za različitim idejama a da ne pitaju za cilj, kamo one vode. Znao je da u sebi nose tjelesnost kao Božji dar, ali koji se može zlorabiti ako čovjek ne poštuje smisao zbog kojega je Bog obdario čovjeka sposobnošću stvaranja života.

Koliko je bila opravdana Stepinčeva strepnja nad mladima, pokazuju stotine i tisuće smrti i žalosnih života mnogih mladića i djevojaka u hrvatskom narodu. Politički sustav i državno ustrojstvo stvara prigode i dopušta da mladi od najranije dobi postanu ovisnici o drogi, alkoholu, seksu. Jer su riječi blaženog Alojzija mladima bile poticaj na dobro i ustrajnost u njemu, u ovome broju *Glasnika* donosimo propovijed koju je pod naslovom: Čuvati se zablude poganskog nacionalizma i zaraze internacionalnog komunizma, nadbiskup Stepinac održao akademskoj mladeži na završetku uskrsnih konferencija, u bazilici Srca Isusova u Zagrebu, 14. travnja 1940.

Neka vas resi živa vjera, čvrsto ufanje, katolički ponos i karakternost!
(Propovijed uskrsne konferencije za sveučilišnu mladež, 11. travnja 1937.)

Nadbiskup Stepinac (i dr. D. Nežić) prate dječju igru pred domom Gospe od Zdravlja sestara milosrdnica u Supetru na Braču, u siječnju 1938.

Katolički akademičari i akademičarke!

Kad su u svoje doba po nalogu masonske lože imali biti odstranjeni svi križevi iz francuskih škola, jedan katolik na uglednom položaju našao se u dilemi: ili odbiti takav uvjet i poslušati glas savjesti, pa prema tome izgubiti mjesto, ili poslušati nalog i pogaziti glas savjesti. Dotičnik, katolik žive vjere, nije krzmao ni jednog časa. Slijedio je glas svoje savjesti, tj. glas Božji. Izgubio je mjesto, jer ga smjesta svrgnuše. Na to je objelodanio slijedeću iz-

Nadbiskup Alojzije Stepinac u dječjem sirotištu u Budimpešti, za vrijeme međunarodnog Euharistijskog kongresa, 28. svibnja 1938.

javu: »Moje svrgnuće je najveća slava moga života. Dekret kojim sam skinut dat ću uokviriti, i da počasna diploma ima da uči moju djecu, da se ima prije slijediti glas savjesti, nego li nalog bezbožnika uperen protiv slobode savjesti.«

Dragi katolički akademičari! U činu ovog muža odsijeva nekoliko divnih crta, koje bi morale da budu uzor Vama, uzdanici naroda. A te crte su: živa vjera, čvrsto ufanje, katolički ponos i karakternost; crte, kojima slabo obiluje naše doba, a kojih danas treba kao korica kruha, napose hrvatskim katolicima.

Ja nimalo ne sumnjam, da u vašim mladim dušama bukti želja, da budete pobjednici u životu; da pregazite sve što je nisko, sve što je sramotno, sve što je nepošteno; sve što vam pokvareni svijet narivava, a protiv čemu se buni čitava Vaša mladenačka duša.

Zaista, mladiću i djevojci u naše doba nije se lako održati na površini. Teško je onima na selu, koji imadu krov nad glavom i osiguran kruh kakav takav, a još teže, rekao bih Vama, akademskoj omladini, koja više put nema ni kruha ni ruha. A ipak održati se morate na visini, koju traži razumna ljudska narav, koja nije i ne može biti isto što i životinjska, makar istu marksisti i njima slični crtali najljepšim bojama.

Ali odakle snaga, da se održite? I stari je poganin odobravao ono, što je bolje – video *meliora proboque!* a ipak? Slijedio je zlo i mora da zavapi – *deteriora sequor*!

Odakle snaga, da pobijedite svijet, griješni, podli svijet? To si je pitanje postavio bio već sv. Ivan apostol: »*Quis est, qui vincit mundum* – tko je, koji svijet pobjeđuje?«

Ali on daje i siguran odgovor: – *Quis est, qui vincit mundum, nisi qui credit, quoniam Jesus est Filius Dei?* – Tko je koji pobjeđuje svijet, osim onoga, koji vjeruje, da je Isus Sin Božji? (1 Iv 5,5)

Jedan je samo, koji može da Vam pruži snage, da u životnim borbama nikad ne podlegnete, a to je Krist, to je Bog! Bog svemogući, koji ne strepi ni pred kim; Bog svemogući, kojemu ništa nije sakrito; Bog vječni, koji će stajati i onda kad se sruši u ništavilo cio svijet. – *Haec est victoria, quae vincit mundum fides nostra* – Ovo je pobjeda koja pobijedi svijet, vjera naša! (1 Iv 5,4)

Ali ja sam rekao na početku: ne vjera nego živa vjera. Ima njih mnogo danas kojima je na jeziku vjera u Boga, a tim istim jezikom svaki dan istog Boga proklinju. Ima mnogo njih, kojima je na ustima vjera u Boga, a ne srame se živjeti, sicut *equus et mulus, quibus non est intellectus* – Kao konj i mazga, koji nemaju razuma (Ps 31,9). Ima mnogo njih, kojima je na ustima vjera u Boga, a tu istu vjeru prodat će za zdjelu leće, ako ustreba, kao Ezav svoje prvorodstvo. Ima mnogo njih, kojima je na usti-

ma vjera u Boga, a nema ih nikad kod sv. mise, ni kod svetih sakramenata ili propovijedi. Ima mnogo njih, kojima je na ustima vjera u Boga, a žive u divljoj mržnji i ne žacaju se ni samih ubojstava, da zadovolje strasti. To je mrtva vjera, za koju govori apostol: *Fides sine operibus mortua est!* – Vjera bez djela mrtva je. (Jak 2,26)

Ali vaša vjera, katolički akademičari i akademičarke, ima da bude živa, to jest ispunjena dobrim djelima. Onakova vjera, kakovoj je spjevao prekrasan slavospjev sv. Pavao u poslanici Židovima. Ta i takova bila je neslomivo uporište starozavjetnim patrijarsima i prorocima, apostolima i evanđelistima, mučenicima i ispovjednicima, kao i svima velikim ljudima sviju naroda i vjekova.

Takova vjera rađa onu drugu divnu crtu koja resi čovjeka kršćanina na zemlji, a to je neslomljivo ufanje. Jer zaista, čega da se plaši čovjek, koji vrši zakon Božji, savjesno?. Može li ga Bog ostaviti na cjedilu, pretpostavivši dakako da vrši savjesno zakon Božji? Velim savjesno! Jer ne može govoriti o savjesnom vršenju Božjeg zakona čovjek koji možda daje dnevno pol dinara milostinje, a uskraćuje radniku zasluženu plaću. Ili koji brblja o moralnom podizanju društva, a živi u priležništvu. Takovi valja da vrše prije svega zapovijedi prema onoj: *Observa mandata, haec est totus homo!*

A onda da vidimo, hoće li ih Bog pustiti da budu uništeni. Zar je Bog danas možda manje moćan nego prije hiljadu godina? Zar On danas manje znade nego li prije hiljadu godina? Zar je On danas manje dobar nego li prije hiljadu godina? On je i danas onaj isti sveznajući Bog! On je i danas onaj isti svemogući Bog! On je i danas onaj isti dobri Bog. Zato je kralj David na koncu svoga života, poučen životnim iskustvom, mogao izustiti one lijepe riječi: *Junior fui, et enim senui et non vidi justum derelictum nec semen cius quacrens panem* (Ps 36,25). – Bio sam mlad i ostario, ali nisam odbio pravednika ni potomstva njegova, da prose hljeba. Neka Vas dakle, kao što rekoh, draga akademska omladino, resi prije svega živa vjera. Iz nje će narasti ufanje, koje vas ne će ostaviti ni onda, kad vam se bude činilo ljudski sudeći, da je sve izgubljeno. Vi ćete onda slijediti onog velikog muža Abrahama, za kojega govori sv. Pismo, da je »vjerovao i protiv nade – *credidit Abraham contra spem*.« (Rim 4,18) Takovih ljudi treba naše doba, takovih ljudi treba naš ispaćeni narod.

Čovjek pak koji je prožet takovom vjerom i takovim ufanjem, može i mora da bude ponosan na svoju religiju, može i mora da bude ponosan što je kršćanin, što je katolik.

Ta čime se ljudi uglavnom ponose? Vrlo često svojim rodom, ako potječu od glasovitog oca ili majke. No tko se ipak od smrtnika može podičiti takovim ocem kao čovjek kršćanin, katolik? Sav začuđen nad dobrotom Božjom zavapio je sv. Ivan apostol: *Videte, qualem caritatem dedit nobis Pater, ut Filii Dei nominemur et simus!* (1 Iv 3,1) – Vidite, kakvu nam je ljubav dao Otac, da se djeca Božja zovemo i jesmo!«

Jest! To je jedino realno plemstvo, koje ne svršava smrću, nego traje dovijeka. Drugi se mogu samo zvati plemići, ali sve je to plemstvo *flos agri, quod hodie est et cras in clibanum mittitur!* (usp. Lk 12,28)

Mi se pak djecom Božjom ne samo *nominamur sed et sumus!*

Ljudi se, velim, diče ocem i majkom. No tko može uprijeti prstom na takovu majku kao mi katolici, kojima je majka Crkva katolička. Ona Crkva koja je preživjela Nerona i nerončiće i još će ih preživjeti. Ona Crkva, koja nije ograničena granicama pojedinih plemena ili naroda, već je obuhvatila čitavu zemlju; ona Crkva, koja je dala Europi i svijetu pravu izvornu civilizaciju, kojoj je temelj Bog.

Čime se još diče ljudi i ponose? Svojim bogatstvom. Ako se je tim uopće vrijedno ponositi, onda se jedino mi imademo pravo ponositi, mi kršćani katolici, koji posjedujemo Boga, izvor svega bogatstva. Zato je mogao apostol reći: *In omnibus divites facti esti.* – U svemu ste postali bogatiji (1 Kor 1,5). Jer blago naše nije zemaljsko, koje »moljac i rđa kvari«, nego nebesko, kojeg ni moljac ni rđa ne kvari niti tat može da ukrade (usp. Lk 12,33).

Ljudi se konačno ponose znanjem. No ima li ljepšeg znanja nego li je znanje o Bogu, izvoru svih znanosti bez razlike, nego li je znanje onih istina, koje čovjeka čine sretnim i u ovom i u prekogrobnom životu?

Ako tko dakle može i smije da bude ponosan, to možemo i moramo mi kršćani katolici.

I sami vidite, da čovjek prožet živom vjerom i nepokolebljivim ufanjem imade najbolju podlogu, da postane dobar karakter, kakovih danas krvavo treba. Jer što je karakter? Ništa drugo, negoli svjesno, stalno djelovanje po stalnim principima. Koji ako su dobri, imadete pred sobom dobar karakter, kojemu skida kapu i protivnik i divi mu se. A tko će stalnije djelovati, tko će čvršće stajati negoli onaj, koji se uhvatio za nepomičnu pećinu, Boga! Zato i sam Krist gledajući onog velikog muža Ivana Krstitelja pun udivljenja govori: *Quid exivistis videre? Arundinem vento agitatam?* – »Što ste izašli da vidite? Trsku, (...) /Mt 11,7/.

Hrvatska straža, 13. travnja 1937. br. 83. str. 4.

Piše: Celestin TOMIĆ

DOBAR PASTIR STADA SVOG

Sjećanja na Franju kardinala Kuharića, nadbiskupa zagrebačkoga

Dana 11. ožujka 2002. godine, u 4,20 sati, nakon što je primio sakramente umirućih, gotovo neprimjetno, kardinal Franjo Kuharić prešao je prag vječnosti. Doživio je iskustvo toga »otajstvenog prijelaza i susreta s božanskim Sucem. Kakva spoznaja! Nova i vječna! Ljudima na zemlji nepriopćiva! Istina je otkrivena! Prijatelji, samo to je važno!« Zapisao je on u svojoj Oporuci.

Tako je umirla i sv. Terezija od Maloga Isusa: »Ulazim u život!« I luteranski mučenik Dietrich Bonhoeffer, kad je krenuo prema jezivoj smrti, travnja 1945., onome koji mu reče: »Kraj je!« odgovori: »Za mene početak života!«

Posljednje stvari

Naš je Kardinal u svojoj Oporuci, koju je napisao 17. siječnja 1982., zapisao: »Obredi moga pogreba neka budu prožeti vjerom u život vječni, u uskrsnuće tijela. Uvijek sam čvrsto i radosno vjerovao u tu Božju istinu o čovjeku. To je najsvetija, najpotresnija i najsudbonosnija istina o postojanju čovjeka. Posljednje stvari stoje pred svakim čovjekom kao konačna stvarnost pred kojom stoji naš posljednji izbor: prihvatiti zauvijek Božju ljubav ili je zauvijek odbaciti. Uvijek sam o toj tajni rado razmišljao. Rado sam je propovijedao. U tome je sav smisao i bit našeg postojanja. Zato je smrt sveti trenutak rađanja za vječnost.«

Kardinal Kuharić »rado je o tom razmišljao«. Prisjećam se jednog razgovora s njim povodom jednog moga članka: »Uskrsnuće tijela – život vječni« (OŠ 2 /1975/ 156–163). Iznio sam nekoja nova mišljenja o uskrsnuću. Ostaje čvrsta istina vjere, da čovjek odmah nakon smrti prelazi u vječno blaženstvo prolazeći kroz posebni sud koji određuje sudbinu čovjeka za svu vječnost.

Mladomisnik Franjo Kuharić priprema se za polazak k oltaru za svoju Mladu misu

Isus kaza Marti: »Uskrsnut će brat tvoj!« Marta ispovijeda židovsku i kršćansku vjeru: »Znam da će uskrsnuti u uskrsnuću, u posljednji dan.« Isus joj obznani kršćansku novost: »Ja sam uskrsnuće i život; tko u mene vjeruje, ako i umre živjet će. I tko god živi i vjeruje u mene, neće umrijeti nikada.« (Iv 11,23–26) Raskajanom razbojniku Isus Raspeti kaže: »Zaista, kažem ti, danas ćeš biti sa mnom u raju.« (Lk 23,43) Lazar siromah umire i »odnesoše ga anđeli u krilo Abrahamovo« (Lk 16,22). Međutim iščekujemo i slavni dolazak Krista kao suca, uskrsnuće tijela i opći sud. To su bitne sastojnice kršćanske vjere od početka.

»Uskrsnuće tijela znači da poslije smrti neće živjeti samo duša nego da će i naše smrtno tijelo uskrsnuti.« (KKC 990)

Kad oci govore o besmrtnoj »duši« ne misle na platonsku ideju o duši koja se nalazi u tijelu kao u tamnici, grobu. Smrt bi bila izbavljenje i oslobođenje od tijela. Za biblijsku i kršćansku spoznaju: čovjek je duša i čovjek je tijelo; čovjek ne može postojati samo kao »duša«, niti kao »tijelo«. To dvoje je neraskidivo povezano. Tijelo nije zlo u sebi, »grešno«. Tijelo kršćanina je Hram Duha, Hram Presvetog Trojstva. Ono će uskrsnuti.

»Prvo uskrsnuće« (Otk 20,5) ostvarilo se u našem krštenju: krštenjem smo zajedno s Kristom »ukopani u smrt, da kao što Krist Slavom Očevom bi uskrišen od mrtvih i mi tako živimo u novosti života.« (Rim 6,4). S Kristom smo »suukopani u krštenju, u njemu ste i suuskrsli.« (Kol 2,12). Krštenjem postajemo »pritjelovljeni« Kristovu Mističnom Tijelu. Smrt to ne raskida. I dalje ostajemo udovi Proslavljeg, Uskrslog Krista.

Nije to još ono »drugo uskrsnuće« kojega je samo Majka Božja postala dionicom uz Krista, ali je to dovršenje »prvog uskrsnuća u krštenju, neko duhovsko uskrsnuće. Dakako, nalazimo se u velikom otajstvu i stoga to ne možemo izraziti i opisati, dok smo u prostoru i vremenu. Sigurno je da u smrti, koja je »dan istinskog rađanja na život« možemo govoriti kao i kod krštenja, da smo »suukopani i sususkrsli s Kristom«. Iako opće uskrsnuće mrtvih i sveopći sud istom dolazi s Kristovim slavnim dolaskom na svršetku dana.

Bilo mi je zanimljivo ovo razmatranje s preminulim kardinalom.

Kardinal je rado o tome propovijedao. Tako Korizmeno-uskrsnu poslanicu, 2. ožujka 1986., pod naslovom: »Ja sam uskrsnuće i život«, posvećuje ovoj istini. On veli: »Uskrsnuće je Isusovo objava i čovjekove apsolutne budućnosti... Baš je tim događajem osvijetljena cijela naša egzistencija, u njemu je otkriven i naš smisao, naša vječna budućnost... To je temeljna istina Božje objave čovjeku. Stoga u svjetlu uskrsnuća Isusova razmotrimo istine o posljednjim stvarima čovjeka kako to vjeruje Crkva. To je tako potrebno u vremenu kad se baš te istine tako odlučno niječu...«

Navodi dokument koji je izdala Kongregacija za nauk vjere, koji je u ime svetog Oca potpisao Kardinal Šeper: »Crkva tvrdi da nakon smrti preživljuje i opstoji određeni duhovni sastojak, obdaren sviješću i voljom, tako da ljudsko 'ja' i dalje postoji. Da bi označila taj sastojak, Crkva upotrebljava riječ 'duša', a ta je riječ posvećena upotrebom u Pismu i predaji.«

Kardinal Kuharić nastavlja: »Tako smrt čovjekova nije prestanak njegova života, nije potpuno uništenje njegova bića, nije nestanak u ništavilu. Ipak je to najozbiljniji i najpotresniji trenutak ljudskog života, prijelaz u sasvim novu stvarnost i novi način života. Svaki umire sam. To je iskustvo nepriopćivo. Buđenje pak našega *ja* u onostranosti ispunja dušu neizrecivim iznenađenjem. Kako je to silna spoznaja: sada postojim u vječnosti! U kakvoj vječnosti? To je najvažnije pitanje cijelog našeg postojanja.

Odgovor na to pitanje ovisi o našem izboru u ovom vremenitom životu...«

»Duša spoznaje Boga 'licem u lice'. Kakvo otkriće! Kakav doživljaj! Kakva spoznaja! To je *nebo* ili *raj*! Bog je *nebo* nebeske Crkve, svetih anđela i svetih duša.

Kakvo ushićenje ispuni dušu kad ugleda ljepotu samoga Boga! Kakva sreća obraduje dušu kad uroni u ljubav samoga Boga...

Čovjekov se *ja* u toj sreći ne raspline nego je svjesno živi. To je život vječni. Neiscrpivi je kao što je neiscrpiv izvor. Izvor je Bog-punina...

To je vječni smisao postojanja. To znači živjeti. To znači konačno *biti*. To je konačno ispunjenje Isusova obećanja: '... Vi ćete me vidjeti, jer ja živim, i vi ćete živjeti' (Iv 14,19)« (*Ja sam uskrsnuće i život*! /Iv 11,25/ *Korizmeno-uskrsne poslanice kardinala Franje Kuharića*, Zagreb 1997., 245–280)

Tako razmišlja, propovijeda i živi kardinal Kuharić. U toj vjeri i nadi je prešao prag vječnosti da živi vječno u Bogu.

Franju Kuharića, mladomisnika pozdravljaju djeca prije polaska na slavljenje Mlade mise

Dobar pastir

Kardinal Franjo Kuharić tiho, gotovo nečujno prešao je prag vječnosti. Međutim zvona zagrebačkih crkava i sredstva priopćavanja brzo su prenijela vijest da je preminuo naš dobri kardinal Kuharić. I nastala je upravo dirljiva utrka da se istaknu vrline i zasluge preminulog Pastira Crkve: od najviših crkvenih dostojanstvenika do priprostog puka, od vrhovnika državne vlasti, predsjednika Republike, vlade i Sabora, do običnog građanina.

Evo nekih naslova. Preminuo je: »Branitelj hrvatskog naroda i Crkve, »svjedok u vrijeme teških iskušenja«, »obilježio je epohu hrvatske povijesti«, »Čovjek Crkve i molitve«, »čovjek vjere, vjernik, živio po vjeri«, »Svjetlo na brijegu i svjetionik vjere, odvažan prorok i mudar savjetnik«.

Bio je kardinal dobrote, zagovornik malenih i obeshrabrenih. Bio je »kamen oslonac kad se mislilo da nema izlaza iz mraka jednoumlja koji je godinama pritiskivao naše narodno biće. Sretan kad je vidio da Hrvatska uskrišava. Tugovao je s ranjenicima, izbjeglicama, s onima koji su izgubili svoje najdraže u Domovinskom ratu. Opraštao svima koji su ga progonili i zlo mu činili i onima koji su mu se na stranicama novina izrugivali.«

Nadbiskup zagrebački J. Bozanić, u oproštajnom govoru nakon završetka misnog slavlja za pokojnog kardinala, ističe kako je kardinal Kuharić dijelio sudbinu sa svojim vjernicima, sa svojim poniženim hrvatskim narodom, kojemu je znao brisati suze, s kojim je znao jesti gorki kruh tuđine. Navodi značajne riječi kardinala Kuharića iz propovijedi u Mariji Bistrici, 15. kolovoza 1991.: »Bogoljublje je nužno i čovjekoljublje. A čovjekoljublje je i rodoljublje. Stoga i naše rodoljublje ne smije biti otrovano ni kapljicom mržnje niti želje za osvetom. Obrana slobode i mira je pravo i dužnost, ali uvijek u zakonitosti pravne države.Stoga naše rodoljublje ne smije biti ni rasističko, ni imperijalističko ni šovinističko. Naše je rodoljublje kršćansko. Stoga ponavljam ono što sam kazao nedavno u Petrinji: Ako

Lijes s tijelom preminulog kardinala A. Stepinca na ramenima bogoslova podignut je i prenesen iza glavnoga oltara Katedrale, gdje je položen u grobnicu zagrebačkih nadbiskupa

je moj protivnik spalio moju kuću, je neću zapaliti njegovu. Ako je razorio moju crkvu, ja neću dirnuti njegovu, dapače, čuvat ću je. Ako je napustio svoj dom, ja neću ni igle uzeti iz njegova. Ako je ubio moga oca, brata, sestru, ja neću vratiti istom mjerom nego ću poštovati njegova oca, brata, sina, sestre!«

Kardinal Kuharić nije poznavao jezik mržnje, osvete, nasilja, već govori evanđeoskim jezikom o ljubavi, pravdi, praštanju. »Nosio je križ jedne Crkve i jedne nacije.« Čitav život zauzimao se za mir, pravdu i ljubav među ljudima.

Nekoji su vidjeli u njemu drugog Stepinca, *alter ego* kardinala Stepinca. Mons. Vladimir Stanković veli: »Moglo bi se reći da je bio drugi Stepinac i zato ga komunističke vlasti nikako nisu mogle smisliti.« Tako su ga nazivali i njegovi protivnici, što je za njega bila posebna čast budući da je išao stopama bl. Alojzija, u ljubavi prema pravdi i slobodi, u ljubavi prema Crkvi i hrvatskom narodu, posebno u ljubavi prema Svetom Ocu.

Možda je ipak bolje gledati u njemu novog Stepinca. Svakako poslije Stepinca bio je čovjek broj jedan u obrani slobode vjere i tu je bio beskompromisan.

Međutim, svaki Božji ugodnik uprisutnjuje jednu značajku Isusa Krista. Tako je i kardinal Kuharić uprisutnio lik Spasitelja – »dobar pastir stada svoga«. Bio je čovjek vjere, izrazite duhovnosti. Mons. Stanković svjedoči da je bio svet kao i Stepinac. On veli: »Doživio sam ga kao čovjeka duboko uronjena u Boga molitvom, čovjeka koji je bio u stalnoj kontemplaciji.«

Uspoređujući kard. Kuharića s prethodna dva kardinala veli mons. Stanković: Stepincu su se divili, jer je bio velik svetac i velik borac za ljudska i narodna prava; Šepera su poštivali – bio je integralna osoba, vjeran Crkvi i papi; Kuharić, osim što je imao sve to, imao je toliko ljudskosti da su ga ljudi uistinu voljeli.

Bio je »odvažan prorok i mudar savjetnik«, odlučan i neslomljiv navjestitelj spasenja, neumorni branitelj istine i slobode, odgojitelj savjesti, neposredni i blag sugovornik. Bio je borac za ljudska prava i narodno dostojanstvo, simbol hrabrog otpora totalitarizmu, vjernosti Bogu, Crkvi i Svetom Ocu. Nikada nije bio čovjek ili biskup »trulih kompromisa«.

Kolumnist »Večernjeg lista« M. Ivkošić piše: »Hrvatska je u svojoj povijesti imala svojih veličina koje su ostavile traga kršćanskoj misaonosti, u politici, u kulturi i drugdje. Kuharić takvoga traga nije ostavio, ostavio je nešto mnogo dragocjenije, penjući se u crkvenoj hijerarhiji Kuharić je sve više silazio k narodu. Imao je u tome veliku prednost: Evanđelje je naučio i živio u rodnom Pribiću, među svojim bližnjima, s Evanđeljem se uzdigao do najviših počasti i govoreći slikovito i doslovce, a s njime je u Pribiću u hrvatskom puku uvijek ostao.

U njegovim propovijedima nije bilo ni gromovitosti ni intelektualnih dosjetki nego narodske slikovitosti s kojom je riječ Božju učinio na dohvat svakome, svačijem srcu i duši. Veliki ljudi ne udaljuju se od malih, običnih.

Veličina koja se nije razlikovala od onih za koje je veličina postao, od naroda.«

Neki su se tužili na njegove duge propovijedi. Propovijedao je ono što je sam živio. Njegove propovijedi su razmišljanja čovjeka velike vjere i nade. U propovijedi on poziva Božji puk da s njime razmatra istine vjere. Onaj koji je odbio tu suradnju tome je propovijed duga. Onaj koji je ušao u duhovnu struju s kardinalom Kuharićem, propovijed mu je bila uvijek kratka. Htio bi nastaviti razmatranje.

Prigodom dodjeljivanja počasnog doktorata Katoličkog bogoslovskog fakulteta kardinalu Kuhariću, tadašnji dekan o. Jordan Kuničić rekao je, da je svaka njegova korizmeno-uskrsna poslanica mala doktorska radnja.

Bio je »čovjek vjere i velikog predanja u Boga i čovjeka«, rekao je papin izaslanik na pogrebnom slavlju, kard. Tomko.

Mons. Jure Bogdan, rektor Zavoda sv. Jeronima u Rimu, kaže: »Bio je hrabri i neumorni pastir hrvatske Crkve u 20. stoljeću, pravi stožernik, veliki svjedok vjere poput biblijskih patrijarha.«

Sve je to sažeto u sućuti Ivana Pavlja II.: »Primivši vijest o pobožnom prijelazu kardinala Franje Kuharića... izražavam svoje duboko sudjelovanje u boli zbog cijenjenog i zaslužnog pastira, koji je znao velikodušno, mudro i vjerno služiti Božjem narodu povjerenom njegovoj pastoralnoj brizi. On se, kako tijekom komunističkog režima tako i nedavnog raz-

doblja nacionalne povijesti označenog stradanjima hrvatskog naroda, svim snagama zauzimao za obranu slobode i dostojanstva hrvatskog naroda, ujedinjujući blagu ljubav s čvrstom postojanošću pastira odgovornog za stado. Kao čovjek koji je bio potpuno posvećen evanđeoskoj zadaći, dao je dosljedno svjedočanstvo za Krista, neumorno ulijevajući pouzdanje i hrabrost vjernicima u tijeku teških kušnji kojima je bila izložena hrvatska zemlja.«

Kardinal Franjo Kuharić bio je doista »dobar pastir stada svog«.

Mons. Franjo Kuharić, tek posvećeni biskup, dolazi na Euharistijsko slavlje u jednu župu Zagrebačke nadbiskupije

Krvava kupelj

Dana 3. lipnja 1945. nadbiskup Stepinac je pušten iz zatvora i odmah je posjetio Bogoslovsko sjemenište. Franjo Kuharić o tome svjedoči: »Bio je nasmijan i vedar, a iz njega je zračila živa vjera, koja mu je ulijevala hrabrost i odlučnost. Nikada nije bio tako bliz svojim klericima kao tom zgodom. Rekao im je samo nekoliko riječi s primjedbom: 'Bit će borbe, najviše za odgoj mladeži!« (Benigar, 466)

Malo poslije toga, 15. srpnja 1945., bilo je ređenje. Među petnaestoricom ređenika bio je Franjo Kuharić. Za stolom im je bl. Alojzije rekao: »Šaljem vas u krvavu kupelj.« Nije to bila samo neka pjesnička slika, već kruta zbilja, u koju se brzo uvjerio Franjo Kuharić i njegovi kolege.

Dana 1. studenoga 1945. vlč. Kuharić je započeo kapelansku službu u Radoboju, a 1. rujna 1946. preuzeo je privremnu upravu župe u Rakovu potoku. Kad je došao u župu, istog dana je bio ubijen župnik u Sv. Martinu pod Okićem, pa je on vodio i tu župu. Od godine 1957. do 1964. bio je župnik u Samoboru.

Dana 22. veljače 1947. izbjegao je atentat. Nije bio u kući kad su komunistički bojovnici provalili. Razbili mu propelo, kalež, pokaznicu, odijelo odnijeli i ostavili u demoliranoj sobi ceduljicu: »Druže pope, makni se što prije jer će te magla pojesti.«

Godine 1948. bio je fizički napadnut u Jakovlju dok je vodio hodočašće na Mariju Bistricu.

Dana 10. prosinca 1956. bio je pozvan na UDBU u Zagreb zbog njegove »podrivačke i kontrarevolucinarne djelatnosti«, da sili djecu na vjeronauk, govori da tisak laže... Preslušavanje je trajalo tri dana po tri sata.

Prije nego je odselio u Samobor, zaplijenili su mu bicikl, jer je navodno bio veliki porezni dužnik. Bicikl »Bianchi« je bio vlasništvo prijeratnog tajnika nuncijature u Beogradu G. Del Mestrija, koji je on pohranio kod isusovaca, a oni ga predali Mati Joviću upravitelju župe u Rakovu Potoku. I ovaj ga ostavio Franji Kuhariću kad mu je predao župu. On je sestri Del Mestrijevoj, koja je živjela u Banjoj Luci, platio bicikl 4.000 din. Kada je krašićki župnik to priopćio bl. Alojziju, ovaj je odmah dao 4.000 dinara da otkupi bicikl koji mu je tako potreban.

Doznalo se, tko mu je spremao atentat i demolirao župni stan. Kasnije je toga Kuharić vjenčao i sve mu oprostio. O svojim »isljednicima« koji su ga ispitivali govorio je uvijek lijepo, sa smiješkom. Sam kaže: »Nipošto nismo bili zbunjeni ni malodušni zbog toga što su nas novine proglašavale narodnim neprijateljima.«

Odakle snaga? Prvo crpio je snagu u molitvi, a onda bio mu je »trajno nadahnuće i silno utočište«, »svetinja i smjerokaz« zatočenik u Krašiću bl. Alojzije Stepinac, što potvrđuju pisma koja je bl. Alojzije napisao vlč. Franji Kuhariću.

Nadahnuće i uporište

Dana 6. prosinca 1951. zagrebački je nadbiskup i lepoglavski zatočenik Alojzije Stepinac prebačen iz zatvora u Lepoglavi u zatočeništvo u župnu kuću svoje rodne župe u Krašiću. U početku su još mogli svećenici doći nadbiskupu u posjete, iako je UDBA dala svima na znanje da je Stepinac zatočenik, kojemu se ne može i ne smije ići.

Sačuvana su nam pisma-odgovori bl. Alojzija Franji Kuhariću, dok je bio župnik u Sv. Martinu pod Okićem. U tim pismima otkrivamo ljepotu svećeničke duše mladog dušobrižnika Franje Kuharića.

Prvo sačuvano pismo datirano je 1. rujna 1954. Iz pisma se vidi da Franjo Kuharić traži odobrenje da se svećenici kao svećenici posvete Bl. Djevici Mariji. Bl. Alojzije mu odgovara: »Primio sam Vaše cijenjeno pismo i pročitao ga pomno obzirom na važnu stvar o kojoj se radi. Malo prije nego sam dobio Vaše pismo uputio sam na zamolbu Vašeg dekana za dekansku konferenciju Vašeg kotara *quasi-exhortu*, koja se u biti slaže s Vašim prijedlogom. U njoj naime pozivljem svećenike Vašeg dekanata i razumljivo i sve ostale, da budu što bolji sljedbeni-

ci Marijini, što bi se vrlo lijepo rješilo prijedlogom posvete Majci Božjoj. Istina, mi smo već imali više posveta Mariji, kao što je čitave dijeceze god. 1942., prigodom enciklike Svetog Oca o posveti svijeta Bezgrješnom Srcu Marijinu. Ali ova posveta bi bila svakako nešto posebno, obzirom na to, da se radi samo o svećenicima, koji su po zvanju svome određeni, da budu predvodnici svake dobre kršćanske misli u našem narodu.

Ja dakle u načelu Vaš prijedlog prihvaćam, a glede ostalog ću još razmisliti. Mislim da bi tekst bio preopširan za samu posvetu, premda s druge strane potiče onoga, koji se posvećuje, na dublje razmišljanje i produbljivanje svijesti što znači posvetiti se Bogorodici.

Kada dakle razmislim stvar, napisat ću kratku popratnu poslanicu k tekstu posvete, i preko Duhovnog Stola na prikladan način dati ju na znanje svećenicima (vjerojatno diskretnim putem zbog poznatih naših prilika). Možda biste Vi mogli već na sadanjoj dekanskoj konferenciji pripravljati teren za tu stvar, ali bez buke za javnost radi gore označenog razloga. UDBA naime imade posvuda svoje prste i mislila bi, da se sprema revolucija u zemlji, makar se radi o najnevinijoj stvari i čisto internoj crkvenoj stvari koja se njih ni najmanje ne tiče...«

Izgleda da je ideja propala. Ali ostaje istina, da je Franjo Kuharić bio duboko marijanski svećenik i biskup, i da je tu posvetu obavio. Njegovi nagovori, poslanice, okružnice uvijek završavaju s Marijom. U Marijanskoj godini 1988. 21. veljače posvećuje korizmeno-uskrsnu poslanicu Mariji pod naslovom »Veliča duša moja Gospodina«. Jedno poglavlje posvećuje »Posveti Bezgrešnom Srcu«. Na pitanje: »Što znači posveta Bezgrešnoj?« odgovorio je: »To znači uključiti se u Marijinu vjeru i ljubav, u Marijino prihvaćenje otkupljenja. To također znači prihvatiti Mariju za svoju Majku 'u redu milosti' (LG, 61)... Posvetiti se njezinu Srcu nije li ispunjenje Spasiteljeve volje izrečene u najsvetijem času povijesti: 'Ženo, evo ti Sina!' Zatim reče učeniku: 'Evo ti majke!' I od toga časa uze je učenik k sebi (Iv 19,26–27)... Posvetiti se njezinu Srcu znači usvojiti svjesno, slobodno i znakovito njezin stav u odnosu prema Bogu u poslušnosti vjere...

Posveta nije nikakav pobožni formalizam, nego je životna odluka: htjeti biti uvijek na Božjoj strani poput Marije Bezgrešne!«

Vlč. Franjo Kuharić bio je i kanal za pisma i knjige, koje su slali kardinalu Stepincu brojni svećenici, redovnici i redovnice i vjernici. Preko njega je o. Pio Polonijo, provincijal franjevaca konventualaca, poslao bl. Alojziju ciklostilom umnoženi životopis oca Kolbea. Kardinal Stepinac odgovara 17. prosinca 1954. i o. Piju i vlč. Kuhariću. U pismu vlč. Kuhariću piše: »Primio sam Vaše cijenjeno pismo s prilogom, na čemu srdačno zahvaljujem. Ja sam doduše već više toga čitao o o. Kolbeu, ali će mi dobro doći koji put i ova biografija. Izgleda da nije daleko dan, kad će doći na oltar i o. Kolbe. Opet nova potvrda, da je Crkva Kristova uvijek plodna majka svetaca...

Drago mi je, da među našim klerom sve više prodire duh Gospin, i da se svećenici sve manje boje progonstva i materijalnih nedaća, koje su s time u vezi... Bog će nam pomoći, dok nadu stavljamo u njega i zagovor Bogorodice.

Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu Vama i susjednoj braći svećenicima. +Alojzije kard. Stepinac, nadbiskup zagrebački.«

Bl. Alojzije Stepinac, 26. rujna 1955., piše vlč. Kuhariću: »Od Vaših kolega s proslave desetgodišnjice svećeništva primio sam odulje pismo, koje me je iskreno obradovalo, kad vidim kako svećenička ljubav i sloga sve drži na okupu, kao i prije deset godina, kad su primili sveti red. Tako pružaju krasno svjedočanstvo svijetu prema onoj Kristovoj: *In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem* ('Po ovom će svi znati da ste moji učenici, ako budete imali ljubavi jedni za druge', Iv 13,35).

Kad se ne služim poštom, a zamolili su blagoslov, šaljem im ga svima preko Vas, pa makar ga izručili na slijedećem bratskom sastanku. Neka ih dobri Bog sve uzdrži u krepkom zdravlju, jer krvavo trebamo dobrih svećenika. Ali neka ih još više utvrdi u milosti svojoj, i Vas i sve njih, da primam *caritatem suam non relinquant* ('da prvu ljubav svoju ne ostave', Otk 2,4), kako Gospodin predbacuje anđelu Crkve u Efezu, nego da je sačuvaju do kraja i umnože prema silama. U životu one jumačke serafske svetice Terezije Avilske čitamo, da je uvijek poticala svoje redovnice, da proslavu Crkve i spas duša uključuju uvijek kao najpreču potrebu u svoje molitve. Razlog navodi sama svetica kad kaže: 'Vjerujem, da duša, koju je naša molitva i trud, potpomognut milošću, pridobio za kraljevstvo Božje, više raduje Boga nego sve ostalo, čime bi Mu mi mogle služiti.' U istom duhu je i na samrti klicala od radosti, što se rodila u katoličkoj Crkvi: 'Gospodine, ja sam kćerka Crkve!'

Vi ste ne samo sinovi nego i svećenici Crkve Božje. Imadete u rukama još mnogo jača sredstva za proslavu Crkve i spas besmrtnih duša. Zato vam svima ponovo stavljam na srce, dok jedan dio (i ako neznatan) žalosnih svećenika sramoti svoju majku Crkvu žalosnim otpadom i upropašćuje duše, koje su im bile povjerene, da vi dvostrukom revnošću radi-

Franjo Kuharić, pomoćni biskup zagrebački, polazi iz župne kuće u jednoj župi Zagrebačke nadbiskupije prema mjestu održavanja Euharistijskog slavlja

te na proslavu Crkve katoličke i spas besmrtnih duša našeg ispaćenog naroda, kojemu dovikujte često u ovim žalosnim danima pometnje svih pojmova onu riječ sv. Ambrozija: *'Ubi Petrus, ibi Ecclesia, ubi Ecclesia, ibi nulla mors, sed vita aeterna.'* ('Gdje je Petar, tamo je i Crkva, a gdje je Crkva, tamo nema nikakve smrti, nego život.')«

Vlč. Franjo Kuharić rastao je u ljubavi bl. Alojzija prema Crkvi i Svetom Ocu.

Ovi slavljenici ipak su uspjeli stići u Krašić, da kod svoga nadbiskupa, koji ih je prije deset godina zaredio, proslave desetgodišnjicu svećeničkog života. Vlč. Kuharić svjedoči, kako je kardinal sam posluživao jednome od njih koji toga dana još nije bio dospio misiti. (Benigar, 718) Kardinal Stepinac pisao je 23. svibnja 1956. vlč. Kuhariću i progovorio o maloj slici Fatimske Gospe, koju je sestra Lucija dala generalu karmelićana, a ovaj ju je njemu poslao po o. Markoviću. Iz pisma je očito da komunisti Kuhariću ne daju mira, posebno napadaju katekizaciju. Potiče ga na ustrajnost. Pismo završava riječima: »Neka vas štiti Mati Božja, pod čijim okriljem stojimo, i koja će bez sumnje učiniti svoje, kad dođe čas Božji.«

U pismu 1. rujna 1956., bl. Alojzije Stepinac opet potiče na vjernost Crkvi, koju razaraju članovi CMD. Piše: »Primio sam pismo s korone svećenstva Okićkog dekanata, na kojemu srdačno zahvaljujem preč. dekanu, Vama i svima ostalim potpisnicima i sudionicima na koroni.«

Dvojica CMDaša vjerojatno nisu bila prisutna, a rade na »razjedinjavanju, na shizmi Crkve Božje«.

»Ali što ćemo! Ako se među dvanajst apostola našao izdajica, makar ga je Isus obdario *charismatima* (darovima), kao i ostale apostole, što se čudimo, ako se i među zborom svećenika nađe desetak, koji poput Jude stoje tijelom u zboru apostola, a duhom su kod onih, koji spremaju smrt Isusovu (u ovom slučaju dakako najprije shizmu u Crkvi, a ostalo slijedi samo po sebi).

Raduje me ipak, da su oni neznatna manjina i da većina našega klera stoji i danas vjerno uz svetu Crkvu, spremna, ako treba, i na krvave žrtve, kakovu spominjete u Vašem pismu. Ne zaboravimo ipak zalutale braće naše, nego se molimo često za njih, da nađu natrag put k pravome Pastiru sviju...«

O kojoj žrtvi govori vlč. Kuharić, možemo zaključiti iz ostalih pisama u tom vremenu: bezdušni porezi i saslušanja na UDBI. Međutim ni CMDaše ne smiju zaboraviti u svojim molitvama, da nađu put k pravom Pastiru.

Sa župske proslave sv. Martina, vlč. Kuharić s braćom svećenicima šalje pozdrav zatočeniku u Krašiću. Ovaj mu 24. studenoga 1956. odgovara:

»Primio sam Vaše cijenjeno pismo s potpisima ostale braće svećenika, koji su se našli kod Vas na svetkovinu milog sveca, svetog Martina biskupa. I nehotice se kod takvih zgoda sjećam Psalmiste: *'Ecce quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum.'* ('Gle, kako je dobro i kako je milo kao braća zajedno živjeti', Ps 133,1). Mnogi su se sveti svećenici već u minulim vjekovima... mnogo trudili, da ostvare zajednicu svećeničkog života, pa što nije njima, izgleda da će u doba motorizacije uspjeti nama, makar i u drugoj formi. Bilo bi svakako od goleme koristi. Ja sam bio na početku 'oslobođenja' predložio kanonicima u Zagrebu da se svi zajednički hranimo u nadb. dvoru, kad su ostali bez posjeda i oni i nadbiskupija, ali vremena još nisu bila 'zrela', izgleda. Svaki svećenički sastanak me podsjeća na taj ideal svećeničkog života, koji je izgleda pridržan Marijinom vijeku, u koji smo sigurno već ušli, kao što svi znaci govore...

Mi smo sada brižno čuvani, kao što ste sigurno čuli, pa ne biste mogli uspjeti kao zadnji put do mene. Drago mi je, da se ne plašite prijetnja UDBE. To je isprobavanje živaca. I kolega Vraneković ima isto poziv opet na UDBU u Karlovac za 26. XI. Osude su uvijek gotove prije nego parnica započme, što nije ni čudo, kad se zna za izjavu jednog kaponje KP, da nema čovjeka u Jugoslaviji, kojega oni nisu u stanju staviti pred sud i osuditi. Krasna pravda! Međutim, kao što znate, kad strašila stoje predugo u kuruzu ili pšenici, onda na koncu služe pticama za sjedalice umjesto za strašila. To pokazuju i događaji u Mađarskoj, gdje eto radnička sirotinja polazi u smrt bez straha pred krvavim UDBinim organima, pred kojima su do jučer svi strepili.

Što se tiče Vašeg prijedloga, da svećenstvu uputim nekoliko misli preko 'Vjesnika' svaki mjesec, nisam protivan samo je pitanje, da li će se oni u Zagrebu moći odlučiti na to. Razumljivo je, da pod mojim imenom ne može ništa ići. Ja ću pokušati, pa ćete vidjeti rezultat za koje vrijeme. Možda da ovo pismo

spalite, kad ste opsjednuti od UDBE, da Vam ga ne nađu i uračunaju u novi *crimen* (zločin).«

Vlč. Franjo Kuharić imao je i u ovom pismu sigurno nadahnuće i uporište za svoj rad i za svoje svećeničko i kasnije biskupsko djelovanje.

Značajno je pismo koje kardinal Stepinac upućuje vlč. Franji Kuhariću 6. prosinca 1956. U ovom pismu ga oslovljuje s »ti«, piše kao svom prijatelju. U pismu jednoj časnoj majci, 19. srpnja 1956. kaže za njega, da je »jedan od naših najboljih svećenika«.

»Primio sam Tvoje cijenjeno pismo od 24. XI. o. g. i vrlo me raduje, da ste otpočeli i tamo sa zajedničkom adoracijom i mjesečnom rekolekcijom. Lijepo pozdravi u moje ime svu subraću, koja se nađu na drugoj rekolekciji. Na te rekolekcije i zajedničke adoracije možemo primijeniti riječ prorokovu: *'In silentio et i spe erit fortitudo vestra'* ('U miru i uzdanju je vaša snaga', Iz 40,15). Neka se žalosna naša svećenička braća natječu i izvikuju u svom žalosnom CMDaškom glasilu (koji izgleda nije daliko od Indeksa), a vi tražite svoju snagu u tišini tabernakula, gdje i danas postoji za svećenika i njemu povjerene ovce *'fons acquae vivae salienti in vitam aeternam'* ('Izvor žive vode koja struji u život vječni', usp. Iv 4,14).

Htio bih ovom zgodom pažnju Tvoju i tamošnje braće svećenika svratiti naročito na jednu stvar danas tako potrebnu: ustrajnost! Ovaj strašni đavolski pritisak *'potestatis tenebrarum'* ('Moći tmina' usp. Lk 22,53), traje već nekoliko decenija nad Europom i svijetom. I nije čudo, da podlegnu živci ovog ili onog čovjeka i da koji taj svećenik baci koplje u šaš.«

I spominje slučaj jednog palog svećenika. Navodeći riječi sv. Pavla Timoteju: »I natječe li se tko, ne ovjenčava se ako se zakonito ne natječe« (2 Tim 2,5), nastavlja:

»Ne možemo, dakle, mi tražiti od Gospodina, da se prilike, koje je On pripustio sigurno iz mudrih i svetih razloga, prilagode našem ukusu i našim zahtjevima, nego se mi moramo prilagoditi volji Božjoj, makar nam se to činilo i gorko i teško. Evo, da konkretno spomenem nekoliko stvari. Komunizam je danas sjeo na grbaču stotine milijuna ljudi, koje je podvrgao najstrašnijim mukama. I u tim zemljama našlo se svećenika koji misle, da je volja Božja, da se pokorimo komunizmu i kao socijalnom sistemu, jer će onda, kažu, biti mir. Međutim, iako je Bog pripustio ovo strašno zlo iz mudrih razloga, ne znači da ga i odobrava, i da ga moramo prihvatiti, pa ćemo uživati toliko željkovani mir. A da Bog ne odobrava ovoga zla, jasno je dao razumijeti na usta svoga Zamjenika na zemlji, Sv. Oca, koji je u ovogodišnjoj božićnoj alokuciji dao do znanja *Urbi et Orbi*: 'Odbijamo komunizam kao socijalni sistem na osnovu kršćanske nauke.'«

Kard. Franjo Kuharić u Nadbiskupskom dvoru s čestitarima – rodbinom, na Uskrs 1994.

Spominje kako je u Jugoslaviji cenzura na pošti zaplijenila sve što mu je bilo poslano i nastavlja: »Našlo se i katolika, koji misle, da je komunizam ipak jedan evolutivni momenat svjetske historije, određen od providnosti Božje. *Ergo* (Dakle) ne smijemo se protiviti planovima providnosti Božje. Međutim, Namjesnik Kristov je jasno rekao, da je to shvaćanje sasvim krivo.

Našlo se katolika, pa i svećenika, koji su mišljenja da je koegzistencija ipak moguća i potrebna, kad se drugčije *hic et nunc* (ovdje i sada) ne može. Sveti Otac je jasno rekao u istoj alokuciji: 'Nema koegzistencije pod svaku cijenu s komuniznom, a sigurno ne pod cijenu istine i pravde...'

Valja nam, dakle izdržati u ovim teškim časovima do kraja, jer *non coronatur nisi qui legitime certaverit* (2 Tim 2,5).«

»Želim, dakle, svetu ustrajnost do kraja Tebi i Tvojoj svećeničkoj subraći. Eto prošle su tolike već godine i Bog vas je čudesno vodio i čuvao. Nisu vas oborile ni osude ni tamnice ni klevete ni pljačke vaše imovine, pače za mnoge naše svećenike i laike može se reći ono isto što sveti Pavao veli i za prve kršćane u progonima: *'Rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis cognoscentes vos habere meliorem et manentem substantiam.'* ('S radošću ste prihvatili otimanje dobara znajući da imate bolji, trajan posjed', Heb 10,34). Bog će vas čuvati i dalje, ako ustrajete u vjernosti.«

Završava: »Htio bih tek na koncu, da i Tebi i svoj ostaloj braći svećenicima stavim ponovno na srce, da i u ovim našim jadima ne zaboravimo nikada ljubav prema našim krvnim neprijateljima, već rado molimo, kako nas uči Crkva u molitvi *pro inimicis* (za neprijatelje)...«

Kardinal Kuharić imao je u ovom pismu uporište o važnosti euharistijskog života, za svoj ispravni stav prema komunizmu, kao i poticaj moliti za svoje neprijetalje.

Bl. Alojzije Stepinac šalje 21. studenoga 1958. vlč. Kuhariću dragocjeno pismo o važnosti molitve. U njem ističe: »Sudbina svijeta ne odlučuje se za zelenim stolovima, pa čak ni na bojnim poljima, nego na koljenima.«

Ništa, baš ništa nije u stanju volju Božju promijeniti osim molitve. I donosi primjer atlete Kretona. Nikome nije uspjelo iz ruku istrgnuti mu dragocjen prsten, osim maloj djevojčici. I nastavlja:

»Samo ponizna molitva može sklonuti Boga, atletu nad atletima, da svoju zatvorenu šaku otvori i izlije blagoslov svoj... na naš bijedni narod, pojedine njegove obitelji i na svakoga pojedinca.«

Bog nam je dao razum i slobodnu volju, da ga možemo moliti kao djeca, a on uzvraća na tu molitvu kao Otac. Zato nas je i naučio Krist Gospodin moliti Očenaš!

Donosi primjer kölnskog biskupa, koji je bio u 19. stoljeću zatočen. Govorio je kako molitva ima duge ruke, dalje može dohvatiti nego bajunete i puščani metci. I završava: »Mi nemamo nikakva oružja u ovoj nejednakoj borbi za prava ljudske osobe, za prava naše svete Crkve i našeg bijednog naroda, osim ponizne molitve Bogu. Služite se i dalje tim oružjem... Ali molite i za neprijatelje, kao što je Krist Gospodin činio na križu.«

Kardinal Franjo Kuharić bio je čovjek molitve, i crpio je nadahnuće iz pisama bl. Alojzija Stepinca, koja govore o važnosti molitve.

I posljednje pismo, jedno od posljednjih kardinala Stepinca, koje piše 26. siječnja 1960., jedno je biser pismo.

»Primio sam Vaše cijenjeno pismo, te sam radi stvari, o kojoj pišete, pisao preuzv. koadjutoru. U koliko vas još nije zvao radi te stvari i njezina uređenja, pođite osobno do njega, pa ćete dobiti potrebna objašnjenja radi uređenja toga pitanja.

Velite, da se moje izgnanstvo primiče kraju. Međutim, nemojte se varati! To može biti istina, ali može se i protivno desiti. Treba znati, što je komunizam, pa se ne podavati nikakvim iluzijama u vezi s njime. Ali jedno znajte, da Crkva Božja neće propasti ni sada, makar jedna trećina zemaljske kuglje stoji pod znakom crvene zvijezde. Garant je Isus Krist svojim obećanjem. *'Et portae inferi non praevalebunt'* ('I vrata paklena neće je nadvladati', Mt 16,18). Ako moj život mora pasti u toj borbi, Bog bio stoput blagoslovljen. A vi i ostali svećenici držite se opomene Isusove: *'Tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam!'* ('Čvrsto drži što imaš, da ti nitko ne ugrabi vijenca.', Otk 3,11)«

O kojoj se stvari radi? Možda o biskupskom imenovanju. Ne znamo.

Nadbiskup dr. A. Stepinac dolazi u crkvu sv. Franje Ksaverskoga u Zagrebu radi obavljanja vjenčanja dr. Lava Znidarčića i prof. H. Tišljarić, 19. studenoga 1943.

Šaputalo se da će kardinal Stepinac biti pušten. On je svjestan da se njegovo izgnanstvo približuje kraju, i čeka svoj izlazak, prijelaz u vječnost. Ali zahvaljuje Bogu, što mora kao mučenik pasti na bojnom polju.

Posljednja misao zvuči kao oporuka ne samo vlč. Kuhariću nego svakom svećeniku i svakom vjerniku: poziv na vjernost Kristu.

Razgovori, druženje, pisma bl. Alojzija Stepinca, izgradili su vlč. Franju Kuharića u svećenika molitve i euharistije, u marijanskog svećenika, u borca za istinu i pravdu, za borbu protiv komunizma, te je mogao prihvatiti imenovanje za pomoćnog biskupa zagrebačkoga 15. veljače 1964. i uzeti kao misao vodilju svojeg biskupovanja, što je stavio na svoj biskupski grb: *Deus caritas est – Bog je ljubav.*

Revnitelj Stepinčeve slave

Biskupsko ređenje mons. Franje Kuharića bilo je 3. svibnja 1964.

Stepinčeva sestra Štefanija Štengl piše gđi Tereziji Škringer, 23. rujna 1964.:

»U Krašiću smo vrlo svečano pokopali župnika Vranekovića, koji je u teškim mukama umro od raka. U Krašić su došla na sprovod 92 svećenika, dr. Šeper i novi biskup, domaći sin iz Pribića Kuharić. Čitav kler došao je u čast našeg Kardinala, jer je to bila mogućnost da vide mjesto, gdje je živio i umro kard. Stepinac.«

Vlč. Josipa Vranekovića na župničku službu u Krašiću uveo je upravo vlč. Franjo Kuharić. Vraneković je doista bio Cirenac kardinalu Stepincu, na posljednjoj postaji njegova križnog puta sve do smrti. Ostavio nam je dragocjen *Dnevnik*, pisan od 1951. do 1960., u kojem je dan za danom bilježio što se zbivalo u Krašiću, kao i spis *Zadnji dani kardinala Stepinca*.

Mons. Franjo Kuharić postao je 1969. apostolski administrator Zagrebačke nadbiskupije, a 16. lip-

nja 1970. zagrebački nadbiskup. Već kao pomoćni biskup nastojao je da plamen pobožnosti i štovanja prema Alojziju Stepincu jačim sjajem zablista. »Nije bilo jednog dana da nije bar nešto napravio za beatifikaciju svoga *alter ego*, a isto tako radio sve što je moguće i nemoguće da osramoti one koji su ga optužili, osudili i zatvorili budućeg sveca. Kod tih izazova svjesno je reskirao i vlastito mučeništvo.« (Z. Berković)

Prigodom Teološkog pastoralnog tjedna, koji se održao u veljači godine 1967., poveo je tada pomoćni biskup Franjo Kuharić oko 150 svećenika na Stepinčev grob. Svećenici su izmolili radosna otajstva krunice i otpjevali »Salve Regina«. Nakon toga je pomoćni biskup održao slijedeći srdačni govor:

»Draga braćo svećenici!
Svi, koji s poštovanjem dolaze na ovaj grob, moraju doći s raspoloženjem u duši, da slušaju riječ i duh blažene uspomene kardinala Stepinca. A što nam on govori? Ono, što je rekao u svojoj oporuci:

1. Ljubite Crkvu! On je sam silno ljubio Crkvu i zato je bio tako osjetljiv na njezinu slobodu i za njezina prava. Jer je ljubio Crkvu, ljubio je Sv. Oca papu, njezina vidljiva poglavara. Uvijek je upirao svoj pogled prema Rimu! Radio je u svojim danima i u svom vremenu za Crkvu i za dobro ljudi, ali je uvijek htio djelovati s blagoslovom namjesnika Kristova. On nam i danas govori: Ljubite papu! Mi u svojim danima i u svom vremenu moramo također gledati prema Rimu s ljubavlju, poštovanjem i povjerenjem u Sv. Oca Pavla VI., koji je danas u ovoj dinamičnoj povijesti branič svih vrednota i taj mu je moralni autoritet priznat s mnogo strana. Na to smo ponosni, ali budimo čvrsto uz njega!

2. Znamo, kako je pokojni nadbiskup trpio i kako ga je boljelo, kada se je nastojalo svećenike odijeliti od biskupa. Jer je ljubio Crkvu, zato je bio silno osjetljiv na njezino jedinstvo. On i nama danas govori: Budite jedinstveni i čvrsti s punim povjerenjem uz svoje biskupe! Želimo da bude poštovano dostojanstvo ljudske osobe, sloboda savjesti i sloboda Crkve. To je ostvarivo samo u jedinstvu svih oko Sv. Oca i biskupa. Stoga se ne dajte odijeliti od svojih biskupa ni s lijeva ni s desna!

3. I nama govori: Ljubite svoj hrvatski narod, ali poštujte i želite svima dobro!

4. On nam govori: Budite svećenici duboke duhovnosti. Božji svećenici, Božji ljudi, i onda ćete spašavati sve vrednote. Ljubite se međusobno i budite jedno!«

Osjeća se u tim riječima jeka Stepinčevih misli iz njegovih pisama, a koje će mons. Franjo Kuharić kao nadbiskup zagrebački razvijati i iznositi sa svom otvorenošću i neustrašivošću, bez bojazni za vlastiti život. Kao apostolski administrator Zagrebačke nadbiskupije zatražio je u strogoj tajnosti od Kongregacije za kauze svetaca, 14. studenoga 1969., mišljenje o prikladnosti otvaranja procesa kanonizacije junačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca.

Kardinal Franjo Šeper i nadbiskup Franjo Kuharić, 14. studenoga 1979., poslali su papi Ivanu Pavlu II. molbu za proglašenje blaženim kardinala Stepinca.

Kongregacija za kauze svetaca u najvećoj tajnosti 4. prosinca 1980. odlučila je da se može otvoriti u Rimu proces, a 24. veljače 1981. imenovan je za postulatora franjevac o. A. Cairoli, koji je vodio proces do svoje smrti. Tada je imenovan od Kongregacije za kauze svetaca, 4. listopada 1991., novi postulator dr. Juraj Batelja, koji je stvar doveo do proglašenja blaženim kardinala Stepinca. Nadbiskup Kuharić bio je duša i pokretač i pratio pozorno tijek biskupijskog procesa.

No posebno je Kuharićeva riječ »plamtjela kao oganj, kao buktinja« (usp. Sir 48,1) na godišnjicu smrti Sluge Božjega Alojzija Stepinca. Od godine 1970. do svojeg umirovljenja godine 1997. predvodio je misno slavlje u čast /spomen, op. ur./ kardinala Stepinca, uz pratnju nikad manje od 150 svećenika, u Zagrebačkoj katedrali. Kuharićeva je riječ, jasna i snažna, bila svjetlo u tami, razgonila je mrak, laži, nepravdu koju je Komunistička partija nanosila na svijetli lik kardinala Stepinca preko tiska, radija, televizije, po školama i sveučilištima, u vojsci i na svim javnim skupovima. Sijači govora laži i mržnje nisu mirovali, posebno pred godišnjicom smrti kardinala Stepinca. Za njih je on uvijek neprijatelj naroda, ratni zločinac, neprijatelj broj jedan narodne vlasti, ustaša, fašist, nacist, koljač i prijatelj terorista, zastupnik imperijalističke vatikanske politike itd.

Nadbiskup Kuharić je razgonio mrak i mržnju, unosio svjetlo u srca zbunjena, govorio jezikom ljubavi, tražeći istinu i pravdu, tražeći da se poništi povijesna nepravda nanesena 11. listopada 1946. na »prežalosnom procesu«, nevinom i svetom mužu, kakav je bio nadbiskup Alojzije Stepinac.

Uoči 21. godišnjice smrti *Sluge Božjega* Alojzija Stepinca, Jakov Blažević je ponovio iste laži i klevete s »prežalosnog procesa«. Nadbiskup Kuharić je ustao na obranu, smireno ali i odlučno zatražio da jedan »neutralni sud izreče istinitu presudu«. To ne može izreći sud pod kontrolom komunističkog režima u Jugoslaviji.

Sve propovijedi nadbiskupa i kardinala Kuharića narod je popratio dugim pljeskom. »Poruke sa Stepinčeva groba« ostaju trajni izazov za svakog vjernika da se bori za istinu i pravdu, da izbjegava svaki trunak mržnje i laži, da ostane vjeran Bogu i čovje-

STEPINAC GOVORI

EUHARISTIJSKA GODINA

U Godini Euharistije donosimo čitateljima probrane misli koje je iz nauka i euharistijskog života bl. Alojzija Stepinca sabrao o. Celestin Tomić. Od mladih svećeničkih dana Alojzije se odlikovao snažnom vjerom u Kristovu nazočnost u euharistiji. Njegove pripreve i zahvale za misu te način slavljenja mise bili su pobuda mnogim dječacima i mladićima da postanu misnici poput njega, »potpuno predani Isusu« i misnici »jake vjere poput njegove«.

Neka te misli, što ih je probrao o. Celestin Tomić, budu nadahnuće misnicima, propovjednicima i svim Kristovim vjernicima u slavljenju i časćenju sakramenta Euharistije.

»Mi vjerujemo u pobjedu Tvoju, Kriste Bože Svetootajstveni! Nema te sile na ovome svijetu, koja bi nas bila kadra i za čas samo pokolebati u tom našem vjerovanju.«, reče bl. Alojzije na Euharistijskom kongresu u Karlovcu, 28. lipnja 1936. Tu vjeru očituje i predvodeći tijelovsku procesiju u Zagrebu 1936.

SVETA MISA

Bl. Alojzije Stepinac visoko je cijenio svoj svećenički poziv. Bio je plod i postova i molitava njegove majke Barbare, koja je shvatila dobro Isusove riječi: »Žetva je velika, ali radnika malo. Molite, dakle, gospodara žetve, da radnika pošalje u žetvu svoju.« (Lk 10,2) Ova jaka žena od rođenja malog Lojzeka obvezala se na strogi post triput tjedno: srijedom, petkom i subotom, da bi njen Lojzek postao svećenikom. Borila se s Bogom i kad je bilo javljeno da je na fronti poginuo i kad je nakon vojske odlučno rekao da neće u bogosloviju, kad je došlo i do njegovih »zaruka«.

Borila se i izborila ovo blistavo zvanje. Bl. Alojzije će svečano potvrditi, da ga majka nikada nije nagovarala da prigrli svećenički poziv, ali zanosno reče: »Ali je

Tijelovska procesija predvođena nadbiskupom Stepincem izlazi iz Zagrebačke katedrale 1936.

zato bilo ovo!« i sklopljenim je rukama pokazao što je majka za njega činila, te je nadodao: »Velika je moć majčine molitve i njezina blagoslova.« (BENIGAR, 31)

Otajstvo svete Mise

Ivan Pavao II. piše: »Slaviti Euharistiju je najuzvišenija i najsvetija služba prezbitera... najdublja potreba duše.« (*Dar i otajstvo*, str 88) »Svećenik svakodnevno slaveći Euharistiju, silazi u srce ovoga otajstva. Zbog toga slavljenje Euharistije za njega ne može a da ne bude najvažniji trenutak, središte njegova života« (str. 77).

Bl. Alojzije je duboko proživljavao otajstvo svete Mise. Dugo se pripravljao i zahvaljivao nakon svete Mise. Njegov tajnik dr. Stjepan Lacković svjedoči: »U njegovoj prisutnosti čovjek je mogao naslutiti smisao i dubinu riječi sv. Pavla: *'Mihi vivere Christus est.'* (Fil 1,21) To sam posebno osjetio kod njegove dnevne svete Mise, koju je on upravo svetačkom ne samo točnošću nego iznad svega pobožnošću služio.« (BENIGAR, 277)

To potvrđuju svi koji su imali milost prisustvovati njegovoj svetoj Misi. Tako jedan gospodin nakon pogrebne Mise za pok. Franu Bulića, koju je bl. Alojzije kao nadbiskup-koadjutor služio, reče: »Ovaj sveti čovjek je sreća naša i našeg naroda.« (BENIGAR, 143)

Kao zagrebački nadbiskup bl. Alojzije je godine 1938. svoju prvu korizmenu poslanicu napisao o žrtvi svete Mise, u kojoj na jednostavan način, u deset točaka, tumači katolički nauk o presvetoj Euharistijskoj žrtvi s prikladnim pobudama.

Kada su ga posjetili u kaznionici u Lepoglavi predstavnici američkih crkava, 5. kolovoza 1947., rekao im je: »Sveto Pismo uz služenje mise, jedina je utjeha i jedina povlastica koju uživam.«

Krašićki župnik svjedoči kako je bl. Alojzije služio svetu Misu s najvećom pobožnošću. Najteže mu je bilo kad su mu liječnici branili da radi tromboze slavi svetu Misu. Molio bi ih i zaklinjao da mu barem to dopuste, da će se dobro obući. I liječnici su mu to dopustili. Mons. Smiljanu Čekadi, biskupu skopskom, 1. studenoga 1955., piše: »Bog se je pobrinuo, da sve prođe tiho (25-godišnjica misništva), jer moram ležati radi noge već dva tjedna, samo što su mi (liječnici) dopustili, da svaki dan ipak odslužim tihu svetu Misu.«

Misa za narod

Mons. Smiljanu Čekadi bl. Alojzije je 26. ožujka 1958. pisao kako ga je već više puta noga prisilila na višekratno ležanje u krevetu i bez svete Mise, što je za njega bilo vrlo bolno, jer što je svećenik bez svete Mise? »No dobri Bog nije dopustio, da to bude na dulje vremena, tako da sam do sada uvijek sve svoje Mise *pro populo* (za narod) mogao vjerno odslužiti, i ako koji dan sa zakašnjenjem.« Nepoznatom svećeniku, 19. ožujka 1957., iz Krašića piše: »Sretan sam da

Nadbiskup A. Stepinac u svečanoj procesiji pronosi Presveti oltarski sakramenat ulicama Zagreba prilikom tijelovske procesije 1936.

mogu služiti svetu Misu i izvršivati tako barem obvezu svetih Misa *pro populo*, kojih ima na godinu skoro devedeset. Istina, koadjutor je tu, ali ta mi je stvar najdraža od svih, prinositi svetu misnu žrtvu za sve svoje ovce, da ostanu Božje ili se zalutale opet vrate na pravi put.«

Iako nije bio dužan u zatvoru i zatočeništvu, činio je to rado iz ljubavi prema svojoj nadbiskupiji. Nikada nije dopustio da bi tko drugi služio tu misu, čak ni na godišnjicu smrti svoje majke. Zamolio bi tada drugoga svećenika, koji je bio zajedno s njim u kaznionici, da on služi za njegovu pokojnu majku, a on je služio za svoj Božji narod. Nikada nije primao od vjernika misne nakane s uobičajnim doprinosom. Govorio je: »Tolike su potrebe sv. Crkve i naroda i na te nakane prikazujem sv. Misu.« (VD I 55, 130; III 44, 108)

Za duše u čistilištu

U bolesti mu je bila veća bol propustiti služenje svete Mise, nego i sama tjelesna bol koju je osjećao u nogama. Krašićki župnik svjedoči: »I kad se jedva dizao, ipak je išao u crkvu služiti svetu Misu.« (VD III 6). Godine 1955., pred Dušni dan, reče župniku: »Ah, imat ću samo jednu Misu, i to prvi put u svom svećeničkom životu, baš na početku druge periode moga svećeništva (nakon srebrnog jubileja misništva). Nikada do sada nisam propustio ni jedne sv. Mise na Dušni dan kao ni na Božić. Hvala Bogu!« (VD III 6)

Na blagdan Svih Svetih rekao je župniku da će pokušati slijedeći dan prikazati dvije svete Mise. Na sam Dušni dan odlučno je rekao župniku: »Imat ću u ime Božje sve tri.« I izdržao je. (VD III 10)

Kada ga bolest priječila da sjedne u ispovjedaonicu, kao u korizmi g. 1958., rekao je župniku: »Nisam mislio da ću jučer moći ispovijedati u crkvi. Znao sam da će svijet doći i čekati. Služio sam svetu Misu za duše u čistilištu. Preporučio sam se njima i Majci Božjoj neka mi toliko samo pomognu da mogu ispovijedati. I, Bogu hvala, dobro mi je bilo. Danas mi je opet slabije.«

Na Blagovijest iste godine rekao je župniku: »Opet sam jučer prikazao svetu Misu za duše u čistilištu neka mi pomognu da mogu ispovijedati. I pomogle su.«

Na Cvjetnicu je rekao: »Išlo je, hvala Bogu i danas, ali i opet sam se sa svetom Misom preporučio Majci Božjoj i dušama u čistilištu. Za svaki od ovih pet dana: za Gluhu nedjelju, Blagovijest, Cvjetnicu, Veliki utorak i Veliku srijedu obećao sam svetu Misu. Ufam se da će Bog pomoći.« (VD IV 41)

Malo prije svojeg preminuća, 20. siječnja 1960., dr. Ivanu Stepincu, nećaku, piše: »Što se moga zdravlja tiče, ne vjerujem da će ikada biti više dobro. Međutim zadovoljan sam, da mogu svaki dan svetu Misu služiti i obaviti što se u ovim prilikama može na dobro biskupije, koja mi je povjerena.«

Izvor snage i pobjede

Nepoznatim naslovniku, 7. srpnja 1954., iz Krašića piše: »U svetoj Misi izvire sva naša snaga u ovoj borbi

Nadbiskup Stepinac nosi Presveti sakramenat euharistije na tijelovskoj procesiji u Zagrebu 1936. Procesija se preko Jelačićeva trga vraća do prvostolne crkve.

za čast imena Božjega i prava njegove Crkve.« U pismu vlč. Vinku Komeričkom, 1. veljače 1957., spominje korizmenu poslanicu Episkopata o svetoj Misi, i nastavlja: »I dobro su učinili. Jer mi, dok su nam skučene ruke u djelovanju tako reći na svim stranama, bez štampe, bez radija, bez kina i tolikih drugih pomagala u modernom životu Crkve u slobodnom svijetu, vrlo lako zaboravljamo, da najvažnije i najmoćnije sredstvo za osvajanje svijeta, za posvećenje duša, za procvat naših obitelji, za spas naše mladeži itd. još uvijek ostaje u našim rukama, a to je sveta Misa...

Mi se moramo danas svaki dan zajedno s našim stadom žrtvovati, često puta i krvavo, kako dokazuje nedavna prošlost i još bi se moglo ponoviti, pa gdje ćemo naći više snage i pouke u tu svrhu negoli u svetoj Misi?...

Izrabite dakle ovogodišnju skupnu poslanicu korizmenu Episkopata o svetoj Misi, te ju puku dobro protumačite i stavite na srce, da još revnije, još pobožnije i još s većim razumijevanjem polazi svetu Misu, ako želi osigurati blagoslov Božji sebi i skratiti dane kušnje u ovom obliku, kakvom ih proživljavamo već drugi decenij.«

Istom svećeniku, 2. lipnja 1957., piše: »Kao što znaš, lice zemlje se obnovilo dolaskom Kristovim na svijet i dovršenjem Njegove krvave žrtve na drvetu križa... Ako je pak tako, a tako sigurno jest, onda moramo i mi svećenici žernst machen' (svojski postupati) sa najsvetijim činom na zemlji, svetom Misom, po kojoj se u prvom redu obnavlja lice zemlje.«

»Što je sveta Misa?«, pita se i odgovara u pismu istom svećeniku, 11. rujna 1957.: »Ne znam samo, hoćemo li se mi svećenici ikada pravo uživjeti u neizmjerno bogatstvo, koje nam je Isus ostavio u svetoj Misi i sakramentima. U prvome redu u svetoj Misi! Ona je nastavak krvave žrtve na križu na nekrvni način...

Sveta Misa nastavak je žrtve na križu. I slika i raspelo mogu predstaviti krvavu žrtvu Isusovu na križu. No to je čisto slikovita i prema tomu nesavršena predstava božanske drame na Golgoti. Sveta Misa predstavlja ju na sasvim drugi način: ona je živa i bitna predstava žrtve na križu, jer je tu isti Veliki Svećenik i isto žrtveno Janje kao i na križu. Tu žrtvuje Isus Krist sebe, svoje na križu ubijeno Tijelo i svoju na križu prolivenu Krv, na nekrvni način doduše, ali zbiljski i istinski način. Prema tomu i tu se skrivaju neiscrpiva i neistraživa bogatstva našeg Otkupljenja.

I zato nikada ne mogu ni sebi ni vama dosta doviknuti: izrabiti, izrabiti (kad je Isus naš tako dobar, da se upravo želi dati izrabljivati) to božansko bogatstvo, te divne plodove svete Mise, žrtve Isusove na križu. Kada je mundus (svijet) bio tako naufragus (potopljen) kao danas?...

Tko se bude trudio, toga će upravo Misa sa svojim bogatstvom dizati iz dana u dan i činiti ga sve jačim, dok ga ne učini na neki način svemogućim, kao župnika arškoga, koji je udovoljavao ne samo svojim vjernicima nego i tisućama drugih, koji su grnuli svake godine u Ars, da ga čuju i vide...

Na nas, na nas svećenike u prvom redu spada, da preko žrtve svete Mise pomognemo mundo naufrago, ne dakako svojim silama nego milošću Onoga, koji se u Misi žrtvuje i nas ovlašćuje, da ju izrabljujemo za čitav svijet. Nitko drugi neće bez toga uspjeti i naufragium (brodolom) svijeta bio bi siguran, kad bi na svijetu prestala prinositi se Misna žrtva.«

Svojim okružnicama poticao je svećenike da točno obdržavaju vremena sv. Mise (25. XI. 1935.; 4. VIII. 1942.). Upozoravao je svoje svećenstvo da se točno drži uputa Svete kongregacije o brižnom čuvanju presvete Euharistije (4. VIII. 1938.), o čuvanju Euharistije u ratnim vremenima (8. II. 1944.) te da se Euharistija slavi u sjajnom misnom ruhu.

Brojni Božji narod sudjelovao je na Euharistijskom kongresu u Virovitici na blagdan Velike Gospe 15. kolovoza 1934.

Zidna slika bl. Alojzija Stepinca u svetištu Majke Božje Stenjevečke

Božji je narod u molitvi i dubokom ganuću sudjelovao u ukopnim svečanostima bl. Alojzija Stepinca u Zagrebačkoj katedrali u subotu 13. veljače 1960.

Nadbiskup Stepinac na Euharistijskom kongresu u Virovitici – pronosi Presveti sakramenat. (Zahvaljujemo fra. Robertu Perišiću, gvardijanu samostana u Virovitici, koji je Uredništvu proslijedio desetak fotografija s Euharistijskog kongresa u Virovitici što ih je poklonila gospođa Matilda Brnard iz Virovitice, i sama sudionica toga kongresa, kojoj također zahvaljujemo).

ku, Kristu, Crkvi i Svetom Ocu. Bl. Alojzije Stepinac je ponavljao tijekom »prežalosnog procesa«: povijest će reći svoje. »Kada jedanput budu objavljeni svi dokumeti i kada se bude moglo otvoreno, slobodno i ispravno pisati, sve će izaći na vidjelo. Povijest će mi dati pravo.« Nadbiskup i kardinal Kuharić čekao je taj čas i dočekao.

U prvim danima slobodnog od naroda izabranog Hrvatskog sabora, 13. veljače 1992., akademik Mihanović pozvao je saborske zastupnike da ponište »politički« i »sramni proces« protiv uzoritog kardinala Stepinca. I Sabor je jednoglasno to usvojio 14. veljače 1992.

Kardinal Franjo Kuharić doživio je dovršenje biskupijskog dijela procesa, svečanom i javnom sjednicom koju je kard. Felici prevodio, 16. lipnja 1993. u Rimu, u hrvatskoj crkvi Sv. Jeronima.

Kardinal Franjo Kuharić mogao je pozdraviti Svetog Oca 10. rujna 1994. sa suzama radosnicama u »Stepinčevoj« katedrali i čuti riječ Svetog Oca: »Stepinac bijaše bedem Crkve u Hrvata«. On je »najsvjetliji lik hrvatske duhovne baštine«, »patnjama i kušnjama platio je svoju hrabru privrženost Evanđelju«, »neustrašivom hrabrošću posvjedočio je pripadnost Evanđelju i Apostolskoj Crkvi«.

I Kuharićeva želja je bila ispunjena. Bilo je to za vrijeme drugog pastoralnog pohoda Hrvatskoj, kad je Ivan Pavao II. u Mariji Bistrici 3. listopada 1998. proglasio blaženim Alojzija Stepinca, mučenika. Sv. Otac je rekao: »Svojim ljudskim i duhovnim životnim putem blaženi Alojzije Stepinac svojemu narodu pruža svojevrsni kompas da bi se znao orijentirati. Evo glavnih točaka: vjera u Boga, poštivanje čovjeka, ljubav prema svima sve do praštanja, jedinstvo s Crkvom kojoj je na čelu Petrov nasljednik. Dobro je znao da se ne može popuštati kad je u pitanju istina, jer istina nije roba kojom se može trgovati. Zbog toga mu je bilo draže prihvatiti patnju nego li izdati svoju savjest i iznevjeriti obećanje dano Kristu i Crkvi.«

Kardinal Franjo Kuharić se tiho preselio u vječnost 11. ožujka 2002. u 4,20 sati. Pogreb mu je bio svečan i sunčan i, kako je želio, »prožet vjerom u život vječni, u uskrsnuće tijela«. I počiva sada uz svog velikog uzora i učitelja.

»Franjo Kuharić iz Pribića smirio se napokon u neposrednoj blizini Alojzija Stepinca iz Krašića, leži kardinal uz blaženika, uzoriti uz svoj uzor, obožavatelj uz obožavanog, učenik uz onaj autoritet čijoj je slavi služio čitavog života.« (Z. Berković)

Smrt je za njega bila doista »sveti trenutak rađanja za vječnost«. *(Iz Oporuke kard. Kuharića)*

Predavači: Z. Jevak, Đ. Vidmarović, N. Nekić i J. Batelja predsavljaju roman o kardinalu Stepincu »Susret u Emausu« u Vinkovcima, 26. studenoga 2004.

HRVATSKI DUHOVNI VELIKANI

Ivan fra Bonifacije Pavletić (1864.– 1897.)

Ivan fra Bonifacije Pavletić (1864.- 1897.)

Cijeli mjesec studeni, posebno prva dva dana u tom mjesecu, dozivlju nam u pamet tajnu života i smrti, koje zapravo i nema. Kao vjernici vjerujemo da se naš »zemaljski život mijenja a ne oduzima i da se stječe vječni dom na nebesima«. Tim nas riječima tješi liturgija kada molimo za preminule. Na zemlji se osvaja nebo, i to ga osvajaju samo oni koji ga zapravo već ovdje na zemlji nose u sebi. Nositi nebo na zemlji u sebi. U »nebrojenom mnoštvu«, o kojem nam danas progovara sveti Ivan u knjizi Otkrivenja, nalazimo čovjeka čiji zemni ostaci počivaju na ovome rimskom groblju.

Ivan Pavletić, Hrvat, naše gore list, rođen je u selu Zbjegovača, župa Ilova u Zagrebačkoj nadbiskupiji, 25. lipnja 1864. Otac mu je bio Marijan Pavletić, a majka Ana r. Stanković. Mali Ivan istoga je dana i kršten u župnoj crkvi u Kutini, u čijoj se župi tada nalazila filijala Zbjegovača. Obitelj Pavletić bila je zdrava, prilično imućna i bogata seljačka obitelj. U domu Pavletićevih vladao je rad, sklad, ljubav i molitva. Roditelji su u sebi imali duboke kršćanske osjećaje, koje su usadili u svojoj djeci Ivanu, Ruži i Vinku. Imali su i maloga Miju, koji je ubrzo nakon rođenja preminuo. Djetinjstvo im nije dugo trajalo u idili. Marijan i Ana, njihovi roditelji, preselili su s ovoga svijeta u onaj drugi. Ivan, kojega se danas spominjemo, bio je od malena okrenut prema Bogu. Bio je drugačiji od ostale djece, poseban, neponovljiv već kao i dječak. Najveća mu je radost bila već onda, biti na svetoj Misi. Budući da je stanovao podalje od župne crkve, uz napor je dolazio u nju, ali radosno i s oduševljenjem. Bio je, mi bismo danas rekli, »udaren Bogom«. Dječak od kojih desetak godina gazi kroz snijeg i ide na zornice, tako drage u sjevernoj Hrvatskoj.

U školu je išao u Ilovu, dobar sat hoda udaljenu od Zbjegovače. Bio je brižljiv, marljiv i revan učenik. Takav je ostao za cijelog svog kratkog života. Po smrti njegovih dragih roditelja, brigu o njemu i bratu Vinku preuzeo je brat pokojnoga tate, stric Vinko. Sestra Ruža bila je već žena i majka u svojoj obitelji. Ivan je zaželio naučiti neki obrt. Stric ga daje za postolara u Kutini. Napredovao je, ali nova sredina bila za Ivana iskušenje. Seoske idile nije više bilo, a i drugovi na poslu nisu bili poput njega. Ivan je imao Isusa za prijatelja, kojega je često pohađao u crkvi, u Svetohraništu. Život ga je doveo u Graz. U društvu mladih katoličkih radnika našao je dragog prijatelja Alberta Müllera. Ivan je sanjao Beč, a Albert Rim, grad kršćanstva, veličanstvenih spomenika, grad prvih kršćanskih svjedoka-mučenika. Te su činjenice našem Ivanu promijenile život. Albert je otišao u Rim, u ožujku 1887. godine i bio primljen u Kongregaciju bolničke braće Bezgrešnog Začeća, prozvanih Concettini (Concezionisti). Bila je to mlada redovnička družba koju je 1857. godine osnovao bl. o Luigi Monti. Posvetili su se njezi bolesnika, odgoju i školovanju siromašne i napuštene djece. Danas imaju svoje sjedište ovdje u Rimu, Via della Luce 46. Za Albertom, eto i našega Ivana u Rimu. Primljen je među bolničku braću u bolnici Sv. Duha 28. lipnja 1886.godine. Prve dane nakon dolaska u Rim dao se u obilazak najvažnijih crkava. Tu je Ivan dao sebi oduška. Bio je neizmjerno sretan. Bio je sav Božji, utjelovljenje pravog redovnika, kakvih se rijetko može naći. Sav je bio predan u Božju volju i plan.

Ivan postaje redovnik u Rimu. Kao redovnik postaje Bonifacije, ako je ime znak onda je on školski primjer. Nastojao je što bolje živjeti svoje redovništvo. Činio je to kroz veliku pobožnost prema Isusu u Euharistiji, Mariji, Isusovoj i našoj majci. Tako, potpomognut snagom odozgor, mogao je iz dana u dan ostvarivati svoje redovništvo. Bio je bolničar sa srcem. Pomagao je nevoljne bolesnike, znao ih je tješiti malo smjelije, govoreći im da moraju prihvatiti volju Božju i da se Bogu ne smije prigovarati. Nikada nije postao svećenik. Prije negoli je završio postolarski zanat u Domovini, imao je završena četiri razreda osnovne škole. Prvih mjeseci u Rimu bili su mu prava muka, pa je sporazumijevanje s bolesnicima bilo pravo mučenje. Znao je tek nekoliko talijanskih riječi. Kasnije je napredovao i tješio ih je kako smo već naveli. Bio je dobri brat Bonifacije. Svojim ponašanjem budio je udivljenje kod ostale braće. Nije se pretvarao, bio je iskrena duša, otvorena Bogu i ljudima. Ljubio je šutnju i

sabranost, ali kada je trebalo živjeti za druge i Boga, onda je to radio predano. Kada je radio, onda je radio, kada je molio ili bilo što drugo činio, onda je to bilo to. I samima nam može biti primjerom.

Euharistiju je posebno cijenio, zbog Onoga koji je u njoj bio. Iako nije bio svećenik, svećenici su ga rado imali u društvu. Bilo je i onih kojima je bio uzor u duhovnosti – brat redovnik Bonifacije. Kada danas gledamo njegov život, po svjedočanstvima suvremenika iz onoga doba, poslušnost mu je bila na visokom stupnju. Možda je graničio s nerazborom, ali je Bonifacije bio dosljedan. Svaki čin poslušnosti bio mu je prirodan i nije izazivao čuđenje. Bio je majstor poslušnosti. Uz poslušnost ide čistoća, siromaštvo, a sve to protkano unutarnjom vedrinom činilo ga je potpunim redovnikom. Nije se znao ljutiti. Bio je mirne naravi. Odmjeren, ali i uporan, u raspravama je poštivao suparnika, ali je držao do svoga mišljenja. U mjestu Capranica, kamo je bio iz Rima premješten neko vrijeme zbog zdravlja, jer je već tada osjećao bolest, svi su ga izrazito poštovali zbog njegovog života. U kratko vrijeme, koliko je živio, pokazao je kako se kršćanski živi na zemlji. Bio je krhke građe, dosljednost i nesebična ljubav sve su ga više načimale. Vrlo brzo naš Bonifacije zamijenit će ovaj život s drugim. Od svih svojih redovničkih vrlina najviše je cijenio poslušnost. Znao je reći da više vrijedi jedna slamka poslušnosti nego nekoliko vagona dobrih djela. Svi znamo da je najteže biti poslušan i učiniti nešto iz poslušnosti. Bonifacije je imao kratak ali plodonosan život. U njemu je zbio svu ljepotu kršćanskog življenja. Vrativši se ponovno u Rim iz mjesta Capranica, gdje je bio na oporavku, bio je imenovan zamjenikom učitelja novaka. Točan u svemu, drag, pobožan, imao je kao nitko do tada veliki utjecaj na novake. Sam je obdržavao sve što je tražio od njih. Bila je to najbolja škola za nove redovnike. Brat Bonifacije veoma je štovao Bezgrešnu. Veliki utjecaj na njega imao je otac Luigi Monti, koji je i sam bio štovatelj BDM. On je i osnovao njihovu Kongregaciju, koju je stavio pod moćnu Marijinu zaštitu. Redovnički život Bonifaciju je bio u zajedništvu s Isusom i Marijom, koje je neizmjerno volio. Nastojao je kroz svoj redovnički život izgraditi svoju dušu, ojačati je u kreposti, biti iz dana u dan što sličniji Isusu. Ipak sve se to odražavalo na njegovom zemaljskom tijelu. Naporan način života i okolnosti u kojima ga je provodio, brzo su ga dokrajčili.

Bolest i smrt

Kao mladi redovnik, već u tridesetoj godini života osjeća da nije zdrav. Godine 1895. poglavari ga šalju u Capranicu na oporavak, kao što smo prije spomenuli. Vrativši se u Rim, uz svoje redovite dužnosti, počima se osjećati sve bolesnijim. Dijagnoza je bila plućna larginalna tuberkuloza. Stvari su se brzo odvijale. Kada više nije mogao ni na svoje noge stati, iz svoje redovničke postelje vodio je povjeren mu novicijat jer su ga braća neizmjerno voljela. Bio je učiteljem novaka do posljednjeg dana. Dakako da je svoju službu vršio preko svojih zamjenika. Umirao je i služio drugima. Umirao je svjesno, nepomućena uma, pri punoj svijesti. Kroz život molio je Gospodina za tu milost. Želio je umrijeti priseban!

Smrt mu nije bila nešto strašno. Često je, kao mladi redovnik, sudjelovao u obredima sprovoda u uskim ulicama rimskog Trastevera. Sudjelovanje u tim sprovodima gledao je kao izvanredno djelo milosrđa prema bratu čovjeku. Župnik Sv. Marije u Trasteveru, don Augusto Taggiesco, kanonik, posebno je to isticao. Uvijek se sjećao kako je Bonifacije svojim držanjem sve znao zadiviti. Uske ulice, gužva, vrućina ili hladnoća, bile su prava pokora pri sudjelovanju u sprovodima. On je to činio iz milosrđa!

Posljednji je put bio na Misi upravo na svetkovinu Svih Svetih. Nakon toga, ni uz pomoć drugih nije mogao iz kreveta. Kako ga je mučio kašalj, bol u prsima, klonulost, uvijek je netko od braće morao biti blizu njega. Zbog toga je Bonifaciju bilo posebno teško, jer nije želio biti nikome na teret, a sam nije mogao biti. Prije svoga preminuća, u rano jutro probudio se bez boli i kašlja. Ponovno je zaspao, smireno i to zauvijek. Blaženo, bez grča i boli u 33. godini života, kao i Isus, predao je svoju plemenitu dušu Bogu 4. studenog 1897. godine u 6.15 sati u jutro. Bio je redovnik u Kongregaciji bolničke braće 10 godina. Bio je sav u službi Bogu, u braći ljudima, i to onim najpotrebnijima, bolesnima i umirućima. Njegova je smrt bolno odjeknula među braćom. O. Luigi Montini bio je tada izvan Rima, a sve kuće njihove Kongregacije obavijestio je glavni tajnik dr. Jeronim Pezzini. Bonifacije je pokopan ovdje, u Rimu, na groblju Campo Verano. Ovdje čeka susret u proslavljenom tijelu sa svojim Spasiteljem.Nakon njegove smrti mnogi su dali svoje svjedočanstvo o njemu. Iz sviju se može zaključiti samo jedno, da je zasigurno ubrojen među ono »nebrojeno mnoštvo« u društvu Jaganjčevu. Još nije pokrenut postupak za proglašenje blaženim. Ipak, njegova ga subraća u družbi drže slugom Božjim. Naš Ivan, fra Bonifacije Pavletić, svojim životom na zemlji, zavrijedio je vječni dom na nebesima. On je sada u sjaju nebeskog »Kralja vjekova kojemu sve živi«. Budimo ponosni da je još jedan komadić hrvatskoga bića, slikovito se izražavajući, u blaženstvu Neba.

Crkva se još nije o njemu službeno očitovala, niti nam je namjera preteći njezin sud, ali Bonifacije za sebe mnogo govori. Onoga kojega je cijeli život ljubio sada u vječnosti zasigurno sretno gleda, jer nam se »život mijenja, a ne oduzima...i stječe se vječni dom na nebesima!« (liturgija).

Dario Tičić

KRONIKA

Iz života Crkve u domovini i svijetu donosimo proslave i događaje u čast blaženog Alojzija Stepinca. Zahvaljujemo dopisnicima koji su nas o tim zbivanjima izvijestili te Informativnoj katoličkoj agenciji (IKA), koja nam je dopustila korištenje vijesti s njihove elektroničke adrese.

S uspomenom na Blaženika u župi Stenjevec

U župi Stenjevec u Zagrebu već se stoljećima časti čudotvorni kip Majke Božje Stenjevečke. Kip je jednostavan, izrađen u drvu, ali je najveća dragocjenost tamošnjega kršćanskog puka. Ove su ga godine po prvi put na Veliku Gospu, u svečanoj procesiji, mladići i djevojke u narodnim nošnjama, ponijeli iz crkve na liturgijski prostor unutar župnog dvorišta.

U župi uspješno djeluje skupina ministranata i mješovita pjevačka udruga »Desiderium«, sastavljena uglavnom od mlađih osoba te veliki crkveni zbor pod vodstvom s. Valerije iz Družbe služavki Maloga Isusa.

Vjernici, njih preko 8000, s radošću su prihvatili vlč. Zvonka Vukovića i njegovog pomoćnika vlč. Mladena Vidaka.

Prošle je godine u župi bilo 140 krizmanika, 150 prvopričesnika, 111 krštenih, 51 par vjenčanih i 51 umrli župljanin.

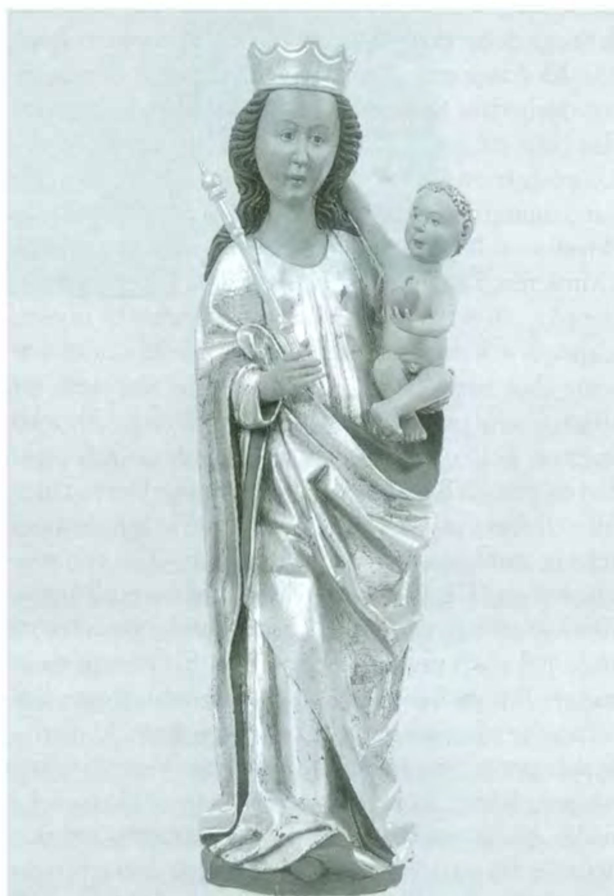
Na Veliku Gospu 2004., u župi je predstavljen roman Nevenke Nekić o bl. Alojziju Stepincu pod naslovom »Susret u Emausu«. Zauzetošću župnika i kapelana u župi je raspačano oko 250 primjeraka toga blaženikova životopisa.

Uočljivo je da u Stenjevcu, sijelu starokatolika između dva svjetska rata u prošlom stoljeću, koji su se, zavedeni protukatoličkom promidžbom, odcijepili od zakonite župne zajednice, starokatoličkih praktičnih vjernika gotovo nema.

Nalazeći se u tom starodrevnom svetištu Majke Božje, blaženi je Alojzije Stepinac, na proslavi 10. obljetnice duhovne obnove u župi Stenjevec, 22. studenoga 1936., održao propovijed na temu: **»Onima koji su otpali od Crkve velim: Vratite se!«**

Hrabreći župljane na vjernost i ljubav prema Crkvi, blaženi Alojzije reče:

»Ova svečanost je zahvala Bogu i ispovijest vjere. Potrebita ispovijest, jer danas na svijetu mnogi ustaju protiv Boga. Više nego ikada obistinjuju se riječi psalmiste: '*Quare fremuerunt gentes, et populi meditati sunt inania? Adstiterunt reges terrae et principes convenerunt in unum adversus Dominum et adversus Christum eius.*' (Ps 2,1–2: 'Zašto se bune narodi, zašto puci ludosti snuju? Ustaju kraljevi zemaljski, knezovi se rote protiv Gospodina i Pomazanika njegova.')

Čudotvorni kip Majke Božje Stenjevečke (»Drnovečke«), izrađen u drvu, časti se već preko 500 godina u stenjevečkoj župi i svetištu u Zagrebu

Potrebita je ova ispovijest ponajprije radi nas samih. Jedna poslovica kaže: Vježba čini majstora. I vjera postaje čvršća obnavljenjem. Potrebita je ova ispovijest i radi drugih, koji su možda postupali poput Ezava i prodali svoje prvenstvo za zdjelu leće. (usp. Post 25,29–34.) Potrebita je i radi onih, koji se boje. Onako se možda boje kao dijete, koje je vidjelo psa, pa se vratilo kući ne obavivši posla, radi kojega je bilo poslano van. Potrebita je ta ispovijest naročito u ovoj župi. Grozna je stvar otpad od vjere. Grozna i za pojedince i za narode. Međutim

mi nijesmo došli ovamo, da konačno prelomimo štap nad onima, koji se nijesu povratili u rimokatoličku Crkvu, nego da se u ljubavi prema Bogu i bližnjemu molimo i za se i za njih. Ako su slijedili sv. Petra u grijehu, neka ga slijede i u pokori. Petar je izdao Isusa, ali se povratio lijevajući grozne suze (usp. Mk 14,66–72). Svima koji su vjerni sinovi Crkve, ja dovikujem: Ustrajte, i pobjeda je vaša i nagrada vaša velika. A onima, koji su otpali od Crkve, velim: Vratite se, natrag ovamo, gdje su živjeli i oci vaši i djedovi vaši i gdje žive svi hrvatski katolici.«

Blagoslov oltara u čast bl. Alojzija u Krašiću

U subotu 2. listopada 2004. varaždinski je biskup Marko Culej, u župnoj crkvi Presv. Trojstva u Krašiću blagoslovio oltar u čast bl. Alojzija Stepinca. U svečanosti blagoslova i euharistijskom slavlju sudjelovalo je oko 30 svećenika, te uz brojne domaće župljane preko dvjesto organiziranih hodočasnika. Najveći dio njih došao je iz župa Sv. Petra u Zagrebu, Domaslovca kod Samobora, Vinice kod Varaždina i Gornjeg Jesenja.

Iz Brezarića – rodne kuće blaženog Alojzija Stepinca, i ovaj je put krenula procesija, kojoj su se ovaj put pridružili svećenici Zlatko Golubić, msgr. Juraj Batelja, Josip Balog, Ivan Torbar i Alojzije Burja. Svi ostali pridružili su se procesiji kod kuće u kojoj je obitelj blaženika živjela od 1907. godine. S pjesmom i uz pratnju zvona, procesija je ušla u crkvu. Na početku slavlja biskupa je pozdravila vjeroučiteljica iz kršićke župe Kristijana Banić. Biskup je blagoslovio oltar, a onda je pod misom i nadahnuto govorio o značenju blaženika za naš život. Desetak svećenika ređenih 1974. godine proslavilo je tom prilikom i svoju tridesetu godišnjicu ređenja. Te su godine zaređena 32 svećenika. Dvojica su napustila svećeništvo, četvorica su umrla, dvojica su bili odsutni zbog bolesti, a aktivna su još 24. Postavljeni oltar zadivio je hodočasnike i župljane.

Hodočasnici u Krašić

Sve veći broj hodočasnika pohađa rodnu župu, mjesto tamnovanja i smrti bl. Alojzija Stepinca. Dolaze iz različitih sredina, zanimanja, društvenih slojeva i dobi. Iz knjige »Hodočašće u Krašić« prepisali smo nekoliko zabilježenih skupina hodočasnika koji su najčešće došli u pratnji svećenika (župnika ili kapelana), sestara redovnica i vjeroučitelja.

U nadi da će općina i župa Krašić, Zagrebačka nadbiskupija i društvena javnost s više zanimanja poraditi na uređenju Krašića kao hodočasničkoga mjesta, donosimo za čitatelje *Glasnika* imena skupina i župa koje su tijekom listopada, studenoga i prosinca pohodile Krašić u želji jačanja vjere u Isusa Krista te iskazivanja počasti osobi i žrtvi bl. Alojzija Stepinca.

Listopad: iz Zadra – Stanovi (50), zajednica molitelja »Molitveni vijenac Kraljice Obitelji« (50), skupina učenika iz Krušljeva Sela, područne škole Oroslavlje (35), skupina članova Učiteljskog vijeća OŠ Marije Jurić iz Zagreba – Dubrava (46), bogoslovi i poglavari Bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu (65), Molitvena zajednica Blaženi Alojzije Stepi-

Vlč. Zvonko Vuković i vlč. Mladen Vidak pričešćuju Božji narod u župnoj crkvi i svetištu Majke Božje Stenjevečke

Dobrovoljni davaoci krvi Krapinsko-zagorske županije na hodočašću Krašiću 23. listopada 2004.

nac iz župe sv. Petar u Zaprešiću (42), krizmanici župe Margečan (72), hodočasnici iz župe Drenovci (50), iz župe svetoga Josipa – Dugi Rat (41), skupina djece iz župe Retkovec – članovi župnog karitasa (25), udruga hendikepiranih i njihovih roditelja i pratitelja (50), učenici drugog razreda OŠ Lovre pl. Matačića iz Zagreba (100), iz župe Karlovac – Dubovac (26), Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom grada Zagreba (50), hodočasnici iz župe Presvetoga Trojstva – Punat na otoku Krku (100), skupina dobrovoljnih davalaca krvi iz Krapinsko-zagorske županije (100), skupina franjevačkih bogoslova iz Kaptola u Zagrebu s poglavarima (17), skupina umirovljenika iz Dubrave Zagrebačke (50), skupina umirovljenika iz zagrebačke Dubrave (24), skupina nogometaša veterana iz Svetvinčenta (21), skupina odgajateljica iz dječjeg vrtića »Dobri« iz Splita (21).

Studeni: ministranti iz Lasinje (8), hodočasnici iz župe bl. Alojzija Stepinca iz Zadra – Bili brig (100), djelatnici elektroprivrede iz Varaždina (32), članovi Učiteljskog vijeća OŠ Glina (30), skupina učenika i učiteljice iz OŠ Vežica – Rijeka (42), učenici i profesori Učeničkog doma graditeljstva iz Novog Zagreba (20), liječnici iz Krapinskih toplica (8), udruga umirovljenika »Nikola Tesla« u Zagrebu (25), djelatnici poduzeća »Cesta« – iz Varaždina s članovima svojih obitelji (54).

Prosinac: skupina hodočasnika iz Bibinja kraj Zadra (250), hodočasnici iz župe Sv. Katarine iz Samarice (50).

Položen kamen temeljac za crkvu bl. Stepinca

U Ogulinu je 24. listopada svečano položen kamen temeljac za crkvu bl. Alojzija Stepinca u gradnji u istoimenoj mlađoj ogulinskoj župi. Svečanost polaganja i blagoslov gradnje predvodio je gospićko-senjski biskup Mile Bogović, u zajedništvu s provincijalom Provincije franjevaca trećoredaca glagoljaša fra Petrom Grubišićem, župnikom župe Ogulin II fra Marijanom Jelušićem, gvardijanom samostana trećoredaca Sv. Franje iz Ogulina fra Petrom Runjom, te brojnim redovnicima iz provincije i svećenicima Ogulinskog dekanata.

Vjernici prigodom blagoslova temeljnog kamena za crkvu bl. Alojzija Stepinca, u Ogulinu 24. listopada 2004.

U Čakovcu predstavljena knjiga »Susret u Emausu«

U Katoličkom domu u Čakovcu, na već tradicionalnoj mjesečnoj nedjeljnoj tribini, predstavljena je 24. listopada knjiga »Susret u Emausu« povjesničarke i književnice prof. Nevenke Nekić, uz podsjećanje na čakovečki euharistijski kongres 1935. godine, jedno od najvećih hrvatskih vjerničkih okupljanja, koje je potaknuo tada nadbiskup-koadjutor Alojzije Stepinac.

Istaknuvši da je riječ o knjizi o Bogu, slobodi i nadi, prof. Nekić rekla je kako se trudila da roman ne bude samo puka sentimentalna svetačka biografija. Roman pokazuje kolika je Stepinčeva žrtva, koji je ostao vjeran Katoličkoj crkvi i svom narodu, proživljavajući velike progone u očuvanju nacionalne pripadnosti i identiteta. Lik Ive Brizića simbol je obična čovjeka, jedne od mnogih žrtava, hrvatskih uznika i sudionika križnih putova. Postulator kauze bl. Stepinca mons. dr. Juraj Batelja istaknuo kako je danas potrebno bez straha podastrijeti činjenice, dokumente i spise koji svjedoče o Stepinčevu životu, te na temelju njih stvarati povijest i preispitati čitavu hrvatsku prošlost.

U programu predstavljanja nastupili su pjevački zbor i oktet sjemeništaraca Međubiskupijskog sjemeništa u Zagrebu, s obzirom da su sa svojim rektorom mons. Bateljom ranije istoga dana posjetili župu Remetinec u Varaždinskoj biskupiji.

Nova zvona uoči blagdana sv. Luke

Župa sv. Luke u Rukavcu blagdan svoga zaštitnika, kojeg slavimo 18. listopada, dočekala je blagoslovom novih zvona. Blagdansko misno slavlje 17. listopada, dan uoči blagdana, predvodio je riječki nadbiskup Ivan Devčić, uz koncelebraciju svećenika s toga područja.

Izradu manjeg zvona teškog 500 kg, s likom blaženog Alojzija Stepinca i posvećenog hrvatskim mučenicima, financirala je župa sv. Pavla iz Clevelanda na čelu sa župnikom Mirkom Hladnim.

Blagoslovljena kapelica bl. Stepinca u Ogulinu

U Ogulinu je 3. listopada svečano blagoslovljena novoizgrađena kapelica posvećena bl. Alojziju Stepincu te simbolički posvećena na dan šeste obljetnice proglašenja kardinala Stepinca blaženim. U gradskom naselju Procama okupilo se više stotina vjernika, među kojima i većina članova Gradskog vijeća i Poglavarstva na čelu s gradonačelnikom Nikolom Magdićem i dogradonačelnikom Ivanom Vučićem. Misno slavlje, u ime Gospićko-senjskog biskupa Bogovića, predvodio je generalni vikar biskupije i donedavni ogulinski župnik mons. Tomislav Šporčić u suslavlju s mjesnim župnikom Tomislavom Rogićem, đakonom Petrom Šporčićem te župnikom mlađe ogulinske župe bl. A.Stepinca fra Marijanom Jelušićem. O kapelici, koju je projektirao Juraj Juričić, a njezine temelje prije tri godine blagoslovio mr. Juraj Batelja, govorio je na početku predsjednik Mjesnog te inicijativnog odbora za gradnju prof. Milan Poljak. Župnik Rogić zahvalio je zatim na još jednom spomenu Božje prisutnosti u Ogulinu.

Obljetnica posvete crkve u Velikoj Gorici

Najmlađa velikogorička župa bl. Alojzija Stepinca 3. listopada proslavila je blagdan posvete crkve i titulara župe. Blagdan su kršćanske zajednice od davnina svečano proslavljale, nazivajući ga rođendanom, čime se isticalo kako se podizanjem i posvetom crkve rađa i posvećuje sama zajednica vjernika. Prije godinu dana novoizgrađenu crkvu s pastoralnim centrom posvetio je kardinal Josip Bozanić, premda povijest župe seže dvadeset godina unatrag.

Četvrti susret hrvatskih likovnih umjetnika u Jastrebarskom

Na poticaj slikara Petra Grgeca i rektora Međubiskupijskog sjemeništa u Zagrebu i postulatora kauze bl. Alojzija Stepinca dr. Jurja Batelje u Jastrebarskom je 25. rujna održan četvrti susret hrvatskih likovnih umjetnika, ove godine pod geslom »S vjerom u Podgorju«.

Slikari su razgledali crkvu Sv. Franje Ksaverskog na Plešivici i etno-zbirku svetojanskog kraja u područnoj školi u Gorici Svetojanskoj, a održali su i spomen nedavno preminulom Ivanu Lackoviću Croati. Susret je održan u želji očuvanja graditeljske i vjerske baštine jaskanskog, svetojanskoga, slavetićkog i krašićkog kraja u likovnom prikazivanju, s osobitim osvrtom na lik bl. Alojzija Stepinca, koji je rođen i umro u tom predjelu Hrvatske.

Supetar: Završna proslava velikih obljetnica

Zagrebački nadbiskup i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije kardinal Josip Bozanić predvodio je u nedjelju 17. listopada u Supetru na Braču završnu proslavu 400. obljetnice tamošnje župe Navještenja Marijina i 1500. obljetnice spomena imena grada Supetra. U prepunoj crkvi Sv. Petra središnje euharistijsko slavlje predvodio je, u zajedništvu s hvarsko-bračko-viškim biskupom Slobodanom Štambukom, mjesni župnik i dekan Bračkog dekanata Andro Ursić i desetak svećenika.

U ime svih vjernika Hvarsko-bračko-viške biskupije na početku liturgijskoga slavlja biskup Štambuk zaželio je iskrenu dobrodošlicu kardinalu Bozaniću, podsjetivši pritom okupljene vjernike da su u Supetar i na Brač običavali dolaziti i prethodnici kardinala Bozanića, nadbiskupi dr. Antun Bauer i hrvatski blaženik kardinal Alojzije Stepinac.

Na kraju liturgijskoga dijela slavlja zahvalnu riječ uputio je i župnik Ursić, kojemu je kardinal Bozanić uručio moćnik s moćima blaženoga kardinala Stepinca.

»Stepinčevi dani« u Opatiji i Voloskom

»Stepinčevi dani u riječi, slici i pjesmi«, održani od 8. do 10. listopada u kongresnoj dvorani opatijskog Grand hotela Adriatic, ponudili su više predavanja te kulturno-umjetničkih sadržaja u kojima se, pored sjećanja na blaženika, govorilo o Papinim posjetima Hrvatskoj te gradnji crkve Hrvatskih mučenika u Udbini. Susret je organizirao Pastoralni krug »Alojzije Stepinac« iz Voloskog i Katehetski ured Riječke nadbiskupije.

Dr. Emanuel Hoško održao je središnje predavanje, u kojem se osvrnuo na neke od poruka s triju pastoralnih pohoda Ivana Pavla II. Hrvatskoj. U tijeku prvog posjeta, 1994., Hrvatska je bila okupirana, i Papa je došao kao »hodočasnik mira«. Sveti Otac je bio »izazvan« govoriti o miru. U svom drugom pohodu, 1998., Papa dolazi kao »hodočasnik evanđelja«. Tom je prigodom spomenuo i ostale mučenike tadašnjeg režima, govorio je o mučeništvu kao najizrazitijem obliku svjedočenja evanđelja. Treći Papin pohod 2003. u znaku je hrvatskog hoda prema naprijed, a svaki grad koji je Papa posjetio imao je svoju »temu«.

»U Dubrovniku je govorio o svetosti jedne žene, u Đakovu i Osijeku se osvrnuo na egzistencijalnu situaciju podržavajući Hrvatsku u ulasku u EU. U Rijeci je dotaknuo pitanje obitelji, istaknuvši kako ono nije pitanje kršćanskog ili etičkog uvjerenja, nego društvenog«, napomenuo je dr. Hoško, procijenivši kako su Papini pohodi, na razini općeljudskog, izazvali »pokret«. Tisuće i tisuće ljudi pohodili su mise. Dogodio se ushit, ali on nije pretvoren u program. Biskupi su napisali dokumente »Na svetost pozvani« i »Direktorij za pastoral obitelji«, gdje se spominju Papini govori, ali njima nisu nadahnuti, kritičan je bio fra Hoško.

Gospićko-senjski biskup Mile Bogović upoznao je okupljene s djelovanjem svoje biskupije te s inicijativom za izgradnju crkve Hrvatskih mučenika na Udbini. U tijeku »Stepinčevih dana« prikupljani su i dobrovoljni prilozi za izgradnju te crkve. Skupu je nazočio i riječki nadbiskup Ivan Devčić, pojedini saborski zastupnici te predstavnici mjesnih vlasti. Moderator tribine bio je predstavnik Pastoralnog kruga »Alojzije Stepinac« Vladimir Žmak. U glazbenom dijelu programa nastupila je muška klapa »Fortunal«, Anita Primorac i Ivana Marčelja, te zbor župe Volosko. Misu za domovinu u vološćanskoj crkvi Sv. Ane predvodio je mons. Josip Šimac, a propovijedao vlč. Ante Zovko. U sklopu manifestacije održan je i tradicionalni Susret katoličke mladeži. U bogatom programu sudjelovali su Zbor medicinske škole »Scola medica«, Udruga katoličkih skauta, VIS »Ruah«, tamburaški sastav »Srdoči«, folklorna skupina KUD-a »Zvir« iz Jelenja te mnogi drugi. »Stepinčevi dani« zaključeni su 10. listopada svečanim misnim slavljem u vološćanskoj crkvi Sv. Ane. Misu za sve žive i pokojne domoljube predvodio je biskup Bogović u zajedništvu s rektorom međubiskupijskog sjemeništa u Zagrebu mons. Jurjem Bateljom.

Nadbiskup Stepinac pred novom crkvom u Dicmu, 19. siječnja 1938.

Vjernici su ispunili svoju novu župnu crkvu sudjelujući u Euharistijskom slavlju prigodom blagoslova crkve Majke Božje Kraljice mira u Granešinskim Novakima (Zagreb), 14. rujna 2004.

Kardinal Bozanić posvetio novu crkvu u Granešinskim Novakima

Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić posvetio je u srijedu 15. rujna novoizgrađenu crkvu Blažene Djevice Marije Kraljice Mira u zagrebačkom naselju Granešinski Novaki. Tako je ta najmlađa zagrebačka župa, osnovana 2001. godine u svega dvije godine (kamen temeljac postavljen je u lipnju 2002.), dobila novu crkvu, a uskoro bi trebao biti dovršen i novi župni dvor s pratećim dvoranama za različite župne susrete.

Crkva se nalazi na rubu groblja Miroševac, pa će služiti i kao grobljanska crkva poput crkve Krista Kralja na Mirogoju. Na svečanome euharistijskom slavlju u prepunoj crkvi koja nije mogla primiti sve vjernike koji su došli na slavlje. U koncelebraciji su bili generalni vikar Zagrebačke nadbiskupije prelat Vladimir Stanković, domaći župnik Darko Pužin, dekan Remetskog dekanata Zlatko Golubić, postulator kauze bl. Alojzija Stepinca mons. Juraj Batelja i još četrdesetak svećenika Remetskog i Velikogoričko-odranskog dekanata.

Kardinal Bozanić za ovu je prigodu župi darovao moći bl. Alojzija Stepinca koje su ugrađene u novi oltar, te pozvao vjernike da se i njemu utječu za zagovor. Ujedno je župniku i župi darovao misnicu koju su njemu darovali zagrebački svećenici okupljeni na hodočašću vjernika grada Zagreba u Mariju Bistricu u nedjelju 12. rujna. Župnik Pužin zahvalio je svima koji su sudjelovali u realizaciji toga velikog projekta te darovao kardinalu repliku kipa zaštitnice župe. Povelju o posveti crkve pročitao je Josip Žagar, župnik župe blaženoga pape Ivana XXIII. Slavlje je pjevanjem uzveličao župni zbor pod ravnanjem mo. Josipa del Iveglia.

Biskup Milovan blagoslovio mozaik bl. Stepinca u Lanišću

Porečko-pulski biskup Ivan Milovan blagoslovio je u subotu 4. rujna novi mozaik bl. Alojzija Stepinca koji se nalazi na luneti na zapadnoj bočnoj strani crkve u Lanišću. Nad glavnim vratima je mozaik Krista, a na istočnoj strani sluge Božjeg Miroslava Bulešića, koji je 1947. g. u Lanišću podnio mučeništvo.

Donatori novog mozaika su braća dr. Josip i Vilim Grbac te preč. Marijo Žmak, svećenici iz Lanišća. Blagoslovu mozaika pridružili su se i hodočasnici tog dana na Trsat s Vrha kod Buzeta i iz Ližnjana sa svojim župnicima.

Biskup Milovan u Službi Riječi posebno je istaknuo ulogu Alojzija Stepinca, koju je imao u očuvanju vjere u doba bezbožnog komunizma. Bl. Alojzije Stepinac i sluga Božji Miroslav Bulešić u isto su vrijeme pružili svjedočanstvo vjere svojim mučeništvom.

Svećenici predvođeni župnikom župe Krista kralja Alojzijem Žlebečićem i Jorge Ramos, regionalni vikar prelature Opus Dei u Hrvatskoj, pokraj novopostavljene biste bl. Alojzija Stepinca pred nedovršenom crkvom Krista Kralja, koju je projektirao Ivan Meštrović a temeljni kamen blagoslovio bl. A Stepinac 27. listopada 1940.

Blagoslovljeno poprsje bl. Alojzija Stepinca

U nedjelju 21. studenoga 2004. u župi Krista Kralja na zagrebačkom Trnju, na sjevernoj strani uz crkvu, prije središnje je mise Jorge Ramos, regionalni vikar prelature Opus Dei u Hrvatskoj, blagoslovio spomen-poprsje bl. Alojzija Stepinca.

Na kamenom postolju uklesana je posljednja rečenica, koju je prigodom blagoslova temeljnog kamena za trnjansku župnu crkvu, 27. listopada 1940., izrekao tadašnji zagrebački nadbiskup i metropolit te utemeljitelj župe Alojzije Stepinac: »**Tebi, Kralju vjekova, kojem sve živi, neka bude posvećena ova zavjetna crkva, a s njom i čitav naš hrvatski narod**«.

Nakon blagoslova blaženikova poprsja svečano euharistijsko slavlje u suslavlju s domaćim župnikom Žlebečićem i župnicima gradskih župa, predvodio je vikar Ramos, a misno slavlje svojim je pjevanjem uveličao župni zbor.

Uređenje moćnika bl. Alojzija Stepinca

Otkako je 1997. u Zagrebačkoj katedrali uspostavljen novi grob, relikvijar, sarkofag ili moćnik blaženog Alojzija Stepinca pohodili su ga te se blaženiku preporučili za pomoć i zaštitu brojni njegovi štovatelji. Mnogi vjernici su doticali moćnik, a s osobitim pijetetom doticali su i cjelivali blaženikovu posmrtnu masku koja je postavljena na prednjem dijelu sarkofaga. To je prvi odljevak koji je, krijući ga od policije (bilo je zabranjeno pravljenje posmrtne maske!), napravila umjetnica Mila Wood prigodom dovoženja mrtva blaženikova tijela s obdukcije iz Zagreba u župnu crkvu u Krašiću, u ranim jutarnjim satima, još za mraka, 11. veljače 1960.

Budući da je uslijed cjelivanja i doticanja skinut sloj pozlate, akad. slikar Vladimir Pavlek iz Zagreba ponovio je pozlatu i maska je vraćena na svoje mjesto.

Zamijenjena je i srebrna ploča na prednjoj strani mramorne baze sarkofaga, na koju je akad. kipar Hrvoje Ljubić tehnikom iskucavanja upisao biografske podatke bl. Alojzija. Bilo je to potrebno učiniti jer stari natpis nije sadržavao podatke koji nakon proglašenja blaženim u novom svjetlu predočuju osobu i život bl. Alojzija. Zahvaljujemo svim štovateljima bl. Alojzija Stepinca koji su Postulaturu poticali na izvedbu spomenutih promjena i poboljšanja, te ih svojim darovima potpomogli.

Split: Predstavljena knjiga o životu bl. Stepinca

U organizaciji ogranka Matice hrvatske Split u Nadbiskupskom sjemeništu predstavljena je 2. prosinca knjiga o životu bl. Alojzija Stepinca »Susret u Emausu« autorice Nevenke Nekić. O knjizi kao i o bl. Stepincu govorili su predsjednik Ogranka MH Split Josip Botteri Dini, dr. Elza Jurun, dr. don Josip Ćorić i u ime izdavača Postulature blaženoga Alojzija Stepinca dr. Juraj Batelja. Riječ je o knjizi koja je napisana u počast žrtava komunističkog terora.

Nadbiskup dr. Alojzije Stepinac dolazi na svečanost posvete Zvonimirove spomen-crkve u Biskupiji kod Knina, 17. rujna 1938. U Nadbiskupovoj su pratnji domaći biskup Jeronim Mileta, banjolučki o. Jozo Garić, te hvarski biskup mons. Miho Pušić.

Kardinal Bozanić posvetio crkvu Bezgrešnog začeća BDM na Jordanovcu

Na svetkovinu Bezgrješnoga Začeća BDM 8. prosinca zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić posvetio je župnu crkvu Bezgrješnoga Začeća Blažene Djevice Marije na Jordanovcu u Zagrebu.

Nakon propovijedi uslijedila je posveta crkve, u tijeku koje je kardinal Bozanić u oltar crkve postavio moći blaženog kardinala Alojzija Stepinca, rekavši vjernicima, a osobito djeci okupljenoj oko oltara, da na to misle kada budu ulazili u crkvu te da se njemu mole, jer će ih on sigurno kod Boga zagovarati. Zamolio je Gospodina za blagoslov i pomoć da moći blaženog Stepinca budu ohrabrenje, ali i uzor u životnim teškoćama, krizama i problemima.

Marija Krušelj

U utorak 12. listopada preminula je Marija Krušelj, uzorna vjernica i kantorica, rodom iz Cirkovljana kod Preloga, od posljedica prometne nesreće koja se zbila istoga dana kada se biciklom uputila na jutarnju misu.

Rođena je 17. ožujka 1924. godine od oca Mije i majke Apolonije Setnik rođ. Mikec. Vjenčala se 25. ožujka 1955. godine s Andrijom Krušeljem, prigrlivši majčinskom ljubavlju i žrtvovanjem obitelj svoje naglo umrle sestre, koja je rodila sedmero djece, a iza sebe ostavila njih šestero u dobi od 2 do 12 godina. Skrbila je o njima brižnom ljubavlju prave majke, te je i sama rodila troje djece u bračnom zajedništvu ispunjenom ljubavlju i nesebičnim darivanjem života. Odgajala je djecu u kršćanskoj vjeri i ljubavi prema Bogu, Crkvi i domovini. Od malena osjetila je ljubav prema crkvenoj glazbi, a kako ju je Bog obdario glazbenim talentom, strpljivošću i marljivošću naučila je svirati orgulje te je od 1948. pa sve do 1996. godine bila župna orguljašica-kantorica, a u crkvi sv. Lovre u Cirkovljanu nastavila je sudjelovati u glazbenom životu sve do smrti. Čitav svoj život posvetila je služenju Bogu i Crkvi sviranjem i pjevanjem kao glasnik Radosne vijesti.

Kao župna kantorica bila je voditeljica crkvenoga pučkog i zbornog pjevanja u preloškoj župi sv. Jakoba nesebično dijeleći svoje darove, iskustvo i znanje crkvenim pjevačima i posebice mladim naraštajima. Već kao djevojka naučila je pjevati sve pučke hrvatske međimurske crkvene popijevke, nastavljajući tijekom života ljubav prema njima prenositi na sve koji su je okruživali. Zahvaljujući njoj, sačuvane su usmenom predajom od zaborava mnoge crkvene pučke popijevke koje su širile pobožnost i ljubav prema Gospodinu.

Premda je zbog svog domoljublja i rodoljublja imala poteškoća s komunističkim vlastima, kao duša crkvene glazbe u župi bila je nepokolebljiva u svojem zvanju i poslanju, šireći rodoljubne, kulturne i kršćanske horizonte. Bila je neumorni širitelj katoličkog tiska, svjesna njegova važnog pastoralnog djelovanja, pa je godinama obilazila domove nudeći pretplatu i donoseći primjerke novina i glasila u gotovo svaku obitelj u rodnom mjestu. Također se posvetila ustrajnoj molitvi, moleći i štujući čitavog života junaka Katoličke crkve u Hrvatskoj kardinala Alojzija Stepinca. Među prvima je osnovala molitvenu zajednicu »Blaženi Alojzije«, koja je jedna od najbrojnijih i najaktivnijih u redovitoj molitvi.

Pokopana je u četvrtak 14. listopada na groblju u Cirkovljanu, gdje je sprovodne obrede vodio mons. Antun Perčić, kancelar Varaždinske biskupije, koji je potom u mjesnoj crkvi sv. Lovre predvodio i misu zadušnicu u zajedništvu s drugim svećenicima. Prigodne riječi oproštaja i zahvale u nazočnosti velikog broja vjernika uputili su preloški župnik Antun Hoblaj i pjevač Ivan Hržić u ime župnoga zbora.

PS. Prigodom sprovodnih svečanosti u Cirkovljanu su ukopnici umjesto cvijeća na grob i na molitvene nakane za pokojnicu skupili novčani iznos od 2,350 kn koji su proslijedili za pokriće troškova u postupku proglašenja svetim bl. Alojzija Stepinca. Uredništvo svima zahvaljuje, a dušu gospođe Krušelj preporuča u molitve čitatelja *Glasnika*.

Vjernici koji na zagovor sluge Božjega budu uslišani, zadobiju tjelesno ili duhovno ozdravljenje ili koju osobitu milost, neka opis uslišanja i kompletnu liječničku dokumentaciju dostave na adresu:

Dr. Juraj Batelja, postulator
Voćarska 106, pp. 110, 10001 ZAGREB

U Spomen-zbirci bl. Alojzija, na Kaptolu 31, možete nabaviti medalju bl. Alojzija, u srebru ili bronci, u posebnom staklenom okviru, koja može biti dragi dar ili uspomena. Cijena je 180 kn.

Obavijest čitateljima Glasnika

Donosimo popis knjiga koje je o blaženom Alojziju Stepincu objavila Postulatura za njegovo proglašenje blaženim i svetim, a svaki ih čitatelj Glasnika može naručiti na adresu Postulature: Kaptol 31, 10000 Zagreb:

BATELJA J., *Najljepše Mariji. Misli blagopokojnog kardinala-nadbiskupa Alojzija Stepinca o štovanju Majke Božje*, Zagreb, 1990.

BATELJA J., *Živjeti iz vjere. Duhovni lik i pastirska skrb kardinala Alojzija Stepinca, izd. NDS*, Zagreb, 1990.

Sluga Božji Alojzije Stepinac (kratki ilustrirani životopis), Zagreb, 1995.

ALOJZIJE KARDINAL STEPINAC, nadbiskup zagrebački, *Propovijedi, govori, poruke (1941.–1946.)*. Uvod napisali dr. J. BATELJA i dr. C. TOMIĆ, Zagreb, 1996.

ALOJZIJE-VIKTOR STEPINAC, *Pisma iz sužanjstva (1951–1960)*, (predgovor: mons. J. BOZANIĆ, nadbiskup zagrebački; uvod, bilješke i predmetno kazalo napisao dr. J. BATELJA), Zagreb, 1998.

BARBOUR H. – BATELJA – J., *Svjetlo na putu života. Duhovni životopis blaženog Alojzija kardinala Stepinca, nadbiskupa zagrebačkoga, mučenika* (uvodno slovo: kard. Franjo KUHARIĆ, nadbiskup zagrebački u miru), Zagreb, 1998.

Alojzije STEPINAC, nadbiskup zagrebački, *Propovijedi, govori, poruke (1934. – 1940.)* Priredio i predgovor napisao: dr. Juraj BATELJA; proslov: dr. Ante MATELJAN, Zagreb, 2000.

Crna knjiga o grozovitostima komunističke vladavine u Hrvatskoj (priredio dr. J. BATELJA), Zagreb, 2000.

Nevenka NEKIĆ, *Susret u Emausu*, romansirana biografija bl. Alojzija Stepinca u najtješnjoj svezi sa žrtvom obitelji Brizić iz Gornjega Humca na otoku Braču, koju su komunisti progonili gotovo do istrebljenja (pogovor: prof. dr. sc. J. BATELJA), Zagreb, 2004.

Križni put s Alojzijem Stepincem

Za ovogodišnju je korizmu Postulatura za proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca pripremila »Križni put s Alojzijem Stepincem«. Tekst Križnog puta sastavio je prof. Anton Šuljić, a postulator dr. Juraj Batelja probrao je misli nadbiskupa i kardinala Stepinca o Križnome putu, muci, smrti i uskrsnuću Isusovome. Knjižica se može nabaviti u Spomen-zbirci, u Zagrebačkoj katedrali, te na adresi Postulature, Kaptol 31, 10000 Zagreb. Cijena: 15 kn + poštarina.

MOLITVA U ČAST BLAŽENOG ALOJZIJA STEPINCA, BISKUPA I UČENIKA

Gospodine, Bože naš,
Ti si blaženom Alojziju Stepincu dao milost
čvrsto vjerovati u Isusa Krista
i spremnost trpjeti za njega sve do mučeničke smrti.
Pomozi nam slijediti njegov primjer i njegov nauk
da bismo ljubili Krista kako ga je on ljubio
i služili Crkvi kako joj je on služio
sve do darivanja vlastitog života za nju.

Njegova živa vjera u Isusa Krista i postojana ljubav prema Crkvi neka nas učvrste u borbama života na putu vječnoga spasenja.

Po njegovu zagovoru udijeli milost svoga blagoslova našim biskupima, svećenicima, redovnicima i redovnicama, svećeničkim i redovničkim pripravnicima, našim obiteljima, da budu čvrste u vjeri i blagoslovljene novim i brojnijim životima.

Budi utjeha svim starijim osobama te pomoć bolesnicima i patnicima. Očeve i majke, djecu i mlade očuvaj od unutarnjih i vanjskih pogibelji duše i tijela. Udijeli milost svećeničkih i redovničkih zvanja našoj župi, našoj biskupiji i Crkvi u Hrvata.

/Po njegovom zagovoru udijeli mi milost... /

Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

Oče naš, Zdravo Marijo, Sveta Marijo, Slava Ocu...

»SUSRET U EMAUSU« – Nova knjiga o bl. Alojziju Viktoru Stepincu

Roman Nevenke Nekić »Susret u Emausu« svjedok je strašnih zbivanja povezanima uz sudbine ljudi koje nisu mogli pokleknuti pred bezbožnim i protukatoličkim komunističkim sustavom. No, ta zbivanja, koliko god su teška i nezaliječena rana, moraju biti liječena i mogu biti izliječena u školi Kristova opraštanja. A tu je Stepinac bio velik. Tu se odražava vjera kojom je on, stepinčevski, hrabro koračao za Uskrslim Gospodinom, do Emausa i do konačnog Exodusa u slavi neba, predajući nam osnove za nove stranice mirne i spokojne budućnosti. Ona će uistinu biti takva, ako moćnici svijeta koji si prigrabljuju vlast i nad slobodom savjesti, shvate oporučne riječi kardinala Stepinca kojima se, 27. svibnja 1957., zapisao u našu i opću ljudsku povijest: »Jer je Bog ljubav, kao što veli apostol, ljubite se među sobom! Pomažite se uvijek bratski među sobom! Budite jedno srce i jedna duša! Ali ljubite i neprijatelje svoje, jer je zapovijed Gospodnja. 'Tada ćete biti djeca Oca svojega nebeskoga, koji pušta da sunce Njegovo izlazi nad dobre i zle i daje da dažđi na pravedne i grješnike.' (Mt 5, 45.) Neka vas od te ljubavi prema neprijatelju ne odvrate opačine njegove. Drugo je čovjek, drugo je opačina njegova. Čovjek je, veli sveti Augustin, djelo Božje, opačina je djelo ljudsko. Ljubi ono, što je Bog načinio, a ne ono, što je čovjek načinio.«

Knjigu »Susret u Emausu« možete nabaviti ili naručiti na adresi Postulature (Kaptol 31, 10000 Zagreb). Cijena knjige je 50 kn + poštarina.

DAROVI ZA POKRIĆE TROŠKOVA U POSTUPKU PROGLAŠENJA SVETIM BL. ALOJZIJA STEPINCA

Nakon objavljivanja zadnjeg broja Glasnika, svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim kard. Alojzija Stepinca uručili su ovi darovatelji: Ozana CRNOGORAC – Biograd; Francek BREBRIĆ; Mara KRTANJEK; N.N. – Zagreb; Ružica KOMADINA – Požega; Dr. LJUPKO; Danko VLAŠIĆ – Split; Vinko VUKADIN – Zagreb; Lorinda TOLIĆ – Zadar; mr. sc. Bernarda MISER; Marija CERANIĆ – Ogulin; Benediktinski samostan sv. Luce – Šibenik, Rina PUŠIĆ.

Uplatu i pretplatu za *Glasnik*, kao i svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim kardinala Alojzija Stepinca, možete poslati preko Zagrebačke banke na ime:

Postulatura kard. Stepinca i kunski račun: 2360000-1101605758

ili iz inozemstva i domovine u devizama na sljedeći konto:

PARTNER BANKA
SWIFT – PAZGHR2X
br. računa: 7350038425 – Juraj Batelja

Zahvaljujemo svim dobročiniteljima i suradnicima, čijom molitvom i darom napreduje postupak za proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca.

Molimo Vas, pošaljite nam kopiju uplata izvršenih preko bankovnog računa, jer nam banka ne isporučuje imena uplatitelja.

Svaki dopis na Postulaturu blaženog Alojzija Stepinca, kojim se priopćuje primljeno uslišanje ili uspomena, neka bude potpisan te obilježen nadnevkom i mjestom pisanja. Anonimna pisma se ne arhiviraju. Vjernici koji žele ostati anonimni, neka to napomenu u dopisu.

* * * * *

Hvala Vam što čitate i drugima omogućujete primati glasnik »Blaženi Alojzije Stepinac«. Ako navrijeme podmirite svoje obveze prema *Glasniku*, on će moći redovito izlaziti i biti vjesnik Blaženikovih vrlina, kojima ga je Bog proslavio za dobro svoje Crkve i hrvatskog naroda. *Glasnik* može svaki čitatelj i svjedok obogatiti svojim dopisom i uspomenama na kardinala Stepinca, ili fotografijom iz njegova života. Ako ste bili dionik koje svečanosti priređene u njegov spomen, izvijestite o tome putem *Glasnika* sve prijatelje i štovatelje kard. Stepinca.

* * *

Hvala svim čitateljima, štovateljima blaženog Alojzija Stepinca u domovini i širom svijeta, za molitve i darove, koji nesebično i velikodušno promiču glas svetosti i mučeništva kardinala Alojzija Stepinca.

* * *

Zahvaljujemo na svjedočanstvima i ohrabrenjima koja su pismenim putem proslijedili brojni čitatelji i blaženikovi štovatelji.

Budući da nam Zagrebačka banka ne dostavlja redovito imena i prezimena čitatelja i štovatelja bl. Alojzija Stepinca koji uplaćuju svoj dar za postupak njegove kanonizacije ili uplatu za *Glasnik*, molimo čitatelje i štovatelje da nas razumiju i ispričaju ako njihova imena ne donesemo pravodobno u *Glasnikovu* popisu.

PISMA ČITATELJA

Poštovani gospodine Batelja!

5. lipnja 2004., Zadar

Zovem se Anamarija Vanjak, majka sam troje, Bogu hvala, zdrave djece: Damira, Lucije i Petre. Supruga sam Ivice, hrvatskog ratnog vojnog invalida. Moj muž ranjen je u srpnju 1991. godine s još trojicom kolega, od kojih je jedan preminuo. To su prvi ranjeni policajci na zadarskom području.

Suprug i ja vjenčali smo se 25. listopada 1997. godine. Nije bilo lako, jer su se osjetile posljedice rata. Teret križa, žrtva, neriješena invalidnost, stambena nezbrinutost. Mogu reći da smo bili hrabri stupiti u brak i boriti se sa svim problemima i poteškoćama koje život donosi. Moj suprug je živio sam u stanu, bili su to teški trenuci, gledati kako se mnogo njih zbrinjava na nepošten i nezaslužen način. Sve smo trpjeli na slavu Božju, jer smo znali da je to samo materijalno, ali već kad imaš pravo, valjasvoje probleme riješiti. Ali rješavali su se najprije oni koji se našli vezu ili koji su, kako bi se ovdje reklo, stavili nekom u džep. Mužu je 100 puta prekipjelo, ali uvijek je govorio »polako se Božja kola voze«; pravda, ne ljudska, nego ona čista pravda koja od Boga dolazi, mora doći kad-tad. Da smo čekali da sredimo i ovo i ono (materijalno), ne bismo nikad imali ovo bogatstvo, troje krasne djece. Gospodin je uvijek davao snage za ići hrabro naprijed. I po žrtvi i križu još smo se više voljeli, sjedinili, razumjeli, ali nekako su najviše djeca ispaštala naše nervoze.

Naša župa je prva koja je imenovana u čast blaženog Alojzija Stepinca u Zadru na Bilom Brigu. Vodi je don Šime Perić i don Stanko Grubić, župni vikar, Elvis Knežević, pastoralni suradnik. O našem dragom blaženiku nisam, iskreno rečeno, puno znala dok nisam počela puno čitati. Dana 25. listopada 2003. godine organizirano je hodočašće našem nebeskom zaštitniku. Točno na godišnjicu našeg braka.

Najprije smo pošli u Krašić. Na Plitvicama je pao prvi snijeg te zime. Zatim u Mariju Bistricu, pa onda u Zagreb, u Katedralu na grob blaženiku. Nešto nezaboravno, tamo je naš zbor zapjevao iz dubine duše »O slugo Božji« (Pastiru, čuvaj svoj ljubljeni rod). Svi su u Katedrali ostali zatečeni. Kad sam u Krašiću vidjela gaze natopljene krvi, poljubila sam ih i molila i upisala u knjigu. Hvala ti na svakoj kapi krvi i znoja, što si muku podnio za svog Gospodina Isusa. Jer su komunisti progonili i njega, kao što progone branitelje. Molila sam ga da mi usliša molitvu, jer nitko od prijašnjih ni tadašnjih (SDP) nije imao sluha za jade tih ljudi koji su svoje zdravlje i živce izgubili za svoju ljubljenu domovinu. Toliko zivkanja telefonom u Ministarstvo, odlaženja u Zagreb, samo obećanja, jednom je gospodinu poslao 40 papira. Sve je bilo čisto jer nije bio ni u obnovi, niti je išta moj suprug posjedovao, mogla sam se udati za bogatijeg muža, sigurno, ali bih dobila svjetovnu nasladu, a izgubila dušu. A ljepota duše i srca moga muža me obuzela jer je stvarno dobar i pošten čovjek.

Konačno, nakon dvanaest punih godina, poštar je zazvonio na vrata i donio o invalidnosti rješenje. Jer se ni stambeno pitanje nije moglo zbrinuti. Na dan blaženog Alojzija Stepinca počelo je rješavanje problema i muka. Osjetila sam i osjećam da je blaženi Alojzije čuo taj vapaj. Osjetila sam se i dužnom napisati Vam ovo pismo, jer se sad osjećam lakšom.

Da ovo nisam napisala, osjećala bih se dužnom, zatajila bih Isusa i njegova vjernog slugu.

Blaženi Alojzije, moli za nas i našu lijepu domovinu!

Sa štovanjem
Anamarija Vanjak

(...) Pošto sam teški bolesnik, primila sam kemoterapiju. Na jedno oko nisam vidjela. Liječnik je odlučio operirati, i ja sam pristala. Nastala je teška upala i izgubila sam oko. Jedva su mi glavu spasili. Nedugo nakon toga oslijepila sam i na drugo oko. Trebala sam ići na kontrolu radi svoje osnovne bolesti. Doktor je rekao da su za čudo svi nalazi dobri, te mi je savjetovao da idem operirati drugo oko. Dva dana nakon operacije nisam ništa vidjela. Molila sam se blaženom Stepincu da se moli Bogu da progledam, a da ću ja doći na njegov grob. Treći dan sam progledala. Nakon toga sam izvršila svoj zavjet. Neizmjernu radost sam osjetila, tekle su suze radosnice. Zahvaljujem Bogu koji dijeli milost po zagovoru blaženog Alojzija Stepinca.

Milica Mimica

Zahvaljuju na primljenim milostima po zagovoru blaženog Alojzija Stepinca: Lorinda TOLIĆ; Ivka MIĆIĆ (priložena medicinska dokumentacija); Nada Tešinski – Zagreb (priložena medicinska dokumentacija); Marija BARTOŠ – Končanica; Dubravka FILIPČIĆ – Karlovac.

Nadbiskup Alojzije Stepinac razgleda gradilište i reže željezne šipke za novu gimnaziju časnih sestara Milosrdnica na Savskoj cesti u Zagrebu (komunističke su je vlasti otudile i danas je u njoj Pedagoška akademija), 12. ožujka 1938.

MOLITVE I PREPORUKE NAĐENE NA BLAŽENIKOVOM GROBU

Dragi Bože!

Hvala ti na svemu što si učinio za nas ovih par tjedana. Počevši od matematike pa sve do fizike. Molile smo te da dobijemo pozitivno, i hvala što si nam ispunio molitve, i molimo te da nam pomogneš da školu privedemo kraju s vrlo dobrim uspjehom i da svi budemo sretni.

Puno te volimo! – M.L., N.P., P.V.

Dragi Stepinče i Bože, Isuse

Želimo Vam zahvaliti što smo uspjele ispraviti fiziku i što ste bili uz nas!
Molimo Vas da i naša draga prijateljica uspije ispraviti jedinicu.
Budite uvijek uz nas i naše prijatelje, te našu obitelj, rodbinu i sve nas. – NRMRI

Hvala predivni premilostivi sveče.

Prvi put moleći uz tvoj grob osjetila sam nešto predivno. Blaženstvo. Pravog svetog čovjeka. Molim te, sv. Alojzije, pomozi mojoj sestri da ozdravi od raka. Molim te ja, obična smrtnica, koja nije dostojna dotaknuti tvoje skute. Zavjetujem ti se da ću biti tvoj put, istina i život. Palit ću ti svijeću svaki dan, molit ću se za tebe, Alojzije premili, i za sve grešnike da uspiju uvidjeti ljubav i milost Božju. Hvala što si me doveo do svoga uzglavlja i pokazao mi put. Molim te, iscijeli moju seku kada znam i čvrsto vjerujem da možeš. I da Isus to može, sv. Djevica Marija i sv. Ante.

Hvala!

Zahvaljujem Bogu za našega Blaženika i preporučam se u molitve i zagovor!
D.K. – Zagreb

Drago mi je da postojiš i da si postojao! Hvala ti za vjeru i zaštitu najmilijih u obitelji.
Preporučam ti pokojne!

Hvala ti, kardinale!

Dragi blaženi A. Stepinac, beskrajno veliko hvala za uslišanu molitvu. Postali smo roditelji zdravog dječaka Borne koji je pravi anđeo, uvijek nasmijan i vedar. Čuvaj ga, molimo te, od bolesti i zla. – Zahvalni roditelji Tanja i Gordan Brlečić

O Isuse, spasitelju svijeta, ja vjerujem u tebe i u Crkvu od tebe uspostavljenu, i klanjam ti se kao jedinom pravom Bogu s Ocem i s Duhom Svetim, i ljubim te svim srcem svojim zbog tvog milosrđa i neizmjerne dobrote.

Hvala ti, Alojzije, za sve uslišane molitve. Znam da si uvijek tu uz mene. Čuvaj mi mamu puno i moju ljubav s Ivanom. Dok pišem osjećam tvoju ljubav. Molim te, ne daj da bolest dođe k mojoj mami. Čuvaj i seku i tetu i cijelu obitelj (molim te). Hvala ti.

DOKUMENTI

KATOLIČKI KOMITE ZA IZBJEGLICE
COMITÉ CATHOLIQUE POUR LES RÉFUGIÉS — CATHOLIC COMMITTEE FOR REFUGEES
Sous la protection de Son Excellence — Under the protection of His Excellency
Dr. ALOYSIUS STEPINAC
Archevêque de Zagreb. — Archbishop of Zagreb.
Président — President
Monsignore Dr. MILAN BELUHAN

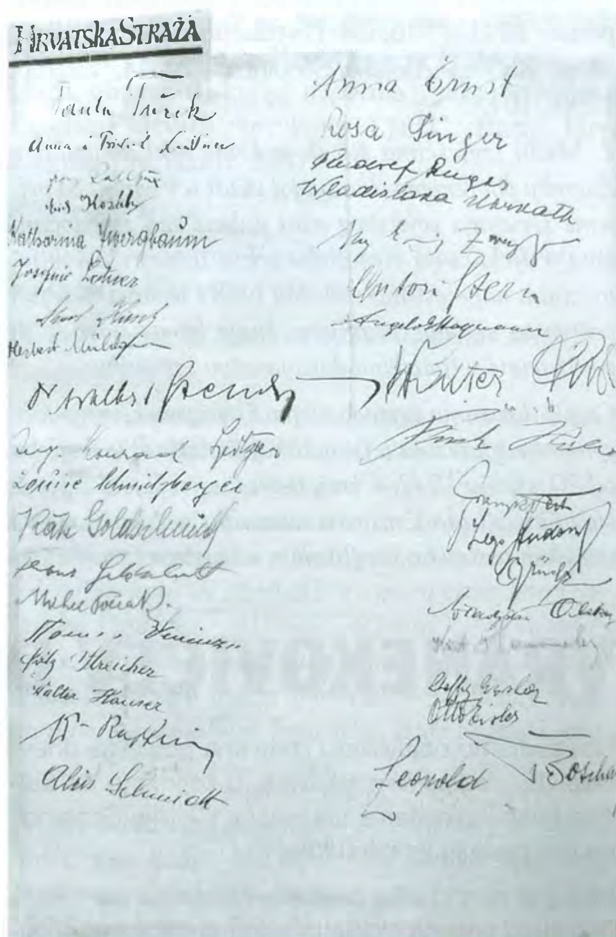
Zagreb, 19. März 1940.
Kaptol 1.

Eurer Excellenz
Hochwürdigstem Herrn Dr. Aloysius Stepinac
Erzbischof von Zagreb und Metropolit von Kroatien.

Die katholischen Emigranten von Zagreb, welche unter Ihrem Protektorat Schutz und finanzielle Hilfe geniessen, erlauben sich, Eurer Excellenz hochwürdigstem Herrn Erzbischof die ergebensten Osterwünsche zu entbieten.

Bei dieser Gelegenheit wollen wir wieder unsern innigsten und tiefstempfundenen Dank mit Ehrerbietung ausdrücken für all das Gute, das wir von Eurer Excellenz genossen haben und noch geniessen werden. Das Andenken an Ihre Güte und Ihr Wohlwollen wird in uns unvergesslich weiterleben. Wir sind eingedenk dessen, dass Eure Excellenz für uns vor aller Welt eingetreten sind und uns unser trauriges Los erleichtert haben. Wir bitten Gott, dass Er Eure Excellenz segne und die Kraft und Gnade gebe, Ihr so schweres Amt auch weiter zu tragen.

Eurer Excellenz ergebenst:

Katolički komitet za izbjeglice i predstavnici zagrebačkih Židova uputili su 19. ožujka 1940. uskrsnu čestitku i zahvalu nadbiskupu Alojziju Stepincu za pomoć koju im je pružio nakon što su iz svojih zemalja i kuća protjerani i bez sredstava za život došli u Zagreb

Postulatura za proglašenje svetim blaženog Alojzija Stepinca pripremila je za tisak knjigu izvornih dokumenta i svjedočanstava o djelovanju zagrebačkog nadbiskupa, blaženog Alojzija Stepinca, za vrijeme 2. svjetskog rata i u poratnom razdoblju.

Završetkom 2. svjetskog rata dogodile su se u Jugoslaviji, uvođenjem komunističke diktature, velike nepravde i progoni Katoličke crkve. Tražili su se razlozi i povodi, a često puta izmišljali i planirali, da se na koljena pred bezbožnu vlast baci Katolička crkva. No, ta je Crkva imala hrabre, odlučne i jasne pastire. U njihovu stavu preživjeli su i Crkva i hrvatski narod jednu od najjačih, sudbonosnih, prekretnica u svojoj povijesti.

1. *Odlomak iz propovijedi nadbiskupa Stepinca na temu: »Isus Krist sudac svijeta«, u kojoj napominje da će nepravedno poniženi i progonjeni biti nagrađeni.* – Zagrebačka katedrala, V. korizmena nedjelja 1942.

»O kako se gorko varaju oni, koji drže kormilo naroda i država u rukama, a gaze pravdu na svakom koraku. Zar će možda izbjeći Tebi, za kojega stoji pisano: 'Vladat ćeš nad njima gvozdenom šibom i razbit ćeš ih kao sud lončarov.'[1] 'Gospode, daj da nitko ne smetne s uma, da Tvome sudu ne može izbjeći. Neka se toga sjete moćni i jaki i nose u duši svijest odgovornosti Tebi, Sucu svega svijeta. Neka se sjete oholi i neka se ponize pred Tobom, dok je vremena da ih ne poniziš Ti, za kojega stoji pisano: 'da ponizuje grešnike do zemlje'[2]. Neka se sjete nepravedno poniženi i progonjeni da budu str-

[1] Usp. Ps 2, 9.
[2] Usp. Ps 147, 6.

pljivi, jer će doći dan, kad ćeš Ti dati 'svakome prema putovima njegovim i prema plodu djela njegovih'[3]. Usp. ALOJZIJE KARDINAL STEPINAC, NADBISKUP ZAGREBAČKI, *Propovijedi, govori, poruke 1941–1946*, izd. Postulatura za kanonizaciju Sluge Božjega Alojzija Stepinca i AGM, Zagreb, 1996., 104.

2. *Među izvješćima što ih je Francuski konzulat u Zagrebu povremeno slao svojoj vladi u Vichyju za vrijeme Drugoga svjetskog rata nalaze se i svjedočanstva o djelovanju Katoličke crkve u tom razdoblju, njezinim napetostima s vlašću NDH te zauzimanju i zaštiti za sve obespravljene, ljude lišene slobode ili ponižavane u ljudskom dostojanstvu i pravima.*

Ovdje donosimo svjedočanstvo Georgesa Gieyrauda, generalnog konzula u francuskoj ambasadi u Zagrebu od 20. srpnja 1942. u izvještaju Pierru Lavalu, predsjedniku Vlade i ministru tajniku u Ministarstvu vanjskih poslova o konfliktnim odnosima između Crkve i državne vlasti u NDH. »Kao odgovor Poglavnikovim mjerama Msgr. Stepinac, zagr. nadb. je iskoristio blagdan apostola Petra i Pavla, da bi podsjetio 29. srpnja sa propovjedaonice svoje katedrale na nezastariva pravila Crkve koja 'nezavisno od svake ljudske moći, obavlja svoja administrativna ovlaštenja, svoje jurisdikcije i svoju nastavu'. 'Samo luđak, izjavio je Msgr. Stepinac, može napadati te božanske institucije sa željom da ih uništi'.

Vaša Visost će ovdje naći u prijevodu tekst proglasa Msgr. Stepinca koji pokazuje javnosti, po prvi puta, napore koje je uložio Zagreb. Nadb. da bi spasio pravoslavne u Hrvatskoj pred bijesom ustaša i gdje Msgr. Stepinac brani Crkvi da se pridruži neispravnom prozelitizmu s namjerom da u svoje ime privede u svoja njedra svoju izgubljenu braću.«

Dokument br. 15–23, str. 1–9 (29. lipnja 1942: Stepinčeva propovijed na 9 kartica)

Izvješće je iz Zagreba poslano 20. srpnja 1942.

VRANEKOVIĆEV DNEVNIK

Nastavljamo objavljivati izabrana poglavlja dnevnika vlč. Josipa Vranekovića, u kojima je on opisao život i stradanja blaženoga Alojzija Stepinca na izdržavanju kazne u Krašiću.

Blaženik je u Krašić prebačen 5. prosinca 1951. Bilo je to premještanje iz jednoga zatvora u drugi. I tu je bio onemogućen u vršenju biskupske službe, ponižavan i progonjen. On sam je o tome napisao dr. Ivi Andresu, ministru za Kraljevine Jugoslavije, 23. travnja 1955.:

»Poštovani gospodine ministre! Srdačna hvala na čestitci k Uskrsu, koju isto tako uzvraćam Vama i Vašoj gđi supruzi.

Već ste po svoj prilici čuli, da se mi ovdje nalazimo u pravom opsadnom stanju i straže nam šeću po dvorištu župnog dvora, nakon što je g. župnik lišen svoje, i onako bijedne, pokretne imovine. Slično se dogodilo i mojoj sestri u Samoboru, koja me je posjećivala kroz pet godina moga tamnovanja u Lepoglavi. Nije teško pogoditi zašto sve to. Ali, kao i sve mjere do sada, ostavljaju nas i ove mirne i pune pouzdanja u Gospoda. Ako kaže – *nondum venit hora mea* (Iv 2,4: »Još nije došao moj čas.«) – kao ono u Kani Galilejskoj, ne znači da ta hora uopće ne će doći. Doći će sigurno, kao što je siguran i Bog na nebu, i zato mirno ponavljamo svoju devizu: *»In Te, Domine, speravi, non confundar in aeternum!«* (Ps 31,2; Vulgata, 30,1.) I dok ponavljamo svoju devizu, molimo istodobno Gospodina, da Njegov čas bude svima ljudima na spas, bilo da su nam prijatelji, bilo da nas prate neugasivom mržnjom.

Kako čujem i vidim iz Vašeg cij. pisma, obnovljena je opet kapelica sv. Ivana Nepomuka. Nije moja zasluga, nego prije Vaša, pa Vam već sada čestitam svetkovinu Vašeg nebeskog zaštitnika, također predstavnika borbe za osnovna prava čovjeka proti grubom tiraninu, kralju Venceslavu, koji je mislio, da mu kraljevski titul daje pravo na otkrivanje čak i ispovjednih tajni, zaštićenih pečatom samoga Boga, kojem se jedino otkrivaju.

Što se tiče ujedinjenja Evrope, ja sam uvjeren, da će do toga jednog dana doći. To je postulat zdrave pameti, a događaji, u kojima živimo, to pospješuju. Hoću li ja to doživjeti, ne znam, ali želim, da takva Evropa, bazirana na principima Kristovog Evanđelja, donese definitivni mir čovječanstvu, koliko je na zemlji moguće.«

Ispričavamo se čitateljima što najavljeni 1. svezak Vranekovićevog dnevnika još nije tiskan. Nadamo se da će se to uskoro dogoditi. No, čitatelji već sada mogu s radošću pratiti blaženikov uspon na svoju životnu Kalvariju i jačati se silinom njegova duha, što ga je podržavao Božji duh u hrvanju s protivnicima Božjim u obliku komunističkih vlastodržaca i bezbožnih ideologa.

[3] Usp. Ps 28, 4; Ps 62, 13.

9. III. 1953.

G. Žučko doveze autom preuzv. g. Banića, časnu majku Flaviju i č. s. Valeriju. Milicioner ih na cesti zapiše i naredi, da se vrate u Zagreb. Šofer se snašao... »Zašto natrag? – Banić je kolega preč. g. Šimečkoga – i ide k njemu, a ove su poglavarice časnih sestara – i idu k njima.« Uspjelo je. Autom odu do Šimečkoga, a onda k nama.

10. III. 1953.

Eminencija se nahladio. Šetali do Hutina. Netko došao dvorskim autom iz Zagreba – i vraćen. Stvarno Eminencija je osamljen: kuća – crkva!... Čita knjigu o Poglajenu. »Iz svega vidim, da je duša ruskog čovjeka ostala ista – religiozna... Nevjerojatno se upravo pričinja, što sve nije učinio i doživio Poglajen u Rusiji. Kao oficir ruske armije – on je liječnik. Ne znam, kako je mogao i znao i operaciju slijepog crijeva izvesti. Ne bih toga svega vjerovao, da Fulton Seen nije napisao predgovor toj knjizi... U ruskom se podzemlju moli... Skrivaju se ikone... Potajno se krsti i služi sv. Misa... Blizu je vijek Majke Božje.«

11. III. 1953.

Ovih dana izrađuje kateheze, što će biti umnoženo za uporabu svećenicima... »U nedjelju ću govoriti o Papinstvu, makar budete i Vi govorili kod rane sv. Mise. Potrebno je o tome govoriti. Bog zna, što nas još čeka...«

Ujutro je poštom dobio brošuru iz Engleske. Na naslovnoj je strani njegova slika. Tu su brošuru prigodno izdali pred Titov dolazak u Englesku. – »Ah, toliko pišu o meni – kud sve neću dospjeti!« – ponizno govori.

12. III. 1953.

Boli ga, što truli zapad ne uviđa pogibelj komunizma (Tito – Engleska!), a spas jedino u vjeri! »... Gospodin Bog je nakon 400 godina kaznio Amalećane.«

13. III. 1953.

»Prvu sam sv. Misu imao na jaslicama u Rimu. To mi se najviše mililo!« – Siromaštvo – to je njegova oznaka – što ima, to daje!

* * *

»Svršio sam Poglajenovu knjigu. Koliki će ipak izbjeći pandžama komunizma, kao i on. Otkrit će se tada mnogo toga... *Liber scriptus proferetur!*«[4] Rijec je o citatu iz sekvencija Dies irae (pjeva se ili recitira na misama za pokojne, prije Evandelja). Doslovni prijevod je:"Iznijet ce se (razotkriti, otvoriti, obznaniti) knjiga napisana", prepjev Milana Pavelica:"Otvara se knjiga jada" (usp. Hrv. Casoslov, sv. IV, str. 397).

* * *

Silno me se dojmio Verdijev *Dies irae*[5]. *Pozvali me u »Zbor«. – Išao sam i nije mi krivo.*

Veličanstveno je i potresno, kad zatrube trublje... Tuba mirum![6]

... Inače sam malo išao u kazalište – i to mi je žao, što sam išao. Baš sam jednom o tome razgovarao sa Svetim Ocem. Spomenuo sam mu, da me dosta uznemiruju pozivi i parade uopće. On mi saopći, kako su ga na kongresu u Pešti pozvali u kazalište na priredbu, koju su upriličili njemu u čast, kao izaslaniku Papinom – ali sam otklonio... Na to ovdje Eminencija doda: »E, lako njemu bilo. Paccelli je svetac, a ja sam jadan grješnik.« – Tu gledaj poniznu dušu kardinalovu, koja silno štuje Svetog Oca!

* * *

»Vi ste mlad – rekao mi je – i doživjet ćete preporod Crkve Božje. Ne će to biti vanjski sjaj, nego preporod u dušama. Ja sam u to čvrsto uvjeren. Neka samo dragi Bog dade ustrajnost i jedinstvo našem kleru...«

Nadbiskup Stepinac na otvaranju željezničke pruge Koprivnica - Varaždin, u Koprivnici 16. prosinca 1937. Tom prigodom Nadbiskup je rekao: »Na put mira i napretka poveo nas svemogući i milosrdni Gospod, najprije na put mira, jer gdje nema mira nema ni reda, a gdje nema reda nema ni napretka.«

---

[4] Riječ je o citatu iz sekvencija *Dies irae* (pjeva se ili recitira na misama za pokojne, prije Evanđelja). Doslovni prijevod je:«Iznijet će se (razotkriti, otvoriti, obznaniti) knjiga napisana«, prepjev Milana Pavelića:«Otvara se knjiga jada« (usp. Hrv. Časoslov, sv. IV, str. 397).

[5] Dan gnjeva.

[6] »Čudan znak trublje.« Odnosi se na ono što slijedi:...sparget sonum:»Trublja će čudan (čudesan) raširiti zvuk; čudesno će zaječati.« Pavelić: »S trublje čudan zvuk romoni.« (ibid).

14. III. 1953.

Novine javljaju, da je opet održan u Zagrebu sastanak inicijativnog odbora za Hrvatsku. Navodno da je pristupio i dr. Erjavec[7], što se čini nevjerojatnim. – Eminencija će na to: »Jasno se vidi sve. Oni postupaju točno kao za Francuske revolucije, za Henrika VIII. i sl. Ide se za odcijepljenjem od Rima. Onda u pravoslavlje... i nestalo bi hrvatskog naroda... Ja tu gledam velikosrpstvo i komunizam. Ali sreća je naša, što oni ne računaju sa glavnim faktorom, a to je Bog! *Qui sedet in coelis irridebit eos!*... Dobro! Ako je koji svećenik pao, pa čemu da se onda dade zastrašiti vlastima, pa onda počinja još veću nevolju! Jedanput će ga staviti u novine, tobože osramotiti – i gotov je. Neka mu to bude pokora za grijeh. Crkva je toliko obzirna s ovakovima. Ona razumije *lapsus carnis*[8]. *Dogodi se po nesreći, ali tada treba jadnik, da se podigne... Čak ni posebne kazne ne predviđa Crkva za ovakove, osim, da ga biskup premjesti i osigura nekako, da ne dođe do daljnjeg pada i duhovne vježbe i sl... Zar si ne bi mogao svaki nesretnik CMD-aš dozvati u pamet, kako su Isusa mnogi ostavljali, a Petar će mu: 'Kamo ćemo od tebe poći...!'*«

* * *

»Svaki dan molim Sv. Petra, neka ne zaboravi ugovora sa Hrvatima.«

15. III. 1953.

»A što mi preostaje, nego svaki dan gore ruke dizati, da se dragi Bog smiluje našem jadnom narodu, da ne popuste biskupi i svećenici.« – Boli ga ponovni sastanak nekih svećenika – udruženjaša u Zagrebu. –

»Ako stoji, što novine donose, da je i kanonik Marić kod toga sudjelovao, onda mu poručite moj: *Et tu, mi Brute*![9]«

17. III. 1953.

Bio sam u Zagrebu. Preč. [...][10] govori, da se Salis dobro drži. često puta su ga zvali, da opozove »Deklaraciju«. Drugi puta na Udbi se pokolebao, ali konačno ostaje kod svoga. Narod svuda prezire svećenike CMD-aše. Iz Gole istjerali su Tadića. Ima svećenika, koje je Deklaracija otrijeznila.

Preuzv. Bukatko nažalost opozvao Deklaraciju – popustio. Javlja svećenicima, da mu svi povrate tekst Deklaracije. On se ispričava, da nije opozvao Deklaraciju, nego samo da mu svećenici natrag pošalju okružnicu sa Deklaracijom. Dr. Š...Ć ozlojeđeno primjećuje: »To je bizantinizam!«

18. III. 1953.

»Neće dragi Bog ostaviti nekažnjenom toliku nevino prolivenu krv po komunističkim vođama.«

* * *

Došao u posjet naš salezijanac Stj.[11] iz Torina. »Kod nas se samo govori o kardinalu Stepincu« – rekao je ovaj. – Svaka sitnica, što sam mu je saopćio o životu kardinala za nj – i za one, kojima će to pripovijedati – jest velika dragocjenost.

20. III. 1953.

Tito u Londonu. Dva aviona izgorjela prigodom parade, kojoj prisustvuje i Tito, a tri se srušila u more kod Gibraltara, kad je tamo parobrodom prolazio. *Digitus Dei*![12] – kaže Eminencija.

* * *

Sutra će Salis opet na saslušavanje radi Deklaracije – kažem Eminenciji, pa ćemo i mi opet više moliti nego obično. »A ja cijeli ovaj tjedan – i inače prikazujem sv. Mise na tu nakanu.«

Nadbiskup Stepinac u Supetru, u siječnju 1938.

---

[7] ERJAVEC, Ivan, dr. (5. III. 1894. V 26. VI. 1967.). Župnik kod sv. Marka u Zagrebu (1943. – 1967.)

[8] »Grijeh tijela.« Lapsus doslovno znači »pad«, »pogreška«. No, lapsus može biti i množina, prema tome također »grijesi tijela«, »padovi tijela«.

[9] »I ti, moj Brute!«

[10] Precrtana, ali čitljiva riječ: Borić.

[11] Vlč. Stjepan LAPTALO rodio se 16. X. 1915. u Kliševu (Orašac), dubrovačka biskupija, a umro je u Torinu 17. IV. 1991. Za svećenika je zaređen u Rimu 28. IV. 1946. Doktorirao je u Rimu iz teologije. Za vrijeme Kardinalova sužanjstva vršio je službu ispovjednika u Torinu, u kući matici salezijanaca u svetištu Marije Pomoćnice.

[12] Prst Božji. (Božji znak)

21. III. 1953.

Dr. Šercer, dr. Riesner i Pišonić stigli ovamo.

Eminenciji je potreban primorski zrak, da liječi bronhijalni katar. Liječnici će to saopćiti vlastima. No, Eminencija nikako ne želi ostaviti Krašića. – »Vjerojatno ne bi mi više dopustili, da se ovamo povratim, samo da me izluče od naroda a i Vas bi onda više progonili« rekao mi je.

24. III. 1953.

Danas smo pokopali župnika iz Slavetića Nikolu Hercega.[13] [...] se sa sprovoda navrati ovamo. Udba ga gnjavi. Podmeću mu ženskinje. Miran je, pogotovo nakon razgovora sa Eminencijom.

25. III. 1953.

Javljaju i doznajemo, da Titu u Londonu nije bilo baš sjajno, kako se to piše. Pretresano je pitanje Kardinala i progonjene Crkve. Istina je prodrla!

26. III. 1953.

O. Alfons Eterović – dominikanac, kod Eminencije i u govoru mu veli: »Sve gleda samo u vas, Eminencijo!«

27. III. 1953.

Ovamo došla časna gospođa Amadeja Pavlović i u pratnji č. s. ekonome s Vrhovca. Traži važni savjet kod Eminencije, ali ga i prihvaća. Eminencija je zove *mulier fortis*.[14]

31. III. 1953.

Danas je u župi velika ispovijed. Eminencija ispovijeda od 5 sati ujutro. Pomažu vlč. g.: Dr. Škreblin, Starčević, Petrović, Đuran, Kadlec, Sajović, Šimečki... Ispovijedili smo 950 osoba.

Prije nekoliko dana poslao sam momka Vladu Ivasića[15] *na biciklu do vlč. g. Samboleka, sa pismom, u kojem mu (CMD-ašu) saopćujem, da je bolje radi njegovog držanja u ovim odlučnim prilikama za Crkvu Božju, da ne dolazi ovamo na pomoć, a i ja neću doći k njemu. »Radi Tvog držanja – pisao sam dalje – u odnosu prema Tebi ništa me više ne veže, nego da se za Tebe molim.«*

2. – 5. IV. 1953.

Eminencija s vjernicima pribiva svaki dan obredima Velikog tjedna.

4. IV. 1953.

Eminenciju posjetio dr. Lach i Pišonić.

* * *

Proslava Uskrsnuća dira sve do suza. Više muškaraca nego žena. Na ulici nema niti jedne jedine osobe. Što vjeruje, u procesiji je, a što ne vjeruje – ode u »mišje rupe«!

* * *

Govoreći o svećeničkom podmlatku došli smo na to, da su nedostojni svećenici često krivi, da mnogo zvanja nije sazrelo. Spomenuo sam kutinski kraj. – »Ja sam skinuo tamo župnika. Nadam se, da mlađi kler neće nasjedati, kako su prije... Kad žena uhvati svećenika, pa ako dođe još i dijete – on je gotov. Jadan je!«

* * *

Danas na Veliku subotu željno je iščekivao procesiju. No počele su padati već prve kaplje kiše. Molio je u sobi pred Gospinom slikom: »O draga Majko Božja, ne daj toga baš sada.« – Kiše nije bilo, a procesija tako veličanstvena, da je ne pamte Krašićanci!

* * *

Sve misli, riječi i molitve ovih dana kreću mu se oko »prokletog Udruženja« – kako ga on zove. – »Dok se Zagreb i Đakovo bude držalo – dobro će biti. To je kičma!... Ah, pravo je čudo, da se taj naš narod održao. Turci najprije, onda Rusi, i sada ovi. Kad su me drugi puta hapsili, mislio sam na Sibiriju. Teško sada podnašam hladnoću, ali sam mislio: tko ti jamči, da ćeš uopće do Sibirije i doći živ!... Ali eto, još sam tu!«

* * *

Na Veliki petak pogorjelo je šest obitelji u Jezeri-

---

[13] HERCEG, Nikola rodio se 9. XI. 1879., a umro je 22. III. 1953. Župnik je u Slavetiću od 1909. do 1953.

[14] »Jaka žena«, prema Izr 31, 10.

[15] Pod kraj života bijaše portir u Bogosl. sjemeništu na Kaptolu u Zagrebu. Njegov brat Josip-Joža mjesečno je šišao zatočenog kardinala koji bi ga zauzvrat darivao kutijom cigareta »Drava«. Brat im je Dragutin bio »brat-laik« u Družbi Isusovoj u Zagrebu.

[16] »Ah, ne umijem govoriti«. Citat iz Jr 1, 6. – *Loguere* je gramatička pogrješka: treba biti *logui* (dakle infinitiv, a ne imperativ: radi se o deponentnom glagolu!), a *logui* stoji i u Vulgatinom tekstu.

[17] »Mnogima ću te poslati.«

[18] »Što sam ja?«

nama. »Posudite na Ordinarijatu nešto novaca na račun onoga što su skupili u Americi, da dadem svakom unesrećenom po koju hiljadu... Da mi stigne otkuda kakova svota, dao bih omaljati svetište crkve, ali jednako kako je i prije bilo!« – Bez dinara je!

7. IV. 1953.

Silno osjeća potrebu kretanja. Izišli smo danas i hodali tri i po sata na Drčevac, Stjepanicu i kroz Selna kući. Osvježio se. Obnavlja putem uspomene iz mladih dana na tim mjestima. Nakon 12 g. vidi prvi puta Kupu, Trg i dr.

8. IV. 1953.

I danas smo bili vani tri i po sata. Prema Kučeru – ispred Bukovice – Tržičke – Gračac – Krnežić i onda kući. Putem: »Možda ću još i u Zagreb. Ne veseli me to. Ali eto tako je i prorok govorio: *A, a, a, nescio loquere*[16], *a Gospodin će njemu: Ad multa te mittam*[17] *–... Quid sum ego*[18] *In Te, Domine, speravi!*«

***

Stigli ovamo o. Pankracije Vupora[19] i g. Malčić iz Karlovca.

9. IV. 1953.

Stigli dr. Šercer, dr. Riesner i Pišonić. Eminencija odbija ići na more, jer bi time bio odsječen od svojih. Na ministarstvu rekoše, neka on osobno zatraži mjesto za liječenje, da će mu molbu riješiti istoga dana. – »Ne!« Bronhijalni katar liječit će grgljanjem dnevno 2 dcl prekipljene vode (1 l. vode + 1 žlica soli + 10 kapi joda) – i inhalirati 2 puta dnevno (na 1 l. kipuće vode staviti 4–6 kapi carbolat. x).

»A vidim ja: Gospodin kuca na vrata!« – Tako eto smatra svoju slabost kao opomenu: *esto paratus*![20]

***

Dr. Šercer preporuča, da Eminencija svaki dan šeće po 2 sata. Drugi dan to saopćim Eminenciji, spremim se da ga pratim na šetnju, a on će: »A, svaki dan ne. Vi imate tolike svoje dužnosti, i ja ne mogu uzimati to na svoju savjest, da svaki dan izlazimo. Uzet ću 'svoga tajnika' Mrzljaka.[21]« To mu je šogor, koga u šali zove »svojim tajnikom«. (Stvarno sam opterećen poslom, i što ne dospijem po danu uraditi, moram često bdjeti do pola noći, pa i dulje. Dogodilo se, da uopće nisam noću ni legao.) No, smatram, da mi je jedna od prvih dužnosti sada: briga za njegovo zdravlje. I zato često, skoro svaki dan izlazimo na šetnju.

10. IV. 1953.

Inhalira dnevno 10 min., kako je liječnik propisao.

11. IV. 1953.

Dvorskim autom preko Žumberka dolazi ovamo dr. Šeper. Nevrijeme je. Nitko ga nije zaustavio. Začudno! Salis ga šalje. Bit će, da je nešto važnoga!

Češće se vraća na Bakarićev govor od 6. IV. o. g., gdje govori, da Crkva i kler nisu krivi za zločine počinjene u ratu i za »prekrštavanje«, nego okupator. – »Značajno« – kaže Eminencija. »Povlače se. Opozivaju. Još će štošta opozvati!«

13. IV. 1953.

Prošli smo kroz Donji Pribić, pa preko Hutina na šetnju. Boli ga, što su toliko uništili kapelu na dobru Križevačke biskupije u Pribiću. »O slavna Bogorodice, smiluj se ti nama!« – uskliknuo je, kad je na kapeli vidio lik Bogorodice.

***

»Ako dobijem tu pomoć iz Amerike, htio bih, da se lijepo uredi sv. Ivan, a onda bismo oslikali svetište župne crkve. Nešto bih dao jednom i drugom sjemeništu. Ako bi me nestalo, time bih na neki način nešto unaprijed uplatio za maloga Josipa Mrzljaka[22], ako pođe u sjemenište.«

Šetajući došli smo iznad Krnežića do raspela. O prevratu neki je nesretnik odsjekao glavu na korpusu. Sa mnogo pijeteta ćandor Torbar je načinio glavu i popravio raspelo. Eminencija će: »Ako dođem kada u Zagreb, htio bih na ovom mjestu podići veliki, lijepi križ. Neka bi to bila uspomena ovom vjernom narodu!«

***

Kad prolazimo kroz polja i vinograde, gdjegod, pa i podalje susrećemo seljake, da rade, on ih nazdravlja sa: »Bog daj sreću!« – A oni njemu: »Bog Vam daj zdravlje!« Lijepo ga svi susreću, intimno razgo-

---

[19] VUPORA, Stjpan, o. Pankracije (5. V. 1897. – 1995.), franjevac. Svećenički red je primio 29. VI. 1921.

[20] »Budi pripravan!«

[21] Juraj (Jura) Mrzljak, muž sestre mu Josipe. On mu je nakon dolaska u Krašić jednom zgodom rekao:« Čuj, Lojzek, ti se buš dohodil 'škrlaka' – na što ga je on smiješeći se svojim 'škrlakom', lagano udario po glavi.

[22] Imao je tada 9 godina. Unuk sestre Josipe. Bez oca ostao (ubijen) u drugoj godini života. Da nije »Vujac« pomogao, siromašna obitelj sigurno ne bi smogla sredstva za školovanje, a ovako je Josip doista postao svećenik i biskup.

[23] *Acta Apostolicae Sedis* – službeno glasilo Državnog Tajništva Svete Stolice.

varaju – i poštivaju! Svaki put, kad izlazi na šetnju nosi bombone za djecu.

16. IV. 1953.

»Meni se čini, da događaji u Indokini znače novu Koreju. Zapad još ne zna, što je komunizam. Komunisti ovaj čas u Koreji popuštaju, ali zato navaljuju u Indokini. Poslije će u Indoneziju, pa na Australiju. A onda Engleska i Francuska što će!«

* * *

»Čitam u AAS.[23] da je Sveti Otac osnovao u srcu Kine dvije biskupije. Na tom teritoriju ima oko 20.000 katolika i 1,800.000 pogana. Značajno je, da u ovakvim prilikama on to čini. Vjerojatno su tu katolici čvrsti, a onda Sveti se Otac sigurno nada, da će i Kini sinuti bolji dani!«

* * *

MUČENIČE RODA MOGA
(kardinalu Alojziju Stepincu)

Stihovi i glazba: Zvonimir Klemenčić-Mito

1. Slavu na---đe Ti kod Bo--ga Muče-niče ro---da mo--ga is-ti-
2. Grijehe tra---ži----li su Te--bi za svoj narod da---o sve bi savjest
3. Riječ o Te---bi nek se ču--je svetost Tvoja nek se štu---je svi Hr-

-na o Te-bi sve---ta šu-tje------la je mno--go lje----ta. Narod
Tvo--ja bješe čis----ta ži-vot dat' za vje----ru, Kris--ta. "
-va----ti Tvoj lik vo----le svom se mu----če-----ni-----ku mo----le. "

tvoj ti sla---vu po----je, snagu da-----ju rije---či Tvo--je: U Te,

u Te, u Te---be uzdam se Go--spo--di-------ne. U Te, -ne.

MUČENIČE RODA MOGA

Gosp. Zvonimir Klemenčić Mito napisao je i uglazbio pjesmu u čast bl. Alojzija Stepinca pod naslovom: MUČENIČE RODA MOGA. Tu je skladbu izveo mješoviti zbor Varaždinske katedrale u varaždinskoj prvostolnici na Misi proslave bl. Alojzija Stepinca, suzaštitnika Varaždinske biskupije, 9. veljače 2004. Gosp. Klemenčić je aktivni župljanin župe sv. Fabijana i Sebastijana u Varaždinu i djelatni član Kolpinške obitelji.

Budući da su ovu pjesmu pohvalili i svećenici i vjernici, donosimo je u Glasniku s nakanom da se i po njoj blaženikovi štovatelji snažnije uključe u liturgijska slavlja i da bude poticaj nasljedovanju blaženikova kreposnog života.

KAZALO

Nadbiskup A. Stepinac na hodočašću u Mariju Bistricu 3. srpnja 1937.

Časopis **Blaženi Alojzije Stepinac** (Skraćeni ključni naslov: Blaž. Alojzije Stepinac) glasnik je Postulature za proglašenje svetim blaženog Alojzija Stepinca te časopis svih njegovih štovatelja, Kristovih vjernika i ljudi dobre volje.

God. 12 (2005.) Broj 1

Cijena: 5 kn; za inozemstvo 5 eura ili 3 USD

Glasnik izlazi četiri puta godišnje s dozvolom crkvenih poglavara.

Izdavač: Postulatura Blaženog Alojzija Stepinca
Voćarska 106, pp. 110
10001 Zagreb

Uređuje i odgovara: Dr. Juraj Batelja, Voćarska 106, pp. 110, 10001 Zagreb

Adresa uredništva: Postulatura Blaženog Alojzija Stepinca, Voćarska 106, pp. 110; 10001 Zagreb, **telefon: 46 97 237; faks: 46 80 722;** »Spomen-zbirka iz ostavštine blaženog Alojzija Stepinca«, Kaptol 31, 10000 Zagreb, **telefon:** 48 94 879 ili **e-mail adresa:**juraj.batelja@zg.htnet.hr

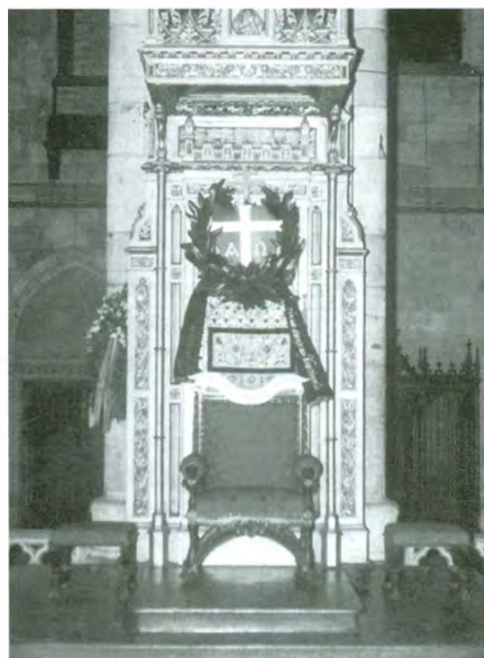
Sve što se u našem Glasniku navodi ili naziva »čudo«, »svetost«, »svetac« i slično, sve to, u duhu crkvenih propisa, treba uzeti i razumjeti u našem običnom ljudskom načinu izražavanja. O svemu će tomu konačni sud izreći Crkva.

Lektor: Prof. dr. Ante STAMAĆ

Korektorica: Marina ČUBRIĆ, prof.

Slog: LASER plus

Tisak: Tiskara Markulin

Pobjedni je vijenac postavljen iznad biskupskog sjedišta kardinala Stepinca. Brojni su vijenci mjesecima bili povješani po zidovima i stupovima Katedrale, dozivajući u narodu njegovu osobu i njegovu žrtvu.

Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački, predvodi euharistijsko slavlje prigodom blagoslova crkve Majke Božje Kraljice mira u Granešinskim Novakima (Zagreb), 14. rujna 2004.

Kardinal Franjo Kuharić na odmoru nedaleko rodne kuće u Gornjem Pribiću, na Sikstovo, 7. kolovoza 1999. Kao svjedok u Stepinčevoj kauzi reče: »Zbog tolikih kleveta, laži i tolike mržnje kojom je bio progonjen i zbog toga kasnije osuđen, nadbiskup Stepinac je živio pravo mučeništvo srca! Bio je to njegov Getsemanij.« Zahvaljujemo Kardinalovoj nećakinji Ljerki Obrovac za slike uvrštene u ovaj broj Glasnika.

Hodočasnici iz župe svetog Roka iz Bibinja kraj Zadra, njih 250, pohodili su Krašić u subotu 4. prosinca 2004.

Sveti Augustin, freska u župnoj crkvi Presvetoga Trojstva u Krašiću. Nadbiskup Stepinac imao je veliko udivljenje prema osobi i nauku Svetoga Augustina. S radošću je promatrao lijepo uređenu župnu crkvu, koja mu je pružala prigodu za molitvu i razgovor s Bogom. Jačala ga misao sv. Augustina: »Uvijek napreduj! Ne ljubi ništa više od Boga, ništa protiv Boga, ništa toliko koliko Boga. To je početak. Zatim dolazi napetost i uspon prema idealu. 'Bolje je hrom na pravom putu, nego trčati izvan puta'.« (*Serm.* 169, 15, 18: PL 38, 926)